

พศ.8

เอกสารการศึกษาส่วนบุคคล

เรื่อง ข้อเสนอเชิงนโยบายเกี่ยวกับการกำหนดค่าใช้จ่าย
ในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

จัดทำโดย นายสาธิต อุไรเวโรจนากร
รหัส 078

เอกสารนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาอบรม
หลักสูตร การพัฒนาการเมืองและการเลือกตั้งระดับสูง รุ่นที่ 8
ประจำปี 2560
ลิขสิทธิ์ของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง

พตส.8

เอกสารการศึกษาส่วนบุคคล

เรื่อง ข้อเสนอเชิงนโยบายเกี่ยวกับการกำหนดค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้ง
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

จัดทำโดย นายสาริต อุไรเวโรจนากร
รหัส 078

หลักสูตร การพัฒนาการเมืองและการเลือกตั้งระดับสูง รุ่นที่ 8
ประจำปี 2560

เอกสารนี้เป็นความคิดเห็นเฉพาะบุคคลของผู้ศึกษา

บทคัดย่อ

การศึกษาเรื่อง ข้อเสนอเชิงนโยบายเกี่ยวกับการกำหนดค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงหลักเกณฑ์และวิธีการในการกำหนดจำนวนเงินค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของทั้งประเทศไทยและต่างประเทศ ว่ามีหลักเกณฑ์หรือวิธีการอย่างไร เพื่อให้มีความเสมอภาคและเป็นธรรมแก่ทุกฝ่าย รวมถึงเพื่อเป็นการปรับปรุงพัฒนาหลักเกณฑ์และวิธีการต่างๆ ในการกำหนดจำนวนเงินค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรครั้งต่อไป

จากศึกษาพบว่า หลักเกณฑ์และวิธีการในการกำหนดจำนวนเงินค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนดและนำมาใช้ในปัจจุบันนั้น ยังไม่สะท้อนสภาพความเป็นจริงของการใช้จ่ายเงินของผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้ ซึ่งในการกำหนดจำนวนเงินค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรด้วยวิธีการนี้จะส่งผลให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งที่มีเงินทุนจำนวนน้อยไม่สามารถแข่งขันกับผู้สมัครรับเลือกตั้งที่มีเงินทุนจำนวนมากได้ ก่อให้เกิดความไม่เป็นธรรม อีกทั้งไม่เหมาะสมและสอดคล้องกับยุคสมัยที่เปลี่ยนแปลงไป ดังนั้น คณะกรรมการการเลือกตั้งจึงควรกำหนดจำนวนเงินค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรโดยคำนึงถึงเห็นควรใช้ข้อเสนอทางเลือกที่ 4 ซึ่งเป็นการกำหนดจำนวนเงินค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรโดยใช้ทั้งหลักความเท่าเทียม (Equality) และหลักความเป็นธรรม (Fair) รวมกัน โดยมีลักษณะครอบคลุมทุกมิติทั้งในด้านความเสมอภาค (Equality) ความยุติธรรม (Fair) ความเป็นกลางปราศจากอคติ (impartiality) ความไม่เอื้อเอียงเข้าข้างฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง (even-handed) โดยนำแนวคิดการบริหารจัดการในการหาเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของประเทศญี่ปุ่นมาปรับใช้ให้เหมาะสมกับประเทศไทย อีกทั้งจากผลจากการตรวจสอบถามที่ได้มา ค่าใช้จ่ายที่มีจำนวนสูงและมีความแตกต่างกันมากระหว่างผู้สมัคร คือ 1) ค่าจัดทำป้าย เอกสาร สิ่งพิมพ์ต่างๆ ที่ใช้ในการโฆษณาหาเสียง 2) ค่าจ้างแรงงาน 3) ค่าเช่ายานพาหนะ ค่าน้ำมันเชื้อเพลิงและค่าใช้จ่ายในการเดินทาง ทั้งนี้ ภาครัฐโดยสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง จะต้องจัดทำสื่อรณรงค์ เผยแพร่ประชาสัมพันธ์ สร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการกำหนดจำนวนเงินค่าใช้จ่ายให้ผู้สมัครและพรรคการเมืองทราบ ออกมาตรการควบคุมตรวจสอบการใช้จ่ายเงินในการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งของผู้สมัครหรือพรรคการเมืองให้เป็นไปในแนวทางเดียวกัน โดยกำหนดให้ผู้สมัครและพรรคการเมืองจะต้องแต่งตั้งบุคคลที่มีความรู้ทางบัญชีเพื่อเป็นสมุหบัญชีเลือกตั้งในการเลือกตั้งและที่สำคัญ สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งต้องสนับสนุนในการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งอย่างเต็มที่ เช่น จัดเวทีกลางในการประชาสัมพันธ์หาเสียงเลือกตั้งให้แก่ผู้สมัครและพรรคการเมือง การจัดสถานที่กลางเพื่อติดตั้งป้ายประกาศโฆษณาหาเสียงให้ในทุกเขตเลือกตั้ง เพื่อที่จะให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งจากพรรคการเมืองมีความเท่าเทียม ยุติธรรม ไม่มีการเหลื่อมล้ำกันในด้านทุนทรัพย์ในการหาเสียงรับสมัครเลือกตั้ง กำหนดจำนวนแรงงานที่จะมาช่วยผู้สมัครหาเสียง กำหนดจำนวนและขนาดของยานพาหนะที่ใช้ในการหาเสียงเลือกตั้ง ค่าใช้จ่ายอื่นสามารถนำส่วนที่สูงที่สุดมาเป็นตัวกำหนดโดยเพิ่มภาวะเศรษฐกิจอกร้อยละ 15-20 ส่วนการเผยแพร่นโยบายของพรรคการเมือง สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ควรที่จะต้องจัดให้พรรคการเมืองได้แถลงนโยบายในการหาเสียงของพรรคการเมืองทั้งสื่อวิทยุ โทรทัศน์ของภาครัฐอย่างเท่าเทียม โดยทั้งนี้ สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งจำเป็นต้องดำเนินการดังต่อไปนี้

1) แต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อปรับปรุงแก้ไขกฎหมาย ระเบียบ เกี่ยวกับกำหนดจำนวนเงินค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้ง ข้อห้าม ข้อปฏิบัติ ให้ครอบคลุมในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา และระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร นอกจากนี้ควรกำหนดให้พรรคการเมืองมีหน้าที่ป้องกันการทุจริตการเลือกตั้งภายในพรรคการเมืองด้วย และให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศกำหนดจำนวนเงินค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้งของผู้สมัครแต่ละคนที่จะใช้จ่ายในการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งและกำหนดจำนวนเงินค่าใช้จ่ายของพรรคการเมืองที่จะใช้จ่ายในการเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อในกรณีที่ผู้สมัครในบัญชีรายชื่อของพรรคการเมืองใดได้ใช้จ่ายไปเพื่อการเลือกตั้งเป็นจำนวนเท่าใดให้นับรวมเป็นค่าใช้จ่ายของพรรคการเมืองด้วย

2) ออกประกาศหลักเกณฑ์และวิธีการกำหนดจำนวนเงินค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้งเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ออกประกาศหลักเกณฑ์และวิธีการจัดทำบัญชีรายรับรายจ่ายของสมุห์บัญชีเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และออกประกาศกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการตรวจสอบรายการค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้งของผู้สมัครหรือพรรคการเมือง ซึ่งต้องกำหนดขั้นตอนกระบวนการดำเนินการ และระยะเวลาให้ชัดเจน

3) ออกมาตรการควบคุมตรวจสอบการใช้จ่ายเงินในการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งของผู้สมัครหรือพรรคการเมืองให้เป็นไปในแนวทางเดียวกัน โดยกำหนดให้ผู้สมัครและพรรคการเมืองจะต้องแต่งตั้งบุคคลที่มีความรู้ทางบัญชีเพื่อเป็นสมุห์บัญชีเลือกตั้งในการเลือกตั้ง

4) จัดทำคู่มือการจัดทำบัญชีรายรับและรายจ่ายของสมุห์บัญชีเลือกตั้ง และแผ่นซีดีโปรแกรมการจัดทำบัญชีรายรับและรายจ่ายของสมุห์บัญชีเลือกตั้ง เพื่อแจกจ่ายให้กับผู้สมัครและพรรคการเมือง

5) สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งต้องจัดอบรมให้ความรู้กับผู้ที่ทำหน้าที่เป็นสมุห์บัญชีเลือกตั้งของผู้สมัครหรือพรรคการเมือง โดยสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งควรมีการเตรียมการไว้ล่วงหน้าโดยการขึ้นทะเบียนผู้ผ่านการอบรมสมุห์บัญชีเลือกตั้งไว้เพื่อให้ผู้สมัครหรือพรรคการเมืองแต่งตั้งจากบุคคลที่ผ่านการอบรมจากสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งเท่านั้น

6) ภายหลังจากการเลือกตั้งให้แต่งตั้งหัวหน้าส่วนราชการหรือผู้แทนที่มีความรู้ความชำนาญทางการเงินและบัญชีเพื่อประจำศูนย์ประสานงานการตรวจสอบค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้งประกอบด้วย ผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน ปลัดกระทรวงมหาดไทย ปลัดกระทรวงพาณิชย์ ผู้อำนวยการสำนักงานปราบปรามการฟอกเงิน ผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทย และทรงคุณวุฒิหรือผู้ที่มีความรู้ทางการเงินและบัญชีจำนวนไม่เกิน 5 คน เพื่อทำหน้าที่ตรวจสอบรายการค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อและแบบแบ่งเขตเลือกตั้งโดยในการแต่งตั้งให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนดต่อไป

กิตติกรรมประกาศ

เอกสารการศึกษาส่วนบุคคลฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี เนื่องจากได้รับความกรุณาและการชี้แนะที่เป็นประโยชน์จากผู้บริหารและคณาจารย์หลักสูตรพัฒนาการเมืองและการเลือกตั้งระดับสูง รุ่นที่ 8 (พ.ส.ต.8) ซึ่งได้ให้แหล่งความรู้และประสิทธิประสาทวิชาความรู้ต่างๆ ในการศึกษาตลอดระยะเวลาที่ได้เข้ามาศึกษาในสถาบันแห่งนี้

ผู้ศึกษาขอกราบขอบพระคุณอาจารย์ที่ปรึกษา ผศ.ดร.พิชิต รัชตพิบูลภพ ที่มีบทบาทสำคัญเป็นอย่างมากที่กรุณาให้คำปรึกษาแนะนำและสนับสนุนช่วยเหลือในการจัดทำเอกสารการศึกษาส่วนบุคคลฉบับนี้ให้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี ขอขอบคุณเจ้าหน้าที่หลักสูตรพัฒนาการเมืองและการเลือกตั้งระดับสูง รุ่นที่ 8 (พ.ส.ต.8) ที่ให้ความช่วยเหลือในการติดต่อประสานงานด้านต่างๆ ให้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดีด้วยความมีมิตรไมตรีที่ดียิ่ง ขอขอบคุณผู้แทนของพรรคการเมือง นักวิชาการ และพนักงานของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งในการให้ความอนุเคราะห์ตอบแบบสัมภาษณ์ ขอกราบขอบพระคุณ บิดา มารดา และครอบครัว ขอขอบคุณเพื่อนๆ นักศึกษา พ.ส.ต.8 ทุกท่าน ที่ได้ให้การดูแลสนับสนุนในทุกๆ เรื่อง และเป็นกำลังใจด้วยดีเสมอมา รวมไปถึงทุกๆ ท่านที่มีได้เอ่ยนามในที่นี้ ที่ได้มีส่วนร่วมในการเรียนและการจัดทำเอกสารการศึกษาส่วนบุคคลฉบับนี้จนสำเร็จการศึกษาอย่างสมบูรณ์

คุณค่าและประโยชน์อันเกิดจากเอกสารการศึกษาส่วนบุคคลฉบับนี้ ผู้ศึกษาขอมอบบูชา พระคุณบิดา มารดา ตลอดจนผู้มีพระคุณทุกท่านที่มีส่วนร่วมในความสำเร็จครั้งนี้ และขอน้อมบูชา บูรพาจารย์ทุกท่านที่ได้ประสิทธิประสาทวิชาความรู้ด้วยรักและเมตตาเสมอมา หากผลการศึกษานี้ มีข้อบกพร่องประการใด ผู้ศึกษาขอน้อมรับไว้เพื่อปรับปรุงแก้ไขในการศึกษาครั้งต่อไป

สาธิต อุไรเวโรจนากร

สารบัญ

บทคัดย่อ		ก
กิตติกรรมประกาศ		ข
สารบัญ		ค
บทที่ 1	บทนำ	1
	1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
	1.2 ประเด็นปัญหาเชิงนโยบาย	2
	1.3 วัตถุประสงค์ของการศึกษา	3
	1.4 การรวบรวมข้อมูลและวิธีการศึกษา	3
	1.5 นิยามศัพท์	3
	1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการศึกษา	4
บทที่ 2	แนวคิด ทฤษฎี และวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	5
	2.1 แนวคิด ทฤษฎี	5
	2.2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	15
บทที่ 3	ผลการศึกษา	20
บทที่ 4	สรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย	71
บรรณานุกรม		77
ภาคผนวก		78
ประวัติผู้จัดทำเอกสารการศึกษาส่วนบุคคล		88

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันเงินได้กลายเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญอย่างยิ่งในการเลือกตั้ง โดยปริมาณเงินที่ถูกนำไปเป็นค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้งแต่ละครั้งมีจำนวนมหาศาล หากอนุญาตให้พรรคการเมืองและผู้สมัครรับเลือกตั้งสามารถใช้จ่ายเงินในการเลือกตั้งได้อย่างไม่จำกัด บรรดาพรรคการเมืองขนาดกลางหรือพรรคการเมืองขนาดเล็กที่ไม่มีเงินมากนัก อาจไม่สามารถดำเนินกิจกรรมเพื่อแข่งขันกับพรรคการเมืองใหญ่ๆ ได้เลย แต่จะทำให้การเลือกตั้งกลายเป็นเพียงการประมูลตำแหน่งระหว่างผู้สมัครที่ให้ราคาสูงสุดก็จะได้เป็นผู้ชนะ ซึ่งการกระทำดังกล่าวไม่ถือว่าเป็นวิถีทางในการปกครองระบอบประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม แต่กลายเป็นการปกครองแบบธนาธิปไตยที่นักการเมืองที่มีอำนาจทางการเงินมากเป็นผู้ปกครองประเทศแทนที่จะเป็นประชาชนทุกคนในประเทศ พร้อมทั้งผลักดันให้สังคมก้าวไปสู่สังคมทุนนิยมแบบระบบอุปถัมภ์ นักการเมืองที่ได้รับเลือกตั้งก็จะไม่สนใจหรือให้ความสำคัญกับปัญหาความเดือดร้อนและความต้องการของประชาชน แต่จะสำนึกในบุญคุณของผู้ที่ให้การสนับสนุนทางการเงินที่ช่วยให้ตนเองสามารถเอาชนะผู้สมัครคนอื่น ๆ ดังนั้น การตัดสินใจในนโยบายต่างๆ จึงไม่ได้ตั้งอยู่บนพื้นฐานของประเทศหรือประชาชน แต่เป็นไปเพื่อตอบสนองผลประโยชน์ให้กับผู้ที่ให้การสนับสนุนตนเองหรือพรรคการเมืองที่ตนเองสังกัดเพียงเท่านั้น และเมื่อในการสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมีค่าใช้จ่าย เป็นจำนวนมาก ย่อมทำให้ผู้ที่ได้รับการเลือกตั้งมิได้มีความประสงค์ที่จะอาสาเข้ามาทำงานเพื่อประเทศชาติและประชาชนอย่างบริสุทธิ์ใจ แต่เข้ามาเพื่ออาศัยช่องทางต่าง ๆ ทำการถอนทุนที่ตนเองและผู้สนับสนุนออกไปกลับคืนมา ปัญหาเหล่านี้กระทบถึงความสง่างามในการเข้าสู่ตำแหน่งของนักการเมือง รวมทั้งกลายเป็นวงจรอุบาทว์ไม่สิ้นสุด ยกตัวอย่างเช่น รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ที่ออกแบบให้มีพรรคการเมืองสามารถจัดตั้งได้ง่าย ทำให้เกิดพรรคการเมืองขนาดเล็กจำนวนมาก แต่กำหนดให้มีเขตเลือกตั้งขนาดใหญ่ ทำให้การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตแต่ละคนมีค่าใช้จ่ายเป็นจำนวนมาก พรรคการเมืองจึงต้องพยายามแสวงหานายทุนมาเป็นผู้ให้การสนับสนุนทางการเงินให้แก่ผู้สมัครที่อยู่ในสังกัดพรรคการเมือง ซึ่งก็เป็นที่เชื่อได้ว่าเมื่อได้รับเลือกตั้งเข้าไปแล้ว ต้องมีการถอนทุนของตนเองคืนไม่ว่าจะด้วยวิธีการทุจริต หรือการกำหนดนโยบายรัฐบาลให้เอื้อกลุ่มทุนที่ให้การสนับสนุนพรรคการเมืองของตนเอง

นับตั้งแต่ พ.ศ. 2475 ที่ประเทศไทยมีการเปลี่ยนแปลงการปกครองมาเป็นระบอบประชาธิปไตย เมื่อมีการร่างกฎหมายเกี่ยวกับการเลือกตั้งขึ้นมา ผู้มีอำนาจในสมัยนั้นก็มีความคิดที่จะวางหลักเกณฑ์เกี่ยวกับค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้ง เช่น วงเงินสูงสุดของค่าใช้จ่าย รายการที่จะใช้จ่ายได้ การยื่นรายการค่าใช้จ่ายหลังจากการเลือกตั้งเสร็จสิ้น และการห้ามจูงใจ ให้ลงคะแนนเลือกตั้งด้วยวิธีการต่าง ๆ เป็นต้น แต่ไม่มีการกำหนดกลไกในการตรวจสอบต่างๆ อย่างมีประสิทธิภาพไว้ โดยหากพบความผิดต้องส่งดำเนินคดีในศาลเท่านั้น

นับตั้งแต่มีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญ ฉบับปี 2540 เป็นต้นมา การเลือกตั้งเป็นกิจกรรม

ที่มีการใช้เงินเป็นจำนวนมากทั้งในแบบที่ถูกกฎหมายและผิดกฎหมาย โดยสังเกตได้จากเมื่อฝ่ายหนึ่งเริ่มมีการใช้จ่ายเงินจำนวนมากแล้วผู้สมัครรับเลือกตั้งอีกฝ่ายหนึ่งก็ไม่แน่ใจว่าตนได้ ใช้จ่ายเงินไปเพียงพอแล้วหรือไม่ที่จะทำให้ตนเองชนะการเลือกตั้ง ทำให้เกิดความหวั่นเกรงว่าจะเสียเปรียบกันจะไม่เสมอภาคกัน จึงได้มีการนำแนวความคิดในการกำหนดวงเงินค่าใช้จ่าย ในการเลือกตั้งขึ้นมาใหม่ โดยให้คณะกรรมการการเลือกตั้งเป็นผู้ดำเนินการกำหนดจำนวนเงินค่าใช้จ่ายที่เหมาะสมกับการเลือกตั้งเป็นครั้งๆ ไป แบ่งเป็นการจำกัดจำนวนค่าใช้จ่ายทั่วไป เช่น ในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. 2544 คณะกรรมการการเลือกตั้งได้กำหนดให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งสามารถใช้จ่ายได้ไม่เกินคนละ 1,000,000 บาท ส่วนในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. 2548 กำหนดให้ผู้สมัครใช้จ่ายได้ไม่เกินคนละ 1,500,000 บาท จนมาถึงการเลือกตั้งครั้งล่าสุด เมื่อวันที่ 2 กุมภาพันธ์ 2557 กำหนดให้ผู้สมัครใช้จ่ายได้ไม่เกินคนละ 1,500,000 บาท สำหรับผู้สมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง และพรรคการเมืองจำนวนไม่เกินจำนวนบุคคลผู้ได้รับการเสนอชื่อคุณกับจำนวนเงินข้างต้น ซึ่งนับตั้งแต่ในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. 2548 จนถึงการเลือกตั้งครั้งล่าสุด เมื่อวันที่ 2 กุมภาพันธ์ 2557 การกำหนดจำนวนเงินค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรนั้น ยังเป็นอัตราเดิม คือ 1,500,000 บาท ซึ่งแสดงให้เห็นว่าเกณฑ์ในการกำหนดจำนวนเงินค่าใช้จ่ายของผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของคณะกรรมการการเลือกตั้งมีลักษณะที่ไม่เป็นธรรมกับผู้สมัครรับเลือกตั้งหรือพรรคการเมืองที่มีเงินทุนน้อย อีกทั้งไม่สอดคล้องทันสมัยเหมาะสมกับยุคเทคโนโลยีที่มีความเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วอีกด้วย

ดังนั้น ผู้ศึกษาจึงมีความสนใจที่จะศึกษาถึงแนวทางในการกำหนดจำนวนเงินค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เพื่อศึกษาถึงหลักเกณฑ์และวิธีการในการกำหนดจำนวนเงินค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรว่ามีหลักเกณฑ์หรือวิธีการอย่างไร เพื่อให้มีความเสมอภาคและเป็นธรรมแก่ทุกฝ่าย รวมถึงเพื่อเป็นการปรับปรุงพัฒนาหลักเกณฑ์และวิธีการต่างๆ ในการกำหนดจำนวนเงินค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรครั้งต่อไป

1.2 ประเด็นปัญหาเชิงนโยบาย

หลักเกณฑ์และวิธีการในการกำหนดจำนวนเงินค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในคราวเลือกตั้งที่ผ่านมา นั้น ยังไม่สะท้อนภาพความเป็นจริงของการใช้จ่ายเงินของผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ซึ่งในการกำหนดจำนวนเงินค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรด้วยวิธีการนี้จะส่งผลให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งที่มีเงินทุนจำนวนน้อยไม่สามารถแข่งขันกับผู้สมัครรับเลือกตั้งที่มีเงินทุนจำนวนมากได้ ก่อให้เกิดความไม่เป็นธรรม อีกทั้งไม่เหมาะสมและสอดคล้องกับยุคสมัยที่เปลี่ยนแปลงไป ดังนั้น จึงควรศึกษาหลักเกณฑ์และวิธีการในการกำหนดจำนวนเงินค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสำหรับการเลือกตั้งในครั้งถัดไป เพื่อให้เกิดความเสมอภาคและเป็นธรรมแก่ผู้สมัครทุกฝ่าย

1.3 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1.3.1 เพื่อศึกษาหลักเกณฑ์และวิธีการในการกำหนดจำนวนเงินค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของประเทศไทยและต่างประเทศ

1.3.2 เพื่อพัฒนาหลักเกณฑ์และวิธีการในการกำหนดจำนวนเงินค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรให้มีความเสมอภาคและเป็นธรรม

1.3.3 เพื่อเสนอแนวทางในการกำหนดค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่จะมีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในอนาคต

1.4 การรวบรวมข้อมูลและวิธีการศึกษา

การรวบรวมข้อมูลจะใช้วิธีการศึกษาจากเอกสาร (Documentary Research) เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับหลักเกณฑ์และวิธีการในการกำหนดจำนวนเงินค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร โดยศึกษาเนื้อหารัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งวุฒิสภา พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมืองในส่วนที่เกี่ยวกับการสนับสนุนพรรคการเมืองโดยรัฐ ข้อบังคับ/ประกาศ/ระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้ง หนังสือรวมกฎหมายเกี่ยวกับการเลือกตั้งและพรรคการเมืองของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง เอกสารข้อมูลเกี่ยวกับหลักเกณฑ์และวิธีการในการกำหนดจำนวนเงินค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในต่างประเทศ เอกสารวารสาร และงานวิจัยวิชาการต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (in-depth interview) เพื่อให้ได้ข้อมูลจาก ผู้ที่เกี่ยวข้อง เช่น อดีตผู้สมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขต ผู้แทนพรรคการเมือง นักวิชาการ และผู้ที่ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้อง

1.5 นิยามศัพท์

ข้อเสนอเชิงนโยบาย หมายถึง ข้อเสนอแนะ (recommendations) แนวทางปฏิบัติที่อาจจะเป็นไปได้ ในการแก้ปัญหาหรือการพัฒนาในเรื่องใดเรื่องหนึ่งในระดับนโยบาย ที่ผู้วิจัย/ผู้นำเสนอ จะสื่อสารแก่บุคคลหรือคณะบุคคลที่มีอำนาจหน้าที่ในการตัดสินใจ (decision-makers) เพื่อให้เกิดการขับเคลื่อนหรือปรับปรุงแก้ไขนโยบายหรือกลยุทธ์ต่างๆ ต่อไป

หลักเกณฑ์ หมายถึง กระบวนการและหลักเกณฑ์ในการกำหนดจำนวนเงินค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

ค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้ง หมายถึง ค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวกับการสมัครรับเลือกตั้ง ค่าจ้างแรงงาน ค่าเช่า ค่าจัดซื้อวัสดุอุปกรณ์ สื่อต่าง ๆ ที่ใช้ในการโฆษณาหาเสียง ค่าสาธารณูปโภค และค่าใช้จ่ายอื่นใดที่เกี่ยวข้องกับการหาเสียงเลือกตั้ง

การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร หมายถึง การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เพื่อให้ได้คนดีเข้าไปในสภา

พรรคการเมือง หมายถึง กลุ่มบุคคลที่มีอุดมการณ์ทางกิจการบ้านเมืองอย่างเดียวกัน คือ มีความคิดด้านเศรษฐกิจ สังคม และการปกครองในแนวทางเดียวกัน ร่วมกันจัดตั้ง และจดทะเบียนเป็นพรรคการเมืองตามกฎหมาย

ผู้สมัคร หมายถึง ผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร หมายถึง ตัวแทนของประชาชนที่ได้รับเลือกตั้งมาทำหน้าที่ ในสภานิติบัญญัติ โดยประชาชนเป็นผู้มีสิทธิออกเสียงลงคะแนนเขตเลือกตั้ง หมายถึง ท้องที่ที่กำหนดเป็นเขตเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการศึกษา

1.6.1 ทราบหลักเกณฑ์และวิธีการในการกำหนดจำนวนเงินค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของประเทศไทยและต่างประเทศ

1.6.2 นำผลการศึกษาไปพัฒนาหลักเกณฑ์และวิธีการในการกำหนดจำนวนเงินค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรให้มีความเป็นธรรม

1.6.3 เป็นแนวทางในการนำเสนอวิธีการกำหนดค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี และวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

ในบทนี้ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดหลักเกณฑ์ค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ดังนี้

- 2.1 แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาทางการเมือง
- 2.2 แนวคิดเกี่ยวกับการเลือกตั้ง
- 2.3 แนวคิดเกี่ยวกับค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้ง
- 2.4 ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาทางการเมือง

การพัฒนาทางการเมือง ได้มีนักวิชาการทางรัฐศาสตร์ให้ความหมายไว้ต่าง ๆ กันเป็นจำนวนมาก และก็มีหลายท่านที่ได้ให้ความหมายไว้ที่คล้ายคลึงกัน

ลูเซียน พาย (Pye) ได้เขียนหนังสือชื่อ Aspect of Political Development และได้รับรวบรวมความหมายของพัฒนาทางการเมืองที่นักรัฐศาสตร์ให้ไว้พอสรุปได้ดังนี้¹

1. พัฒนาการทางการเมือง คือ รากฐานของการพัฒนาเศรษฐกิจ Political Development as the Political Prerequisite of Economic Development พัฒนาการทางการเมืองเป็นเรื่องของการเมืองอันจำเป็นต่อการพัฒนาเศรษฐกิจ ซึ่งหมายถึงเป็นสภาพทางการเมืองอันช่วยสนับสนุนความเจริญทางเศรษฐกิจและอุตสาหกรรม

2. พัฒนาการทางการเมืองเป็นเรื่องของการเมืองในสังคมอุตสาหกรรม Political Development as the Politics Typical of Industrial Societies โดยมีความเชื่อว่าเป็นในสังคมอุตสาหกรรมไม่ว่าจะเป็นแบบประชาธิปไตย หรือเผด็จการ จะมีมาตรฐานของพฤติกรรมและการดำเนินการเมืองที่มีลักษณะของการพัฒนาทางการเมือง อันเป็นตัวอย่างแก่ระบบอื่น ๆ เช่น การปกครองมีลักษณะที่มีเหตุมีผล มีความรับผิดชอบ เน้นการให้สวัสดิการ และการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนอย่างน้อยในระดับหนึ่ง

3. พัฒนาการทางการเมืองเป็นเรื่องของการเปลี่ยนแปลงการเมืองให้เป็นสมัยใหม่ Political Development as Political Modernization

4. พัฒนาการทางการเมืองเป็นเรื่องของการดำเนินงานของรัฐบาล Political Development as the Operation of a Nation – State ซึ่งมีลักษณะที่รัฐบาลมีอำนาจครอบคลุมทั้งประเทศ ประชาชนมีความรู้สึกเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน โดยอิทธิพลของลัทธิชาตินิยม และมีความเป็นพลเมืองของรัฐอย่างแท้จริง สถาบันของรัฐจะต้องสามารถดำเนินนโยบายที่สะท้อนให้เห็นถึงลัทธิชาตินิยม และความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันในชาติ กล่าวอีกนัยหนึ่งการพัฒนาทางการเมืองเป็นเรื่องราวของการสร้างชาติ (Nation – building)

---

¹ลูเซียน พาย (Pye) อ้างถึงใน สิทธิพันธ์ พุทธหุน, 2538 : 6

5. พัฒนาการทางการเมือง คือ การพัฒนาการบริหารและกฎหมาย Political development as Administrative and Legal Development เป็นเรื่องของการพัฒนาระบบราชการและระบบกฎหมาย ให้ความก้าวหน้าทันกับสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป

6. พัฒนาการทางการเมืองเป็นเรื่องของการระดมประชาชนและการมีส่วนร่วมทางการเมือง Political Development as Mass Mobilization and Participation เป็นการขยายการมีส่วนร่วมทางการเมืองที่จำกัดอยู่แต่ชนชั้นนำตามแบบของสังคมจารีตประเพณีมาสู่มวลชนโดยเห็นว่าในระบบการเมืองที่พัฒนาแล้วการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนเป็นสิ่งที่หลีกเลี่ยงไม่ได้

7. พัฒนาการทางการเมืองเป็นเรื่องของการพัฒนาระบอบประชาธิปไตย Political Development as the Building of Democracy ความหมายนี้มีผู้นิยมใช้กันมาก แต่ถูกโจมตีเสมอว่าเป็นความหมายที่ลำเอียงเพราะเห็นว่าระบบการเมืองในรูปอื่นที่ไม่ใช่ประชาธิปไตยไม่เป็นระบบที่พัฒนา

8. พัฒนาการทางการเมืองเป็นเรื่องของเสถียรภาพและการเปลี่ยนแปลงที่เป็นระเบียบ Political Development as Stability and Orderly Change หลายคนมีความเห็นว่า ประชาธิปไตยกับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและไม่สามารถรักษาเสถียรภาพทางการเมืองได้ ฉะนั้นการพัฒนาทางการเมืองจึงเป็นเรื่องของความสามารถของระบบการเมืองในการรักษาเสถียรภาพและดูแล ให้การเปลี่ยนแปลงเป็นไปอย่างมีระเบียบ ไม่วุ่นวาย ความวุ่นวายไม่ควรจะเป็นเรื่องของการพัฒนาทางการเมือง ควรจะเป็นเรื่องของความเสื่อมทางการเมืองมากกว่า

9. พัฒนาการทางการเมืองเป็นเรื่องของการระดมกำลังและอำนาจ Political Development as Mobilization and Power ความหมายนี้เป็นการเน้นถึงประสิทธิภาพของระบบการเมืองในการทำงาน ระบบการเมืองใดสามารถระดมสรรพกำลังในการแก้ไขปัญหาของประเทศได้มีอำนาจในการดึงประชาชนให้ปฏิบัติตามความต้องการของระบบได้ ถือว่าเป็นระบบที่มีการพัฒนา ความสามารถในการระดมสรรพกำลังรวมถึงความสามารถในการแบ่งสรรทรัพยากรและสิ่งที่มีคุณค่าทั้งหลายให้กับสมาชิกในระบบได้อย่างมีประสิทธิภาพด้วย

10. พัฒนาการทางการเมืองเป็นลักษณะอันหนึ่งของกระบวนการเปลี่ยนแปลงทางสังคม Political Development as One Aspect of A Multi – dimensional Process of Social Change การเปลี่ยนแปลงทางสังคมนั้นประกอบด้วยเปลี่ยนแปลงในหลายๆ ด้านและการเปลี่ยนแปลงทางด้านการเมืองถือว่าเป็นลักษณะอันหนึ่งของกระบวนการเปลี่ยนแปลงในด้านต่างๆ ของสังคมคือ ด้านเศรษฐกิจ การเมืองและสังคม ต่างมีความสัมพันธ์กันทั้งสิ้นการเปลี่ยนแปลงในด้านหนึ่งย่อมกระทบถึงการเปลี่ยนแปลงในด้านอื่นๆ ได้ จากความหมายของการพัฒนาทางการเมืองทั้ง 10 ความหมายเหล่านี้ Pye ไม่ได้ระบุว่าความหมายของการพัฒนาทางการเมืองเหล่านั้นผิด เพียงกล่าวว่าอาจไม่สมบูรณ์เท่านั้น Pye ได้เสนอแนะการมองการพัฒนาทางการเมืองในอีกลักษณะหนึ่ง คือ ให้พิจารณาถึงองค์ประกอบของการพัฒนาทางการเมือง Pye ได้เสนอองค์ประกอบ 3 ประการ ของการพัฒนาทางการเมืองไว้ ดังนี้

1) ความเท่าเทียมกัน (equality) ความเท่าเทียมกันนี้มีได้หมายแต่เฉพาะความเท่าเทียมกันตามกฎหมายหรือสิทธิเท่าเทียมกันในทางการเมืองของประชาชนเท่านั้น แต่ยังรวมรวมถึง การเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนทั้งในระบบประชาธิปไตย และในระบบเผด็จการเป็นแต่เพียงในระบบเผด็จการ การเข้ามีส่วนร่วมของประชาชนเป็นเรื่องของการระดมกำลังพลังจากรัฐบาลความเท่าเทียมกันนี้ยังหมายถึงการเข้าดำรงตำแหน่งทางการเมือง ควรเป็นเรื่องของความสามารถของบุคคลไม่ใช่เรื่องของชาติตระกูลเป็นเกณฑ์ เช่น ในอดีตผู้นำประเทศ เป็นเจ้าผู้ครองแคว้น กษัตริย์ หรือบรรดาขุน

นางมักได้รับตำแหน่งโดยการสืบสายโลหิต บิดา เป็นกษัตริย์บุตรก็ได้เป็นกษัตริย์ บิดาเป็นขุนนาง บุตรก็มักเป็นขุนนาง แต่ระบบการเมืองในปัจจุบันผู้นำประเทศไม่ว่าจะเป็นประธานาธิบดีหรือนายกรัฐมนตรี ล้วนแล้วแต่เป็นโดยอาศัยความสามารถส่วนตัวของการสืบตระกูล

2) ความสามารถของระบบการเมือง (capacity) ความสามารถนี้เกี่ยวกับการดำเนินนโยบาย (output) ของระบบ เป็นเรื่องของความสามารถของระบบว่า จะผลักดันสังคมและระบบเศรษฐกิจให้เป็นไปตามแนวทางที่ผู้นำต้องการได้มากน้อยเพียงใด เป็นเรื่องของประสิทธิภาพ การดำเนินงานของรัฐบาล ของผู้นำทางการเมือง รวมทั้งสภาพต่างๆ ที่มีผลกระทบต่อการทำงาน ของรัฐบาล ระบบการเมืองที่มีความสามารถสูงจะสามารถตอบสนองความต้องการในด้านต่างๆ ของประชาชนได้เป็นอย่างดี มีความสามารถที่จะให้นโยบายได้รับการปฏิบัติอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสะท้อนให้เห็นการทำงานของรัฐบาล จะต้องยึดถือความเป็นเหตุเป็นผล (rationalist) และหลักทางโลก (secular) ในการบริหารงานซึ่งหมายความว่า จะต้องคำนึงถึงข้อเท็จจริง ไม่ใช่ยึดถือเรื่องของโหราศาสตร์ เรื่องของดวงหรือไสยศาสตร์

3) การแบ่งโครงสร้างทางการเมืองให้มีความแตกต่างและมีความชำนาญเฉพาะ (differentiation and specialization) ในระบบการเมืองที่พัฒนาแล้วจำเป็นต้องมีการจำแนกหน่วยงานออกไปตามความสามารถเฉพาะอย่างยิ่ง มีความรับผิดชอบที่เฉพาะเจาะจง ถือว่าเป็นการแบ่งแยกการทำงานตามความสามารถ เช่น มีสภาเป็นผู้ออกกฎหมาย มีคณะรัฐมนตรีเป็นผู้บริหาร มีศาลเป็น ผู้ตัดสินคดี มีระบบราชการซึ่งแบ่งเป็นกระทรวง ทบวง กรมต่างๆ ทำหน้าที่ตามความชำนาญของตน เป็นต้น แต่การแบ่งแยกเช่นนี้ไม่ใช่ก่อให้เกิดการแตกแยกและเป็นอิสระเอกเทศ โดยต้องมีการร่วมมือกัน ประสานงานกัน และต้องสอดคล้องกับการรวมตัวกันในชาติ

Eisestadth ได้นิยามความหมายของพัฒนาการทางการเมืองว่า หมายถึง ความสามารถของระบบการเมืองในการประคับประคองความต้องการและองค์การทางการเมืองแบบใหม่ๆ ไว้ให้ได้ การพัฒนาการเมืองมีลักษณะสำคัญ 4 ประการ คือ²

(1) มีการทำให้เกิดโครงสร้างทางการเมืองที่มีความแตกต่างในบทบาทและสถาบันการเมืองมากขึ้น และมีจุดมุ่งประสงค์ทางการเมืองที่ชัดเจนที่คนส่วนใหญ่ยึดถือและขึ้นต่อรัฐบาลเดียวกัน

(2) ขอบข่ายของกิจกรรมการเมือง การบริหาร และการรักษาความสงบเรียบร้อยความปลอดภัยของปวงชนจะต้องแผ่ขยายไปอย่างทั่วถึงในทุกพื้นที่ของสังคม

(3) อำนาจทางการเมืองจะต้องแผ่ขยายไปยังกลุ่มชนทุกหมู่เหล่าโดยทั่วถึง

(4) มีผู้นำสมัยใหม่เข้าไปแทนที่ผู้นำแบบโบราณ และเป็นที่ยอมรับถูกต้องตามกฎหมาย

Organ ski ได้เขียนความหมายของพัฒนาการทางการเมืองในหนังสือ The Stages of Political Development ว่าการพัฒนาการเมือง หมายถึง “การเพิ่มประสิทธิภาพของรัฐบาลในการใช้คนและทรัพยากรต่างๆ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของชาติ และหน้าที่ของรัฐบาลย่อมเปลี่ยนไปตามขั้นตอนของการพัฒนา”³

ลิขิต ธีรเวคิน อาจารย์คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ได้เขียนแนวความคิดเรื่องทฤษฎีพัฒนาการเมืองในเอกสารเรื่อง “ทฤษฎีพัฒนาการเมือง : การสำรวจข้อดีข้อเสียและการนำเสนอ

² Eisestadth อ้างถึงใน สิทธิพันธ์ พุทธหุน , 2538 : 48

³ Organski (อ้างถึงใน วินัย ทองหลิม , 2547 : 27

แนวทฤษฎีใหม่” ได้ให้ความหมายของการพัฒนาการเมือง หมายถึง กระบวนการเพิ่มความสามารถของระบบการเมือง โดยอาศัยผู้นำการเมืองอุดมการณ์การพัฒนาสถาบันการเมืองเพื่อให้เกิดการสนับสนุนเพื่อตอบสนองต่อการเรียกร้องของสังคมซึ่งลิจิต อีริเวคิน ได้ขยายความไว้ว่า การพัฒนาการเมืองเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับความสามารถของระบบกับการตอบสนองความต้องการของสังคม โดยมีส่วนประกอบอื่นๆ ซึ่งจำเป็นสำหรับการพัฒนามีอยู่ 5 ประการ ดังนี้⁴

1. ความเป็นผู้นำทางการเมือง (Political Leadership)
2. สถาบันทางการเมือง (Political Institution)
3. อุดมการณ์ทางการเมือง(Political Ideology)
4. การสนับสนุนจากมวลชน(Popular Support)
5. การระดมทรัพยากร (Mobilization of resources)

ซึ่งทั้งห้าสิ่งดังกล่าวเป็นฐานสำคัญของการเพิ่มความสามารถของระบบการเมือง (capacity) เพื่อจะนำไปสู่การสนองความต้องการของสังคม (demands) การที่สามารถจะสนองความต้องการของสังคมนั้นจะต้องสามารถสร้างความเชื่อมโยงระหว่างระบบการเมืองและมวลชนต่อระบบการสร้างควมสนับสนุนก็เพื่อการเพิ่มประสิทธิภาพในการระดมทรัพยากรมนุษย์และทรัพยากรธรรมชาติ และทั้งสองประการดังกล่าวก็เพื่อไปสู่ขั้นปลาย คือ การตอบสนองต่อความต้องการของสังคม (demands or societal demands)

2.2 แนวคิดเกี่ยวกับการเลือกตั้ง

2.2.1 ความหมายของการเลือกตั้ง (Election)

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พุทธศักราช 2542 ได้ให้ความหมายว่าการเลือกตั้ง หมายถึง การเลือกบุคคลเพื่อเป็นตัวแทนตนในกรณีต่างๆ ตามที่กฎหมายกำหนด เช่น การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร การเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาล เป็นต้น”

พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว⁵ ได้ให้ความหมายว่า การเลือกตั้ง หมายถึง กิจกรรมที่สำคัญยิ่งในกระบวนการทางการเมืองและการปกครองเพราะการเลือกตั้งเป็นการแสดงออกซึ่งเจตจำนงของประชาชนในการปกครองประเทศ เจตจำนงดังกล่าวปรากฏอยู่ในลักษณะของการเรียกร้องหรือสนับสนุนต่อการตัดสินใจทั้งหลายในระบบการเมือง

วิสุทธิ์ โปธิแทน⁶ ได้ให้ความหมายว่า การเลือกตั้ง หมายถึง การที่บุคคลได้เลือกบุคคลหนึ่งหรือบุคคลจำนวนหนึ่งจากหลายๆ คน หรือเลือกจากบัญชีรายชื่อผู้เข้าสมัครรับเลือกตั้งบัญชีหนึ่งหรือบัญชีจำนวนหนึ่งจากบัญชีรายชื่อหลายๆ บัญชี เพื่อให้ไปกระทำการอันหนึ่งอันใดแทนตน

วัชรา ไชยสาร⁷ ได้ให้ความหมายว่า การเลือกตั้ง หมายถึง กิจกรรมทางการเมืองที่ประชาชนผู้เป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตยได้มีส่วนร่วมทางการเมือง (participation) อันเป็นกลไก

⁴ ลิจิต อีริเวคิน อ้างถึงใน วินัย ทองหลิม, 2547 : 27

⁵พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว, อ้างถึงใน วัชรา ไชยสาร, ระบบการเลือกตั้งกับการเมืองไทยยุคใหม่. (กรุงเทพฯ : นิติธรรม, 2544), น.10.

⁶วิสุทธิ์ โปธิแทน, อ้างถึงใน วัชรา ไชยสาร, ระบบการเลือกตั้งกับการเมืองไทยยุคใหม่. (กรุงเทพฯ : นิติธรรม, 2544), น.9.

ที่แสดงออกซึ่งเจตจำนงของประชาชนที่เรียกร้อง หรือสนับสนุนให้มีการกระทำหรือการละเว้น การกระทำอย่างใดอย่างหนึ่งในทางการเมือง หรือตัดสินใจในนโยบายสาธารณะที่จะมีผลกระทบต่อ ประชาชนโดยประชาชนทั่วไปเลือกผู้แทนหรือพรรคการเมืองที่มีอุดมการณ์นโยบายและวิสัยทัศน์ สอดคล้องกับตนด้วยความคาดหวังว่าผู้แทนหรือพรรคการเมืองที่ตนเลือกให้ไปใช้อำนาจอธิปไตยแทน ตนนั้นจะนำอุดมการณ์ และนโยบายในการบริหารประเทศและทำหน้าที่พิทักษ์ผลประโยชน์ของตนเอง การเลือกตั้งจึงเป็นกระบวนการแสวงหาทางเลือกในการเมืองปกครองของประชาชนนั่นเอง

2.2.2 หลักเกณฑ์การเลือกตั้งที่ได้รับการยอมรับเป็นสากล

การเลือกตั้งจะมีคุณค่าสมควรแก่การยกย่องว่า ได้ดำเนินไปตามครรลองของระบอบ ประชาธิปไตย และถือว่าเป็นฐานที่มาของความชอบธรรมในอำนาจของรัฐบาล และผู้ปกครองจะต้อง ดำเนินไปตามหลักเกณฑ์ที่ได้รับการยอมรับเป็นสากลดังนี้⁸

1) หลักความเป็นอิสระแห่งการเลือกตั้ง หมายความว่า การเลือกตั้งต้องกระทำโดยเสรี ไม่ มีการบังคับ กดขี่ จ้างวาน หรือใช้อิทธิพลใด ๆ ซึ่งหมายความว่า เป็นหน้าที่ของรัฐที่จะคอยเฝ้าดูแล และ ดำเนินการให้การเลือกตั้งเป็นไปโดยเสรีปราศจากการบีบบังคับข่มขู่ด้วยประการใดๆ ไม่ว่าจะใช้อำนาจ สิ้นจ้างหรือใช้อิทธิพลบีบบังคับ รัฐเองก็ต้องไม่กดขี่ จ้างวาน หรือใช้อิทธิพลบังคับ ให้ราษฎรไปเลือกตั้ง การเลือกตั้งที่ปราศจากอิสระ ผู้ปกครองจะอ้างว่าตนมีอำนาจโดยชอบธรรมไม่ได้

2) หลักการเลือกตามกำหนดเวลา (Periodic Election) หมายความว่า เมื่อ เลือกตั้งไปแล้วก็ต้องเลือกตั้งใหม่อีก โดยกำหนดระยะเวลาแน่นอน เช่น 3 ปี หรือ 5 ปี เพื่อให้ ประชาชนมีโอกาสตรวจสอบการปฏิบัติหน้าที่ของผู้แทนราษฎรว่าปฏิบัติตามเจตนารมณ์ของประชาชน หรือไม่ เพื่อให้ประชาชนมีโอกาสเปลี่ยนแปลงตัวผู้แทนราษฎรคนเดิม หรือเลือกผู้สมัคร รับเลือกตั้งคน ใหม่และเพื่อให้ประชาชนสามารถควบคุมผู้แทนของตนได้

3) หลักการเลือกตั้งอย่างแท้จริง (Genuine Election) หมายความว่า หลักการเลือกตั้งที่ บริสุทธิ์เป็นไปตามตัวบทกฎหมาย ปราศจากการครอบงำและเล่ห์กลทางการเมือง ปราศจากการใช้ อิทธิพลทางการเมือง ทางเศรษฐกิจ และสถานภาพทางสังคม วิธีการที่จะทำให้การเลือกตั้งเป็นการ เลือกตั้งอย่างแท้จริง คือ

3.1 จัดให้ราษฎรจัดการเลือกตั้งของตนเองให้มากที่สุด โดยการให้ราษฎรมีส่วน ร่วมในการเลือกตั้ง เช่น เป็นกรรมการตรวจนับคะแนน เป็นต้น

3.2 จัดให้มีวิธีการคัดค้านการเลือกตั้ง

4) หลักการออกเสียงทั่วไป (Universal Suffrage) หมายความว่า การให้สิทธิเลือกตั้งแก่ ประชาชนทั่วไปโดยไม่มีการกีดกัน หรือจำกัดสิทธิบุคคลหนึ่งบุคคลใดเป็นพิเศษ เนื่องจากเพศ ผิว สถานภาพทางเศรษฐกิจ สังคม ตราบใดที่ประชาชนผู้นั้นขาดคุณสมบัติ

2.2.3 อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการการเลือกตั้ง

คณะกรรมการการเลือกตั้ง มีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้⁹

⁷วิชา ไชยสาร, ระบบการเลือกตั้งกับการเมืองไทยยุคใหม่ . (กรุงเทพฯ : นิติธรรม, 2544), น.9.

⁸หยุด แสงอุทัย. คำอธิบายรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2511. (กรุงเทพฯ : นำเชียรพิมพ์ , 2512), น. 10-16 .

1) ควบคุมและดำเนินการจัดหรือจัดให้มีการเลือกตั้งหรือสนับสนุนการสรรหาสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา สมาชิกสภาท้องถิ่นและผู้บริหารท้องถิ่นแล้วแต่กรณี รวมทั้งการออกเสียงประชามติให้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม

2) ออกประกาศหรือวางระเบียบกำหนดการทั้งหลายอันจำเป็นหรือดำเนินการเพื่อให้เป็นไปตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการออกเสียงประชามติ และกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น เพื่อให้การเลือกตั้งหรือการออกเสียงประชามติเป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม

3) วางระเบียบเกี่ยวกับการหาเสียงเลือกตั้งและการดำเนินการใดๆ ของพรรคการเมือง ผู้สมัคร รับเลือกตั้ง และมีสิทธิเลือกตั้ง เพื่อให้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรมและกำหนดหลักเกณฑ์การดำเนินการของรัฐในการสนับสนุนให้การเลือกตั้งมีความเสมอภาคและมีโอกาสทัดเทียมในการหาเสียงเลือกตั้ง

4) วางระเบียบเกี่ยวกับการช่วยเหลือในการตรวจสอบการเลือกตั้งตามมาตรา 25

5) วางระเบียบเกี่ยวกับข้อควรปฏิบัติและข้อห้ามมิให้ปฏิบัติของพรรคการเมือง ผู้สมัครรับเลือกตั้ง และมีสิทธิเลือกตั้งในส่วนที่เกี่ยวกับการเลือกตั้ง และการตอบข้อหาหรือของคณะกรรมการการเลือกตั้งเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าว ทั้งนี้ โดยต้องตอบข้อหาหรือภายในสามสิบวันนับแต่วันที่รับข้อหาหรือและจะปฏิเสธไม่ตอบข้อหาหรือเพราะเหตุที่เรื่องนั้นยังไม่เกิดขึ้นมิได้

6) วางระเบียบหรือให้ความเห็นชอบในการปฏิบัติหน้าที่ของคณะรัฐมนตรีในระหว่างที่อายุของสภาผู้แทนราษฎรสิ้นสุดลงหรือมีการยุบสภาผู้แทนราษฎร ในเรื่องดังต่อไปนี้

(1) ให้ความเห็นชอบในการแต่งตั้งหรือโยกย้ายข้าราชการซึ่งมีตำแหน่งหรือเงินเดือนประจำ พนักงานของหน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือกิจการที่รัฐถือหุ้นใหญ่ตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง หรือให้บุคคลดังกล่าวพ้นจากการปฏิบัติหน้าที่หรือพ้นจากตำแหน่ง หรือให้ผู้อื่นมาปฏิบัติหน้าที่แทน

(2) ให้ความเห็นชอบในการอนุมัติให้ใช้จ่ายงบประมาณสำรองจ่ายเพื่อกรณีฉุกเฉินหรือจำเป็น

(3) วางระเบียบเกี่ยวกับการใช้ทรัพยากรของรัฐหรือบุคลากรของรัฐเพื่อกระทำการใดซึ่งจะมีผลต่อการเลือกตั้งหรือให้ความเห็นชอบในการดำเนินการดังกล่าว

ทั้งนี้ โดยคำนึงถึงการรักษาประโยชน์ของรัฐ รวมทั้งคำนึงถึงความสุจริตและเที่ยงธรรมความเสมอภาค และโอกาสทัดเทียมในการเลือกตั้ง

7) กำหนดมาตรการและการควบคุมการบริจาคเงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดอันอาจคำนวณเป็นเงินได้ให้แก่พรรคการเมือง การสนับสนุนทางการเงินโดยรัฐ การใช้จ่ายเงินของพรรคการเมืองและผู้สมัครรับเลือกตั้ง รวมทั้งการตรวจสอบบัญชีทางการเงินของพรรคการเมืองโดยเปิดเผย

---

⁹สถาบันพัฒนาการเมืองและการเลือกตั้ง. รวมกฎหมายเกี่ยวกับการเลือกตั้ง ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2554. (กรุงเทพมหานคร : บริษัท วิสมา เอเชีย จำกัด, 2554), น. 112-114.

และการควบคุมการจ่ายเงินหรือรับเงินเพื่อประโยชน์ในการลงคะแนนเลือกตั้ง ทั้งนี้ โดยให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง

8) มีคำสั่งให้ข้าราชการ พนักงาน หรือลูกจ้างของหน่วยงานราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่น หรือเจ้าหน้าที่อื่นของรัฐ ปฏิบัติการทั้งหลายอันจำเป็นตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการออกเสียงประชามติ และกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น

9) ดำเนินการแบ่งเขตเลือกตั้งสำหรับการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งและการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น รวมทั้งจัดให้มีบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้ง

10) สืบสวนสอบสวนเพื่อหาข้อเท็จจริงและวินิจฉัยชี้ขาดปัญหาหรือข้อโต้แย้งที่เกิดขึ้นเกี่ยวกับการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการออกเสียงประชามติ และกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น

11) ส่งเรื่องไปยังประธานสภาผู้แทนราษฎรหรือประธานวุฒิสภา ในกรณีที่คณะกรรมการเลือกตั้งเห็นว่าสมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภาคนใดคนหนึ่งสิ้นสุดลงหรือส่งเรื่องไปยังศาลรัฐธรรมนูญในกรณีที่เห็นว่าความเป็นรัฐมนตรีของรัฐมนตรี คนใดคนหนึ่งสิ้นสุดลง

12) ส่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งตามที่กฎหมายบัญญัติหรือสั่งให้มีการเลือกตั้งใหม่หรือออกเสียงประชามติใหม่ในหน่วยเลือกตั้งใดหน่วยเลือกตั้งหนึ่งหรือทุกหน่วยเลือกตั้งหรือสั่งให้มีการนับคะแนนใหม่ เมื่อมีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าการเลือกตั้งหรือการออกเสียงประชามติในหน่วยเลือกตั้งนั้นๆ มิได้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม ทั้งนี้ หลักเกณฑ์และวิธีพิจารณาให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการเลือกตั้งกำหนด

13) ประกาศผลการเลือกตั้ง ผลการสรรหาสมาชิกวุฒิสภา และผลการออกเสียงประชามติ

14) ส่งเสริมและสนับสนุนหรือประสานงานกับหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่น หรือสนับสนุนองค์การเอกชนในการให้การศึกษาแก่ประชาชนเกี่ยวกับการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข การส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน และการช่วยเหลือในการตรวจสอบการเลือกตั้งตามมาตรา 25 ทั้งนี้ การจัดสรรงบประมาณเป็นค่าใช้จ่ายให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด

15) วางระเบียบเป็นแนวทางการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ได้รับการแต่งตั้งให้มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวข้องกับการเลือกตั้ง การสนับสนุนการสรรหาสมาชิกวุฒิสภา หรือการออกเสียงประชามติ

16) จัดทำรายงานผลการปฏิบัติงานประจำปีและข้อสังเกตเสนอต่อสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภา

17) ดำเนินการอื่นๆ ตามที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญอื่น หรือกฎหมายอื่นบัญญัติให้เป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการการเลือกตั้ง

2.3 แนวคิดเกี่ยวกับค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้ง

2.3.1 ความหมายของค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้ง

ค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้งของผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง หมายถึง ค่าใช้จ่ายทั้งหมดของผู้สมัครรับเลือกตั้ง ซึ่งรวมถึงการโฆษณาหาเสียงที่มีการระบุชื่อหรือหมายเลขของผู้สมัคร หรือเป็นการสื่อสารให้เข้าใจหรือจูงใจให้ปลงคะแนนเสียงเลือกตั้งให้แก่ผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง

ค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้งของผู้สมัคร ให้หมายความรวมถึงบรรดาเงินหรือทรัพย์สินอื่นใดที่บุคคลใดๆ จ่าย หรือรับว่าจะจ่ายแทนหรือนำมาใช้โดยไม่คิดค่าตอบแทน เพื่อประโยชน์ในการหาเสียงในการเลือกตั้งของผู้สมัครรับเลือกตั้งโดยความยินยอมของผู้สมัคร ในกรณีที่นำทรัพย์สินมาให้ใช้คำนวณตามอัตราค่าเช่าหรือค่าตอบแทนตามปกติในท้องถิ่นนั้นๆ

2.3.2 ประเภทของค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้ง

ค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สามารถแบ่งประเภทการใช้จ่ายได้ตามรายการ ดังนี้¹⁰

1) ค่าใช้จ่ายในการสมัครรับเลือกตั้ง

ได้แก่ ค่าสมัครรับเลือกตั้ง ค่ารูปถ่ายที่ใช้ในการสมัครรับเลือกตั้ง ค่าถ่ายเอกสารประกอบหลักฐาน การสมัครรับเลือกตั้ง ค่าไปรับรองแพทย์ และอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการใช้จ่าย ในการสมัครรับเลือกตั้ง

2) ค่าใช้จ่ายในการจัดทำบัญชี ได้แก่ ค่าจ้างสมุห์บัญชีเลือกตั้ง

3) ค่าจ้างแรงงาน

ได้แก่ ค่าจ้างอาสาสมัครหาเสียงเลือกตั้ง รวมถึงค่าจ้างแรงงานอื่นๆ ทุกประเภทที่เกี่ยวข้องกับการเลือกตั้งซึ่งไม่เข้าซ้อนกับรายการจ่ายในประเภทอื่นและไม่ขัดกับสภาพความเป็นจริงตามสภาพท้องถิ่น เช่น ค่าจ้างอาสาสมัครอยู่ในอัตราตามค่าจ้างแรงงานปกติในท้องถิ่นนั้น

4) ค่าเช่าและค่าตกแต่งสถานที่

ได้แก่ ค่าเช่าสำนักงานเพื่อเป็นศูนย์รณรงค์หาเสียงเลือกตั้งของผู้สมัครรับเลือกตั้งโดยมิใช่ สำนักงานที่เป็นที่ทำการปกติ ค่าเช่าสถานที่เพื่อปราศรัยหาเสียง ค่าเช่าสถานที่หรือค่าเช่าพื้นที่เพื่อติดตั้งป้ายโฆษณา โปสเตอร์ หรือสติ๊กเกอร์โฆษณาหาเสียง และค่าตกแต่งสถานที่รวมถึงวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการตกแต่งสถานที่และที่ใช้เป็นศูนย์รณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง

5) ค่าเช่ายานพาหนะ/ค่าน้ำมันเชื้อเพลิงและค่าใช้จ่ายในการเดินทาง

ได้แก่ ค่าจ้างเหมารถยนต์ เรือยนต์หรือยานพาหนะอื่นๆ และค่าน้ำมันเชื้อเพลิงสำหรับพาหนะเพื่อการโฆษณาหาเสียงเลือกตั้งตามจำนวนยานพาหนะและจำนวนวันที่กำหนด รวมถึงค่าใช้จ่ายในการเดินทางของผู้สมัครรับเลือกตั้งและผู้รณรงค์หาเสียงเลือกตั้งของผู้สมัครรับเลือกตั้งนั้น

6) ค่าจัดซื้อหรือค่าเช่าวัสดุและอุปกรณ์สำหรับใช้ในการหาเสียงเลือกตั้ง

¹⁰สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง สำนักกิจการพรรคการเมืองและการออกเสียงประชามติ. คู่มือการจัดทำบัญชีรายรับรายจ่ายของสมุห์บัญชีเลือกตั้งในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร. (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ครุสภาลาดพร้าว, 2547), น. 38.

ได้แก่ ค่าจัดซื้อหรือเช่าวัสดุและอุปกรณ์สำหรับใช้ในการหาเสียงเลือกตั้งทั้งในและนอกสำนักงาน เช่น ค่าจัดซื้อเทปบันทึกเสียง ค่าเช่าเครื่องขยายเสียง แต่ไม่รวมถึงวัสดุอุปกรณ์ซึ่งใช้ตกแต่งสถานที่หรือใช้ในสำนักงานเป็นประจำก่อนมีประกาศให้มีการเลือกตั้งและไม่ซ้ำซ้อนกับรายการจ่ายอื่น

7) ค่าโฆษณาในสื่อต่างๆ

ได้แก่ ค่าลงโฆษณาในหนังสือพิมพ์ต่างๆ รวมทั้งสื่ออินเทอร์เน็ต ค่าจัดทำหรือจ้างในการผลิตสื่อเพื่อการออกอากาศ เช่น เทปวิทยุกระจายเสียง

8) ค่าจัดทำป้าย เอกสาร สิ่งพิมพ์ต่างๆ ที่ใช้ในการโฆษณาหาเสียง

ได้แก่ ค่าจัดทำป้าย แผ่นปลิว แผ่นพับ โปสเตอร์ สติกเกอร์และเอกสารหรือวัสดุอื่นๆ ที่มีเป้าหมายเพื่อการโฆษณาหาเสียงเลือกตั้งที่มีการระบุชื่อหรือหมายเลขของผู้สมัคร ทั้งนี้ ค่าใช้จ่ายในการจัดทำป้ายให้รวมถึงค่าวัสดุอุปกรณ์ในการจัดทำป้าย ค่าจ้างเขียนป้ายและ ค่าติดตั้งตามจุดต่างๆ แต่ไม่รวมถึงค่าเช่าสถานที่ที่ใช้ในการติดตั้ง

9) ค่าสาธารณูปโภคและค่าไปรษณียากร

ได้แก่ ค่าไฟฟ้า ค่าน้ำประปา ค่าโทรศัพท์ สำหรับใช้ในศูนย์รณรงค์หาเสียงเลือกตั้งซึ่งใช้เพื่อการเลือกตั้งหรือใช้ในสำนักงานซึ่งเกินกว่ารายจ่ายปกติที่เคยเป็นอยู่ ค่าไปรษณียากรสำหรับจัดส่งเอกสารการหาเสียงไปยังผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ทั้งในราชอาณาจักรและนอกราชอาณาจักร

10) ค่าใช้จ่ายอื่นๆ

ค่าใช้จ่ายอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการหาเสียงเลือกตั้งที่ไม่ขัดต่อกฎหมายหรือไม่เป็นเหตุให้การเลือกตั้งไม่สุจริต (แยกเป็นประเภทใหญ่ๆ ตามที่ผู้สมัครเห็นสมควร) ได้แก่ ค่าใช้จ่ายซึ่งไม่อยู่ในรายการค่าใช้จ่ายตามข้อ 1-8 และเป็นรายการจ่ายที่ผู้สมัครรับเลือกตั้งใช้จ่ายจริง ในการเลือกตั้งและไม่เข้าข่ายรายจ่ายในกิจกรรมที่กฎหมายกำหนดห้ามมิให้ผู้สมัครดำเนินการ

2.3.3 การจำกัดวงเงินค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้ง

เข็มทอง ต้นสกุลรุ่งเรือง¹¹ ได้อธิบายถึงพัฒนาการของการจำกัดวงเงินค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร มีสาระสำคัญโดยสรุปดังนี้

ปัจจุบันการเลือกตั้งเป็นกิจกรรมที่ใช้เงินจำนวนมาก ทั้งถูกและผิดกฎหมาย เมื่อฝ่ายหนึ่งเริ่มใช้จ่ายเงินจำนวนมากแล้ว ผู้สมัครรับเลือกตั้งฝ่ายอื่นก็ไม่แน่ใจว่าตนได้ใช้จ่ายเงินไปเพียงพอแล้วหรือไม่ ก็จะทุ่มเงินจำนวนมากบ้าง ซึ่งการทุ่มเงินจำนวนมากเช่นนี้เป็นการใช้ทรัพยากรของชาติอย่างสิ้นเปลืองลงโดยปราศจากความจำเป็น โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในสถานะที่การเมืองไม่มีเสถียรภาพตกอยู่ในวงจรอุบาทว์ การเลือกตั้งเกิดขึ้นบ่อยครั้ง หากไม่มีการควบคุมการใช้จ่ายเงิน ให้สมเหตุผลแล้ว ย่อมเป็นการทุ่มเงินโดยเปล่าประโยชน์ทั้งที่ไม่ทราบว่าจะได้ผลหรือไม่ ดังจะเห็นได้ว่าเมื่อพรรคไทยรักไทยซึ่งเป็นที่รู้กันว่ามีค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้งสูงถูกยุบ ลงไปแล้ว ค่าใช้จ่ายของพรรคการเมืองอื่นในการเลือกตั้งก็มีแนวโน้มจะลดลงถึงร้อยละ 30 แสดงว่า พรรคการเมืองต่างๆ ไม่จำเป็นต้องทุ่มเงินของตนมากเท่าแต่ก่อน เมื่อปราศจากการแข่งขันเรื่องการใช้เงินจากพรรคการเมืองอื่น

¹¹เข็มทอง ต้นสกุลรุ่งเรือง. “การควบคุมการเงินของพรรคการเมืองตามกฎหมายใหม่”, <http://www.pub-law.net/publaw/view.aspx?id=1197> (สืบค้นเมื่อวันที่ 1 เมษายน 2560).

สำหรับในการเลือกตั้งครั้งนี้ ค่าใช้จ่ายมีการคาดการณ์ต่างกันไปตั้งแต่ 2,000 ถึง 4,000 ล้านบาท ทั้งที่การเลือกตั้งที่แท้จริงนั้นควรมีลักษณะเสมอภาค ผู้สมัครทุกคนไม่มีใครได้เปรียบหรือเสียเปรียบกัน ควรเปิดกว้างให้ทุกคนเข้ามาแข่งขันกันได้ โดยไม่ให้ทุนทรัพย์มาเป็นอุปสรรค และต้องไม่ถูกซื้อขาดโดยเงิน

ตัวอย่างของประเทศที่สามารถควบคุมการใช้ทรัพยากรในการเลือกตั้งได้ค่อนข้างดี มีค่าใช้จ่ายค่อนข้างต่ำ คือ ประเทศอังกฤษ ซึ่งมีกฎหมายควบคุมวงเงินค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้งมาตั้งแต่ศตวรรษที่ 19 ซึ่งการเมืองในประเทศอังกฤษนั้นเป็นที่ยอมรับกันว่ามุ่งเน้นแข่งขันกันที่นโยบายของพรรค มิใช่จำนวนเงิน เปิดกว้างให้ผู้มีความรู้ความสามารถเข้ามาทำงานเพื่อประเทศชาติ พรรคการเมืองมีฐานประชาชนมั่นคง ประชาธิปไตยยั่งยืน

แม้แต่ในสหรัฐอเมริกา ซึ่งศาลฎีกาเคยวินิจฉัยไว้ในคดี Buckley v. Valeo ว่าการจำกัดค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้งนั้นขัดกับเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น ในท้ายที่สุดสหรัฐอเมริกาได้เห็นผลเสียของการไม่จำกัดวงเงินในคดี Watergate และอีกหลายกรณี ทำให้ต้องมีมาตรการพยายามควบคุมค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้งโดยให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งประธานาธิบดีจำกัดค่าใช้จ่ายของตนลง หากผู้สมัครใจจะรับเงินช่วยเหลือจากทางรัฐ

สำหรับประเทศไทยนั้นเริ่มจำกัดวงเงินค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้งไว้ในพระราชบัญญัติการเลือกตั้ง พ.ศ. 2522 มาตรา 32 ผู้สมัครรับเลือกตั้งจะใช้จ่ายในการเลือกตั้งแต่ละครั้งได้ไม่เกิน 350,000 บาท ซึ่งค่าใช้จ่ายตรงนี้คำนวณจากค่าโฆษณาหาเสียงด้วยวิธีต่างๆ ทั้งวิทยุ โทรทัศน์ สิ่งพิมพ์ การจัดหาสถานที่สำนักงาน ค่าเดินทาง ยานพาหนะ ค่าจ้างแรงงาน และค่าจ้างอื่นๆ ตามมาตรา 33 ซึ่งต่อมาได้มีการกำหนดวงเงินขึ้นไปเป็นหนึ่งล้านบาท

นอกจากกฎหมายจะจำกัดค่าใช้จ่ายบางประเภทแล้ว ยังห้ามผู้สมัครใช้จ่ายบางประเภทอีกด้วย ตามมาตรา 35 นั่นคือ การเสนอว่าจะให้ทรัพย์สิน เพื่อจูงใจประชาชน การจัดมหรสพ และการรื่นเริง และการกระทำอื่นๆที่เข้าข่ายเป็นการซื้อเสียงประชาชน

ผู้สมัครรายใดที่ฝ่าฝืนบทบัญญัติเรื่องค่าใช้จ่ายดังกล่าวจะต้องระวางโทษจำคุก ไม่เกินห้าปีหรือปรับไม่เกินห้าหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้ง ห้าปีและหากผู้สมัครใช้จ่ายรายจ่ายต้องห้ามตามมาตรา 35 ต้องระวางโทษจำคุกหนึ่งปีถึงสิบปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

จุดอ่อนของมาตรการนี้ คือ การจำกัดค่าใช้จ่ายของผู้สมัครโดยไม่ควบคุมค่าใช้จ่ายของพรรคการเมืองแต่อย่างใด ซึ่งเป็นช่องโหว่เดียวกับในอังกฤษ นั่นคือ มาตรการนี้เปิดโอกาสให้ พรรคการเมืองใช้จ่ายในการเลือกตั้งได้ไม่จำกัด ซึ่งการโฆษณาของพรรคการเมืองย่อมส่งผลดี ต่อผู้สมัครด้วยไม่มากนัก

อย่างไรก็ดี ในท้ายที่สุดการพยายามจำกัดค่าใช้จ่ายนี้ก็ไม่ได้ประสบความสำเร็จ โดยประสบปัญหาผู้สมัครไม่ยอมแจ้งค่าใช้จ่ายตามจริง และบัญชีค่าใช้จ่ายไม่โปร่งใส เนื่องจากหน่วยงานที่รับผิดชอบไม่สนใจที่จะตรวจสอบและยังไม่อนุญาตให้ประชาชนทั่วไปขอดูอีกด้วย นอกจากนี้ การกำหนดเพดานเงินค่าใช้จ่ายไว้ในกฎหมายระดับพระราชบัญญัตินั้นทำให้การกำหนดค่าใช้จ่ายนั้น แข็งกระด้างตายตัว ไม่ยืดหยุ่นสอดคล้องกับสถานการณ์เศรษฐกิจที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. 2541 ได้พยายามแก้ไขปัญหารื่องต่างๆดังต่อไปนี้ คือ เรื่องการควบคุมจำกัด

ค่าใช้จ่ายทั้งของผู้สมัครและพรรคการเมือง ทั้งนี้เพราะประเทศไทยเริ่มมีการเลือกตั้งสมาชิก สภาผู้แทนราษฎรระบบบัญชีรายชื่อเป็นครั้งแรก

นอกจากนี้ กฎหมายยังลดความแข็งแกร่งของกฎหมาย โดยให้จำนวนเงินค่าใช้จ่ายถูกกำหนดโดยคณะกรรมการการเลือกตั้งเป็นครั้งๆไป โดยแบ่งเป็นการจำกัดค่าใช้จ่ายทั่วไป มาตรา 41 (1) และห้ามใช้จ่ายในกิจกรรมพิเศษบางประเภทตามมาตรา 44 ซึ่งกฎหมายเห็นว่าหมิ่นเหม่ ต่อพฤติกรรมชื่อเสียง ในการเลือกตั้งทั่วไปในปี พ.ศ. 2544 คณะกรรมการการเลือกตั้งได้กำหนดให้ผู้สมัครใช้จ่ายได้ไม่เกิน 1,000,000 บาท ส่วนในการเลือกตั้งทั่วไป ปี พ.ศ. 2548 ให้ผู้สมัครใช้จ่ายได้ไม่เกิน 1,500,000 บาท ต่อคน สำหรับผู้สมัคร ส.ส. แบบแบ่งเขต และพรรคละไม่เกินจำนวนบุคคลผู้ได้รับการเสนอชื่อคูณกับจำนวนเงินข้างต้น สำหรับการเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อ โดยค่าใช้จ่ายเหล่านี้ให้คำนวณรวมถึงค่าใช้จ่ายที่ผู้อื่นใช้จ่ายไปโดยความยินยอมของผู้สมัคร ซึ่งก็คือหวัคະແນของผู้สมัครนั่นเอง

สำหรับพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. 2550 ได้ให้จำนวนค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้งถูกกำหนดโดยทั้งหลายฝ่าย คือให้คณะกรรมการการเลือกตั้งหารือกับหัวหน้าพรรคการเมือง เพื่อกำหนดจำนวนเงินค่าใช้จ่ายที่เหมาะสม ซึ่งในการเลือกตั้งในปี พ.ศ. 2550 ได้มีประกาศคณะกรรมการการเลือกตั้ง มีให้ผู้ลงสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขต ใช้จ่ายเงินเกินคนละ 1,500,000 บาท แต่มาตรการหนึ่งที่เพิ่มขึ้นมาในกฎหมายฉบับใหม่นี้ คือ หลังการเลือกตั้งทั่วไปแล้วสามเดือนให้คณะกรรมการการเลือกตั้งจัดประชุมหารือกับหัวหน้าพรรคการเมืองมาประชุมกันเพื่อกำหนดค่าใช้จ่าย ในการเลือกตั้งสำหรับการเลือกตั้งครั้งหน้า ซึ่งมาตรการดังกล่าว ไม่น่าจะเป็นผลดีต่อระบบการควบคุมการเงินของพรรคการเมือง เพราะการกำหนดจำนวนเงินไว้ล่วงหน้าทำให้มาตรการดังกล่าวขาดความยืดหยุ่น กลับมาแข็งแกร่งเหมือนเดิม

อย่างไรก็ดี การจำกัดค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้งนั้นยังเปิดช่องโหว่ให้ผู้สมัครหลีกเลี่ยงได้ นอกเหนือจากการไม่รายงานค่าใช้จ่ายตามจริง เนื่องจากการจำกัดค่าใช้จ่ายนี้จะเริ่มขึ้นก็ต่อเมื่อมีการประกาศพระราชกฤษฎีกากำหนดวันเลือกตั้งแล้วเท่านั้น ในขณะที่ผู้สมัครบางคนซึ่งอยู่ในท้องที่ที่ตนจะลงสมัครเป็นเวลานานสามารถปูพรมใช้จ่ายก่อนช่วงเลือกตั้งเป็นเวลานานพอควร และการใช้จ่ายเงินในรูปแบบที่ซับซ้อนนอกเหนือจากตัวเงินสดมากขึ้นเรื่อยๆ และยังไม่คำนึงถึงสภาพที่แตกต่างกันในการใช้จ่ายระหว่างเขตเมืองและเขตชนบท

2.4 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

2.4.1 ผลงานวิจัยที่เกี่ยวกับหลักเกณฑ์และวิธีการในการกำหนดจำนวนเงินค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรคำนึงถึงหลักความเท่าเทียม (Equality) มีดังนี้

พงศา เรื่องงาม¹² ทำการศึกษาเรื่อง มาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการควบคุมและตรวจสอบการใช้จ่ายเงินในการหาเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 จากการศึกษาพบว่า มาตรการทางกฎหมายในการ

¹² พงศา เรื่องงาม. “มาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการควบคุมและตรวจสอบการใช้จ่ายเงินในการหาเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540”, (วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2548), บทคัดย่อ .

มุ่งควบคุมและตรวจสอบการใช้จ่ายเงินในการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งของผู้สมัครยังขาดประสิทธิภาพและประสิทธิผลอย่างเพียงพอ เนื่องจากกฎหมายเลือกตั้งตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันไม่ว่าจะเป็นรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 อันถือได้ว่าเป็นกฎหมายแม่บท หรือพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิก สภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พุทธศักราช 2541 หรือในข้อกำหนดคณะกรรมการการเลือกตั้งเกี่ยวกับการควบคุมและตรวจสอบค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง ได้กำหนดรายละเอียดหลักเกณฑ์และวิธีการในการควบคุมและตรวจสอบการใช้จ่ายเงินของผู้สมัครไว้ไม่ละเอียดและรัดกุมเท่าที่ควร จึงเห็นควรแก้ไขเพิ่มเติมมาตรการทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องในเรื่องการกำหนดความหมายของค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้ง ใช้ชัดเจนครอบคลุมวิธีการใช้จ่ายเงินที่แอบแฝงหรือวิธีการที่ผู้สมัครจะหลีกเลี่ยงการแสดงรายการค่าใช้จ่ายให้คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนดราคา กลางขั้นต่ำสำหรับค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้งบางประเภทเพื่อป้องกันผู้สมัครรายงานการใช้จ่ายเงินไม่ เป็นไปตามความจริง กำหนดให้สมุห์บัญชีเลือกตั้งเท่านั้นมีหน้าที่รับและจ่ายเงินในการเลือกตั้งเพียงผู้ เดียวให้มีช้อยกเว้นในบางรายการ และให้บัญชีเงินสำรองจ่ายอยู่ในความรับผิดชอบของผู้สมัครแทน สมุห์บัญชีเลือกตั้งเพื่อให้การรับจ่ายเงินสะดวกและตรวจสอบได้ง่ายขึ้น กำหนดให้ผู้สมัครรับผิดชอบใน การกระทำ ความผิดของตัวแทนในการเลือกตั้งให้กว้างขวางมากขึ้น เพราะมาตรการ ทางกฎหมายปัจจุบันไม่อาจครอบคลุมถึงการกระทำดังกล่าวให้ผู้สมัครต้องรับผิดชอบและห้ามผู้สมัครนำ บุคคลที่เคยทำผิดมาช่วยหาเสียง และกำหนดให้ผู้สมัครจัดทำและเปิดเผยบัญชีแสดงรายการทรัพย์สิน และหนี้สินต่อสาธารณชนเพื่อเปรียบเทียบฐานะการเงินก่อนและหลังการเลือกตั้ง และป้องกันการ ที่ผู้สมัครจะนำเงินส่วนตัวไปใช้ในการเลือกตั้งโดยมิชอบด้วยกฎหมาย

วิภาส สรรักษ์¹³ ทำการศึกษาเรื่อง ปัญหาการใช้ดุลพินิจในการให้ความเห็น ต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งของคณะกรรมการวินิจฉัยคำร้องและปัญหาหรือข้อโต้แย้ง ศึกษา เฉพาะกรณีสำนวนที่เกี่ยวกับค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้งท้องถิ่นของผู้สมัคร จากการศึกษาพบว่า การ เลือกตั้งเป็นวิธีการที่ดีอันหนึ่งที่ประชาชนจะได้แสดงออกถึงการเป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตย ทั้งนี้การ เลือกตั้งต้องมีความเสมอภาค คือ ไม่มีผู้สมัครรับเลือกตั้งคนใดได้เปรียบกว่าผู้สมัครคนอื่น ซึ่ง รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ได้บัญญัติให้มีการกำหนดหลักเกณฑ์การ ดำเนินการของรัฐ ในการสนับสนุนให้การเลือกตั้งมีความเสมอภาคและมีโอกาสทัดเทียมกันในการหา เสียงเลือกตั้ง นอกจากนี้เหตุผลในพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2545 ว่าด้วยค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้งและวิธีการหาเสียงเลือกตั้งก็เพื่อให้เกิดความเสมอภาคและ เป็นธรรมแก่ผู้สมัครรับเลือกตั้งด้วยกันทั้งป้องกันมิให้มีการเอารัดเอาเปรียบระหว่างผู้สมัครด้วยกัน และ เพื่อให้ผู้สมัครมีสำนึกและวินัยในการเลือกตั้ง มิใช่มุ่งประสงค์ต่อผลของการได้รับการเลือกตั้งเป็นสำคัญ โดยไม่คำนึงถึงกฎเกณฑ์ที่ผู้สมัครต้องปฏิบัติร่วมกัน ซึ่งย่อมไม่เป็นผลดีต่อการปกครองในระบอบ ประชาธิปไตย ส่วนปัญหาด้านกฎหมาย กฎ ระเบียบ ประกาศหรือข้อบังคับของคณะกรรมการการ

¹³วิภาส สรรักษ์. “ปัญหาการใช้ดุลพินิจในการให้ความเห็นต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งของ คณะกรรมการวินิจฉัยคำร้องและปัญหาหรือข้อโต้แย้ง”. (รายงานวิชาการส่วนบุคคลหลักสูตร การพัฒนาการเมืองและการเลือกตั้งระดับสูง : 2555), บทคัดย่อ.

เลือกตั้งเห็นว่า ได้บัญญัติไว้ ไม่ชัดเจนจึงทำให้เกิดความไม่ชัดเจนว่ามีเจตนารมณ์หรือวัตถุประสงค์อย่างไร เป็นเหตุให้เกิดปัญหาในการตีความทุกระดับไม่ว่าอนุกรรมการสืบสวนสอบสวน คณะกรรมการเลือกตั้งประจำจังหวัด สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง อนุกรรมการวินิจฉัยคำร้องและปัญหาหรือข้อโต้แย้ง และคณะกรรมการการเลือกตั้ง แม้แต่องค์กรศาลยุติธรรม คือ ศาลอุทธรณ์ ยังมีคำสั่งวินิจฉัยแตกต่างกันและรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 บัญญัติให้คำสั่งของศาลอุทธรณ์เป็นที่สุด เช่น กรณีที่คณะกรรมการการเลือกตั้งได้ยื่นคำร้องขอให้ศาลมีคำสั่งเพิกถอนผลการเลือกตั้ง และให้มีการเลือกตั้งใหม่ปรากฏว่า ศาลอุทธรณ์มีคำวินิจฉัยเป็นสองแนวทาง ผู้วิจัยจึงมีข้อเสนอแนะให้บัญญัติกฎหมาย กฎ ระเบียบ ประกาศหรือข้อบังคับของคณะกรรมการการเลือกตั้งให้มีความชัดเจน จัดให้มีการประชุมร่วมกันของบุคลากรในลักษณะการสัมมนาเชิงวิชาการหรือเชิงปฏิบัติการระหว่างสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง อนุกรรมการวินิจฉัยคำร้องและปัญหาหรือข้อโต้แย้ง คณะกรรมการการเลือกตั้ง และศาลอุทธรณ์ทั้ง 10 ศาล เพื่อทราบสาเหตุของปัญหาและ แนวทางแก้ไขแล้วสรุปผลการดำเนินการดังกล่าวให้บุคคลที่เกี่ยวข้องทราบ และสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งควรจัดให้มีการเผยแพร่ความรู้ความเข้าใจทุกรูปแบบไม่ว่าจะเป็นการประชุม สัมมนาหรือจัดองค์ความรู้เผยแพร่ทั้งเอกสารหรืออิเล็กทรอนิกส์ จัดทำคู่มือ ตัวอย่าง ในการยื่นบัญชีรายรับและรายจ่าย และควรกำกับให้เจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบในการรับบัญชีรายรับและรายจ่ายเป็นผู้ให้คำแนะนำแก่ผู้สมัคร หากเกิดความผิดพลาดจากความเข้าใจที่ไม่ถูกต้อง

2.4.2 ผลงานวิจัยที่เกี่ยวกับหลักเกณฑ์และวิธีการในการกำหนดจำนวนเงินค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรคำนึงถึงหลักความเสรี (Free) มีดังนี้

นายสุระชัย ชูพกา¹⁴ ทำการศึกษาเรื่อง สมดุลในการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งระหว่างกลยุทธ์การตลาดทางการเมืองกับกลยุทธ์หวัคະແນນในระบบอุปถัมภ์ ศึกษากรณีการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร 23 ธันวาคม พ.ศ. 2550 จากการศึกษาพบว่า สมดุลในการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งของผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรระบบแบ่งเขต มีลักษณะ โนมเอยิงไปในการใช้กลยุทธ์หวัคະແນນในระบบอุปถัมภ์อย่างเข้มข้นมากกว่ากลยุทธ์การตลาดทางการเมือง อย่างไรก็ตาม ประสิทธิภาพของกลยุทธ์หวัคະແນນในการสร้างคะแนนเสียงเลือกตั้ง จะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อมีการใช้ผสมผสานกับกลยุทธ์การตลาดทางการเมืองเป็นสำคัญขณะที่ประสิทธิภาพของกลยุทธ์การตลาดทางการเมืองไม่สามารถใช้สร้างคะแนนเสียงได้ชัดเจนนักเนื่องจากเป็นกลยุทธ์ที่มีค่าใช้จ่ายจำกัดภายใต้ข้อบังคับของกฎหมายเลือกตั้งและสามารถสังเกตได้จาก ถูกคู่แข่งและคณะกรรมการการเลือกตั้งอันเป็นการเสี่ยงต่อการผิดกฎหมายเลือกตั้ง ความเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ส.ส.) ในพื้นที่และความแข็งแกร่งของพรรคการเมืองต้นสังกัดของผู้สมัครรับเลือกตั้งมีอิทธิพลที่ทำให้ผู้สมัครสามารถใช้จ่ายกลยุทธ์หวัคະແນນได้เพิ่มมากขึ้น ขณะที่ปัจจัยระดับความเข้มข้นในการแข่งขันหาเสียงเลือกตั้งมีอิทธิพลแปรผกผันต่อปริมาณการใช้กลยุทธ์หวัคະແນນ งานวิจัยมีข้อเสนอแนะว่า หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควร

¹⁴สุระชัย ชูพกา, “สมดุลในการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งระหว่างกลยุทธ์การตลาดทางการเมืองกับกลยุทธ์หวัคະແນນในระบบอุปถัมภ์”, (วิทยานิพนธ์หลักสูตรปริญญาตรี สาขาบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2554), บทคัดย่อ.

ยกเลิกหรือขยายเขตอำนาจงบประมาณค่าใช้จ่าย ในการหาเสียงเลือกตั้งเพื่อส่งเสริมให้ผู้สมัครรับเลือกตั้ง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหันมาใช้สื่อต่างๆ ในการหาเสียงเพื่อก่อให้เกิดการสื่อสารทางการเมืองกับ ประชาชนให้กว้างขวางและใช้การตรวจสอบควบคุมแหล่งที่มาทางการเงินแทน ขณะเดียวกันระบบ เลือกตั้งของไทยควรกำหนดใช้รูปแบบ การเลือกตั้งในระบบแบ่งเขตเรียงเบอร์มีเขตเลือกตั้งกว้างและมี ผู้แทนราษฎรได้หลายคน เพื่อลด การเผชิญหน้าในการหาเสียงเลือกตั้งที่อาศัยอิทธิพลบารมีในพื้นที่ที่ เกิดขึ้นอย่างกว้างขวางในระบบเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเบอร์เดียวและในการศึกษาวิจัยในอนาคตควรมี การศึกษาเปรียบเทียบลักษณะการใช้กลยุทธ์การณรงค์หาเสียงเลือกตั้งระหว่างระบบแบ่งเขตเรียง เบอร์และแบ่งเขตเบอร์เดียว เพื่อค้นหาประสิทธิภาพของกลยุทธ์การณรงค์หาเสียงเลือกตั้งที่ชัดเจน

Napisa Waitoolkiat & Paul Chambers¹⁵ ทำการศึกษาเรื่อง ระบบการเงิน ของพรรคการเมืองในประเทศไทยในวันนี้ : พัฒนาการการปฏิรูปและการควบคุม จากการศึกษาพบว่า ก่อนปี 2541 ด้วยข้อจำกัดของกฎหมายพรรคการเมืองเปิดช่องให้ทหารสามารถหนุนหลัง พรรคการเมืองได้ ในขณะที่ดูเหมือนว่า เงินอุดหนุนพรรคการเมืองทำหน้าที่กำหนดขนาด พรรคการเมืองที่แท้จริง กฎหมายถูกสร้างขึ้นเพื่อเอื้อประโยชน์ทหาร เพื่อสร้างพรรคทหารให้มีความ มั่นคงและแข็งแรงแต่ต้องอาศัยหรือพึ่งพากลุ่มย่อยในพรรคการเมือง และความพยายาม ในการควบคุม เงินอุดหนุนพรรคการเมืองไม่ประสบความสำเร็จและยังพบอุปสรรคจำนวนมาก ปัญหาทางการบังคับใช้ ความเอนเอียงของดุลพินิจ และการไร้ความสามารถของหัวหน้าพรรคการเมือง อิทธิพลของท้องถิ่น ด้วยเหตุผลที่กล่าวมา จึงเกิดช่องว่างระหว่างอุดมคติกับความเป็นจริง ต่อกรณีการให้เงินอุดหนุนเพื่อ สร้างพรรคการเมืองให้เป็นสถาบัน โปร่งใสและตรวจสอบได้ โดยผู้วิจัย มีข้อเสนอแนะในการศึกษาว่า ระบบการเงินของพรรคการเมืองมีความสำคัญต่อการชนะ ในการเลือกตั้ง กฎหมายเป็นปัจจัยที่ทำให้ พรรคการเมืองเข้มแข็งได้แม้ว่าการบังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับการสนับสนุนโดยรัฐและการบริจาคของ เอกชนจะทำได้ยากยิ่งหน่วยงานของรัฐควบคุม พรรคการเมืองน้อยเพียงใดกลุ่มเอกชนและทหารก็จะมี อิทธิพลต่อพรรคการเมืองมากยิ่งขึ้นและกระบวนการยุติธรรมของประเทศไทยมีส่วนทำให้เกิดอคติทาง การเมือง

2.4.3 ผลงานวิจัยที่เกี่ยวกับหลักเกณฑ์และวิธีการในการกำหนดจำนวนเงินค่าใช้จ่าย ในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรคำนึงถึงหลักความเป็นธรรม (Fair) มีดังนี้

จิตรภาณี นราวีรุฒิ¹⁶ ทำการศึกษาเรื่อง มาตรการทางกฎหมายเพื่อให้ การเลือกตั้งเป็นไปโดยบริสุทธิ์ยุติธรรม : ศึกษาเฉพาะกรณีค่าใช้จ่ายของพรรคการเมือง จากการศึกษา พบว่า ปัญหาการใช้จ่ายเงินของพรรคการเมืองและสมาชิกพรรคการเมืองในการลงสมัครรับเลือกตั้งนี้ มักเน้นการทุ่มเงินจำนวนมากเป็นค่าโฆษณาหาเสียงผ่านสื่อต่างๆ และการซื้อเสียงเลือกตั้งอันเป็นปัจจัย สำคัญที่ทำให้การเลือกตั้งไม่เป็นไปโดยเสมอภาค เท่าเทียมกันระหว่างผู้สมัครรับเลือกตั้งและการ

¹⁵Napisa Waitoolkiat & Paul Chambers. Political Party Finance in Thailand Today : Evaluation, Reform, and Control, Critical Asian Studies. 2015.

¹⁶จิตรภาณี นราวีรุฒิ. “มาตรการทางกฎหมายเพื่อให้การเลือกตั้งเป็นไปโดยบริสุทธิ์ยุติธรรม : ศึกษาเฉพาะกรณีค่าใช้จ่ายของพรรคการเมือง”. (วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย : 2540), บทคัดย่อ.

เลือกตั้งนั้นไม่บริสุทธิ์ยุติธรรม ดังนั้น จึงควรกำหนดแนวทางแก้ไขโดยเพิ่มมาตรการทางกฎหมายในการจำกัดวงเงินค่าใช้จ่ายในการหาเสียงเลือกตั้งของพรรคการเมือง ปรับปรุงแก้ไขกฎหมายเลือกตั้งในส่วนของการเพดานค่าใช้จ่ายของผู้สมัครรับเลือกตั้งในการลงสมัครรับเลือกตั้งให้สอดคล้องกับสถานะเศรษฐกิจและสังคมที่เป็นอยู่ในขณะนั้น จัดตั้งองค์กรอิสระและเป็นกลางทำหน้าที่ควบคุมสอดส่องดูแลให้การเลือกตั้งดำเนินไปได้โดยบริสุทธิ์ยุติธรรม ตลอดจนเปิดโอกาสให้เอกชนและประชาชนสามารถบริจาคเงินอุดหนุนพรรคการเมืองและผู้ลงสมัครรับเลือกตั้ง เพื่อเป็นการสนับสนุนให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองในขณะเดียวกันรัฐก็ควรลดภาระค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับ การเลือกตั้งของผู้สมัคร เช่น การคืนค่าธรรมเนียมการสมัครรับเลือกตั้ง การให้เงินชดเชยค่าใช้จ่าย ของผู้สมัครรับเลือกตั้งในการรณรงค์หาเสียง เป็นต้น อย่างไรก็ตาม มาตรการต่างๆ ดังกล่าวนี้อาจมีประสิทธิภาพหรือไม่ก็น่าจะขึ้นอยู่กับปัจจัยสำคัญ คือ จิตสำนึกทางการเมืองของประชาชนด้วย หากประชาชนขาดจิตสำนึกทางการเมืองขาดความกระตือรือร้นที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองแล้ว พัฒนาทางการเมืองของประเทศก็ย่อมจะไม่เกิดขึ้น รัฐจึงจำเป็นต้องกระตุ้นให้ประชาชนตื่นตัวทางการเมือง ซึ่งอาจทำได้โดยการให้ความรู้แก่ประชาชน กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญให้การใช้สิทธิเลือกตั้งเป็นหน้าที่ที่ประชาชนจะต้องปฏิบัติเมื่อมีการเลือกตั้งทุกครั้ง เป็นต้น

บทที่ 3 ผลการศึกษา

หลักเกณฑ์และวิธีการในการกำหนดจำนวนเงินค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

3.1 หลักเกณฑ์และวิธีการกำหนดจำนวนเงินค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในประเทศไทย¹⁷

การประกาศกำหนดจำนวนเงินค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้ง ส.ส. ปี 2522 – ปี 2557

ที่	วัน/เดือน/ ปี ที่เลือกตั้ง	ดัชนี ผู้บริโภค	ค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้ง ส.ส.		คชจ.ลด. ใหม่ (ซ่อม)	หน่วยงาน รับผิดชอบ
			แบบบัญชีรายชื่อ	แบบแบ่งเขต		
1	ปี 2522	45.20	-	350,000	-	มท.
2	ปี 2535	92.10	-	1,000,000	-	มท.
3	ปี 2539	84.08	-	1,000,000	-	มท.
4	6 มกราคม 2544	99.35	1,000,000×จำนวน ส.ส. แบบบัญชีรายชื่อ	1,000,000	350,000	กกต.
5	6 กุมภาพันธ์ 2548	109.33	1,500,000×จำนวน ส.ส. แบบบัญชีรายชื่อ	1,500,000	500,000	กกต.
6	2 เมษายน 2549	114.41	1,500,000×จำนวน ส.ส. แบบบัญชีรายชื่อ	1,500,000		กกต.

¹⁷สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง. สำนักกิจการพรรคการเมืองและการออกเสียงประชามติ. เอกสารสรุปการกำหนดค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้ง : พฤษภาคม 2560.

ที่	วัน/เดือน/ ปี ที่เลือกตั้ง	ดัชนี ผู้บริโภค	ค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้ง ส.ส.		คชจ.ลต. ใหม่	หน่วยงาน รับผิดชอบ
			แบบบัญชีรายชื่อ	แบบแบ่งเขต		
7	23 ธันวาคม 2550	114.93	15 ล้าน+ไม่เกิน20% ของพรรคที่ส่งผู้สมัคร แบบสัดส่วนครบทุกเขต	1,500,000		กกต.
				ลต.ใหม่ก่อน ประกาศ	500,000	
				ม.88 ว.1	750,000	
				ม.88 ว.2	500,000	
8	3 กรกฎาคม 2554	109.98	1,500,000xจำนวน ส.ส. แบบบัญชีรายชื่อ	1,500,000		กกต.
				ลต.ใหม่ก่อน ประกาศ	500,000	
				ม.88 ว.2	750,000	
				ม.88 ว.3	500,000	
				ม.88 ว.5 (ลต.เพิ่ม)	1,500,000	
9	2 กุมภาพันธ์ 2557		การเลือกตั้งไม่ชอบด้วยรัฐธรรมนูญ ตามคำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญที่ 2/2557 เมื่อวันที่ 21 มีนาคม 2557			
10	ปี 2560 - 2561		ยังไม่ได้ประกาศกำหนด			

การกำหนดจำนวนเงินค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้งตามกฎหมายเลือกตั้งก่อนปี พ.ศ. 2541 จะมีการกำหนดจำนวนเงินที่แน่นอนไว้ในกฎหมายว่าด้วยการใช้จ่ายเงินในการเลือกตั้งนั้น ให้ใช้จ่ายได้ไม่เกินคนละหนึ่งล้านบาท (วันปี 2522) การกำหนดจำนวนเงินไว้แน่นอนทำให้ การปรับตัวเลข ค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้งให้สอดคล้องกับภาวะทางเศรษฐกิจที่เปลี่ยนแปลงไปนั้น จะกระทำได้ก็แต่โดยการแก้กฎหมายซึ่งไม่ใช่เรื่องที่ย่างยาก อันอาจเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้ผู้สมัคร ไม่แจ้งยอดค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้งให้ตรงกับความเป็นจริง เพราะยอดดังกล่าวมักจะมากเกินจำนวนที่กฎหมายกำหนด นอกจากนี้แล้ว ในส่วนของพรรคการเมืองกฎหมายเดิมกลับไม่ได้กำหนดจำนวนเงินค่าใช้จ่ายไว้ ทำให้การควบคุม การใช้จ่ายในส่วน of พรรคการเมืองนี้ไม่อาจกระทำได้

นอกจากนี้แล้ว ในส่วนของการบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมายปรากฏว่ามีได้มีการ ตรวจสอบการแจ้งอย่างจริงจัง จนเกิดกรณีที่เป็นการสะท้อนให้เห็นถึงความไม่ปกติในระบบกฎหมาย ไทย เมื่ออดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดขอนแก่นหลายสมัยเป็นผู้เดียวที่ถูกลงโทษ ในข้อหาที่ กระทำความผิดเกี่ยวกับการไม่ยื่นบัญชีค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้ง เนื่องจากอดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

ท่านนี้ ไม่ประสงค์จะแสดงข้อความอันเป็นเท็จในขณะที่ยื่นบัญชีซึ่งมีตัวเลขอันเป็นเท็จกลับ “ลอยนวล” เนื่องจากไม่มีการตรวจสอบบัญชีที่มีการยื่นเข้ามาอย่างจริงจัง

จากปัญหาในทางปฏิบัติดังกล่าว ฝ่ายนิติบัญญัติจึงได้หามาตรการป้องกันโดยการบัญญัติไว้ในกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้ง ฉบับปี พ.ศ. 2541 แต่ในทางปฏิบัติก็ยังคงไม่ประสบผลสำเร็จ เนื่องจากปัญหาการซื้อสิทธิขายเสียงนับวันแต่จะเพิ่มมากขึ้น ดังนั้น เพื่อเป็นแนวทางในการแก้ปัญหาให้ลุกล่วงไปในการตราพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. 2550 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2554 ได้กำหนดเกี่ยวกับค่าใช้จ่ายในหาเสียงเลือกตั้ง ดังนี้

มาตรา 49 การใช้จ่ายในการเลือกตั้งและวิธีการหาเสียงเลือกตั้งสำหรับการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในเขตเลือกตั้งใดให้เป็นไปตามบทบัญญัติในส่วนนี้และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง ดังต่อไปนี้

(1) ในกรณีที่เป็นการเลือกตั้งทั่วไปอันเนื่องมาจากการครบอายุของ สภาผู้แทนราษฎร ให้มีผลบังคับใช้ตั้งแต่เก้าสิบวันก่อนวันครบอายุจนถึงวันเลือกตั้ง

(2) ในกรณีที่เป็นการเลือกตั้งอันเนื่องมาจากเหตุอื่นนอกจาก (1) ให้มีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ให้มีประกาศพระราชกฤษฎีกาให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจนถึงวันเลือกตั้ง

ในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแต่ละครั้ง พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. 2550 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2554 มาตรา 50 บัญญัติให้ในการเลือกตั้งแต่ละครั้งให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศกำหนดจำนวนเงินค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้ง ดังต่อไปนี้

1. จำนวนเงินค่าใช้จ่ายของผู้สมัครแต่ละคนที่จะใช้จ่ายในการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง

2. จำนวนเงินค่าใช้จ่ายของพรรคการเมืองที่จะใช้จ่ายในการเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อ ในกรณีที่ผู้สมัครในบัญชีรายชื่อของพรรคการเมืองใดได้ใช้จ่ายไปเพื่อการเลือกตั้งเป็นจำนวนเท่าใดให้นับรวมเป็นค่าใช้จ่ายของพรรคการเมืองด้วย

เมื่อมีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร การกำหนดจำนวนเงินค่าใช้จ่าย ในการเลือกตั้งให้คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนดโดยหารือกับหัวหน้าพรรคการเมือง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง และตามหลักเกณฑ์และวิธีการ ที่คณะกรรมการการเลือกตั้ง กำหนด

ห้ามมิให้ผู้สมัครหรือพรรคการเมืองใช้จ่ายในการเลือกตั้งเกินจำนวนค่าใช้จ่ายที่กำหนด ทั้งนี้ ค่าใช้จ่ายดังกล่าวให้รวมถึงบรรดาเงินหรือทรัพย์สินอื่นใดที่บุคคลใดๆ จ่ายหรือรับว่าจะจ่ายแทนหรือนำมาให้ใช้โดยไม่คิดค่าตอบแทนเพื่อประโยชน์ในการหาเสียงเลือกตั้ง โดยความยินยอมของผู้สมัครหรือพรรคการเมืองนั้นด้วย ในกรณีที่นำทรัพย์สินมาให้ใช้ให้คำนวณตามอัตราค่าเช่าหรือค่าตอบแทนตามปกติในท้องถิ่นนั้นๆ

การใช้จ่ายเงินที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง บัญญัติให้ถือว่าเป็นการใช้จ่ายเกี่ยวกับการเลือกตั้ง ให้นำมารวมคำนวณเป็นค่าใช้จ่ายของผู้สมัครหรือพรรคการเมือง

เมื่อมีการประกาศผลการเลือกตั้งในการเลือกตั้งทั่วไปแล้ว ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งจัดประชุมหารือกับหัวหน้าพรรคการเมืองเพื่อกำหนดจำนวนเงินค่าใช้จ่าย ในการเลือกตั้งของพรรคการเมืองและผู้สมัครรับเลือกตั้งในการเลือกตั้งทั่วไปครั้งต่อไป ทั้งนี้ ภายในสามเดือนนับแต่วันที่มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรครบจำนวนในการเลือกตั้งทั่วไปดังกล่าว

มาตรา 51 ให้ผู้สมัครแต่งตั้งบุคคลที่เห็นสมควรและให้พรรคการเมืองแต่งตั้งบุคคลที่มีความรู้ทางบัญชี เพื่อเป็นสมุห์บัญชีเลือกตั้งของผู้สมัครหรือพรรคการเมือง โดยให้มีหน้าที่รับผิดชอบในการจัดทำและรับรองความถูกต้องของบัญชีรายรับและรายจ่ายของผู้สมัครหรือของพรรคการเมืองในการเลือกตั้งนั้น

การจัดทำบัญชีรายรับและรายจ่ายของสมุห์บัญชีเลือกตั้งให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา 52 ภายในกำหนดเก้าสิบวันหลังจากเลือกตั้ง ผู้สมัครแต่ละคนและ พรรคการเมืองที่ส่งผู้สมัครแบบบัญชีรายชื่อ ต้องยื่นบัญชีรายรับและรายจ่ายที่สมุห์บัญชีเลือกตั้งจัดทำขึ้นโดยผู้สมัครหรือหัวหน้าพรรคการเมืองแล้วแต่กรณี ได้รับรองความถูกต้องบัญชีรายรับและรายจ่ายอย่างน้อยต้องประกอบด้วยค่าใช้จ่ายทั้งหมดที่ได้จ่ายไปแล้วและที่ยังค้างชำระ รวมทั้งหลักฐานที่เกี่ยวข้องให้ถูกต้องครบถ้วนตามความเป็นจริงต่อคณะกรรมการการเลือกตั้ง

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. 2550 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2554

มาตรา 51 คณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองต้องควบคุมไม่ให้พรรคการเมือง และผู้ซึ่งพรรคการเมืองส่งเข้าสมัครรับเลือกตั้งใช้จ่ายเกินวงเงินตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา หัวหน้าพรรคการเมืองหรือกรรมการบริหารพรรคการเมืองผู้ใด รู้เห็นหรือทราบว่ามีกรกระทำตามวรรคหนึ่ง ต้องยับยั้งเพื่อมิให้มีการกระทำดังกล่าว

ความในมาตรานี้ให้นำไปใช้บังคับกับประธานสาขาพรรคการเมืองและกรรมการสาขาพรรคการเมืองด้วยโดยอนุโลม

มาตรา 52 ให้คณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองจัดสรรเงินเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการเลือกตั้งของผู้สมัครรับเลือกตั้งของพรรคการเมือง ดังนี้

(1) ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อให้จัดสรรเป็นจำนวนรวมโดยพิจารณาตามจำนวนผู้สมัครรับเลือกตั้งที่พรรคการเมืองเสนอไว้ในบัญชีรายชื่อที่ยื่นต่อคณะกรรมการการเลือกตั้ง

(2) ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง ให้จัดสรรให้แก่ผู้สมัครรับเลือกตั้งของพรรคการเมืองเป็นรายบุคคล

ค่าใช้จ่ายที่จัดสรรตาม (1) และ (2) ให้เป็นไปตามมติของที่ประชุมคณะกรรมการบริหารพรรคการเมือง

ห้ามมิให้คณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองจัดสรรเงินเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการเลือกตั้งของผู้สมัครรับเลือกตั้งของพรรคการเมืองตาม (1) และ (2) เกินกว่าจำนวนที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา

มาตรา 56 วรรคสอง ห้ามมิให้หัวหน้าพรรคการเมือง กรรมการบริหารพรรคการเมือง กรรมการสาขาพรรคการเมืองหรือสมาชิกผู้ใด รับเงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดอันอาจคำนวณเป็นเงินได้ที่เป็นการบริจาคโดยไม่ปรากฏชื่อผู้บริจาคตามวรรคหนึ่ง หรือที่บริจาคให้ตนเป็นส่วนตัว

คณะกรรมการการเลือกตั้งจึงออกประกาศคณะกรรมการการเลือกตั้ง เรื่องหลักเกณฑ์และวิธีการกำหนดจำนวนเงินค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. 2550 และแก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2554 ดังนี้

ข้อ 3 ในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแต่ละครั้ง ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศกำหนดจำนวนเงินค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้ง ดังนี้

(1) จำนวนเงินค่าใช้จ่ายของผู้สมัครแต่ละคนที่จะใช้จ่ายในการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง

(2) จำนวนเงินค่าใช้จ่ายของพรรคการเมืองที่จะใช้จ่ายในการเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อ

ข้อ 4 ในการกำหนดจำนวนเงินค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร แต่ละครั้งให้คณะกรรมการการเลือกตั้งคำนึงถึงปัจจัยพื้นฐานต่างๆ เป็นหลักเกณฑ์ในการพิจารณาประกอบด้วย

1. ดัชนีราคาผู้บริโภคตามประกาศของกระทรวงพาณิชย์
2. อัตราค่าจ้างแรงงานขั้นต่ำตามประกาศของกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม
3. ราคาวัสดุ อุปกรณ์ ที่จำเป็นต่อการใช้ในการหาเสียง
4. ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง
5. ปัจจัยอื่นๆ ตามที่คณะกรรมการการเลือกตั้งเห็นสมควร

ข้อ 5 เมื่อมีการประกาศผลการเลือกตั้งในการเลือกตั้งทั่วไปแล้วให้คณะกรรมการการเลือกตั้งจัดประชุมหารือกับหัวหน้าพรรคการเมือง เพื่อกำหนดจำนวนเงินค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้งของพรรคการเมืองและผู้สมัครรับเลือกตั้งในการเลือกตั้งทั่วไปครั้งต่อไป ทั้งนี้ ภายในสามเดือนนับแต่วันที่มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรครบจำนวนในการเลือกตั้งทั่วไปดังกล่าว

ข้อ 6 ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งนำผลการหารือตามข้อ 5 มาประกอบการพิจารณาในการกำหนดจำนวนเงินค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

ข้อ 7 ผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งแต่ละคนจะใช้จ่ายได้ไม่เกินจำนวนเงินที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนดตามข้อ 6

ข้อ 8 พรรคการเมืองต้องใช้จ่ายในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร แบบบัญชีรายชื่อได้ไม่เกินจำนวนเงินตามข้อ 7 คูณด้วยจำนวนผู้ได้รับการเสนอชื่อในบัญชีรายชื่อของพรรคการเมืองนั้น

ในกรณีที่ผู้สมัครแบบบัญชีรายชื่อของพรรคการเมืองใด ได้ใช้จ่ายไป เพื่อการเลือกตั้งเป็นจำนวนเท่าใด ให้นับรวมเป็นค่าใช้จ่ายของพรรคการเมืองด้วย ซึ่งรวมแล้วต้องไม่เกินจำนวนเงินตามวรรคหนึ่ง

ข้อ 9 ค่าใช้จ่ายของผู้สมัครหรือพรรคการเมือง ให้รวมถึงบรรดาเงินหรือทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดอันอาจคำนวณเป็นเงินได้ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. 2550 ที่บุคคลใดๆ จ่ายหรือรับว่าจะจ่ายแทน หรือนำมาให้ใช้โดยไม่คิดค่าตอบแทน เพื่อประโยชน์ในการหาเสียงเลือกตั้ง โดยความยินยอมของผู้สมัครหรือพรรคการเมืองนั้นด้วย ในกรณีที่นำทรัพย์สินมาให้ใช้ ให้คำนวณตามอัตราค่าเช่าหรือค่าตอบแทนปกติในท้องถิ่นนั้นๆ

ในปี พ.ศ. 2554 คณะกรรมการการเลือกตั้งได้ออกประกาศคณะกรรมการการเลือกตั้ง เรื่อง กำหนดจำนวนเงินค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. 2554 ดังนี้

ข้อ 3 กรณีในการเลือกตั้งทั่วไปครั้งแรกภายหลังที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2554 ใช้บังคับ ให้การใช้จ่ายในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ตั้งแต่วันที่ให้มีประกาศพระราชกฤษฎีกาให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจนถึงวันเลือกตั้ง ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการเลือกตั้งของผู้สมัครและของพรรคการเมืองให้เป็นไปตามประกาศประกาศคณะกรรมการการเลือกตั้ง เรื่อง กำหนดจำนวนเงินค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. 2554

ข้อ 4 ผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง แต่ละคนต้องใช้จ่ายในการเลือกตั้ง จำนวนเงินไม่เกิน 1,500,000 บาท (หนึ่งล้านห้าแสนบาทถ้วน)

ข้อ 5 พรรคการเมืองต้องใช้จ่ายในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อไม่เกินจำนวนเงินซึ่งคำนวณจากจำนวนผู้สมัครในบัญชีรายชื่อของพรรคการเมืองนั้น คูณด้วยจำนวนเงินตามข้อ 4

ในกรณีที่ผู้สมัครในบัญชีรายชื่อของพรรคการเมือง ได้ใช้จ่ายไปเพื่อการเลือกตั้งเป็นจำนวนเท่าใด ให้นำรวมเป็นค่าใช้จ่ายของพรรคการเมืองด้วย ซึ่งรวมแล้วต้องไม่เกินจำนวนเงินตามวรรคหนึ่ง

จากข้อมูลการกำหนดจำนวนเงินค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในการเลือกตั้งในครั้งที่ผ่านมา พบว่า

ปี พ.ศ. 2550 ได้มีการจัดประชุมหารือกับหัวหน้าพรรคการเมือง จำนวนทั้งสิ้น 44 พรรค ผลการประชุมสรุปได้ดังนี้

1) กรณีการเลือกตั้งทั่วไป พรรคการเมืองส่วนใหญ่ 18 พรรค เห็นควรกำหนด จำนวนเงิน 1,500,000 บาท

2) กรณีเลือกตั้งใหม่ก่อนประกาศผลการเลือกตั้ง เห็นควรกำหนดจำนวนเงิน 500,000 บาท

3) กรณีเลือกตั้งใหม่ผู้สมัครไม่ถึงร้อยละ 20 (มาตรา 88 วรรคสอง) เห็นควรกำหนดให้ใช้จ่าย 1 ใน 2 ของ 1,500,000 บาท

4) กรณีเลือกตั้งใหม่คะแนนไม่ถึงร้อยละ 20 (มาตรา 88 วรรคหนึ่ง) เห็นควรกำหนดให้ใช้จ่าย 1 ใน 3 ของ 1,500,000 บาท

5) กรณีพรรคการเมืองที่ส่งผู้สมัครแบบสัดส่วน เห็นควรกำหนดให้ใช้จ่ายได้ 1,500,000 บาท คูณด้วย 10

ซึ่งในปี พ.ศ. 2550 พบว่า มีผู้สมัครยื่นบัญชีค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้งไม่เกิน 1,000,000 บาท จำนวน 3,298 ราย ยื่นบัญชีค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้ง เกิน 1,000,000 บาท จำนวน 458 ราย ผู้สมัครยื่นค่าใช้จ่าย จำนวน 100,001-200,000 บาท มากที่สุดจำนวน 401 ราย เฉลี่ยค่าใช้จ่ายต่อผู้สมัครหนึ่งราย เท่ากับ 359,300 บาท

ส่วนในปี พ.ศ. 2554 ได้มีการจัดประชุมหารือกับหัวหน้าพรรคการเมือง จำนวนทั้งสิ้น 39 พรรค ผลการประชุมสรุปได้ดังนี้

- 1) กรณีการเลือกตั้งทั่วไป พรรคการเมืองส่วนใหญ่ 10 พรรค เห็นควรกำหนด จำนวนเงิน 1,500,000 บาท
- 2) กรณีเลือกตั้งใหม่ก่อนประกาศผลการเลือกตั้ง เห็นควรกำหนดจำนวนเงิน 500,000 บาท
- 3) กรณีเลือกตั้งใหม่ผู้สมัครไม่ถึงร้อยละ 20 (มาตรา 88 วรรคสอง) เห็นควรกำหนด ให้ใช้จ่าย 1 ใน 2 ของ 750,000 บาท
- 4) กรณีเลือกตั้งใหม่คะแนนไม่ถึงร้อยละ 20 (มาตรา 88 วรรคหนึ่ง) เห็นควรกำหนด ให้ใช้จ่าย 1 ใน 3 ของ 500,000 บาท
- 5) กรณีเลือกตั้งเพิ่มเติม (มาตรา 88 วรรคห้า) ให้ใช้จ่ายได้ไม่เกิน 1,500,000 บาท
- 6) กรณีเลือกตั้งใหม่แทนตำแหน่งที่ว่าง ให้ใช้จ่ายได้ไม่เกิน 1,500,000 บาท
- 7) กรณีพรรคการเมืองที่ส่งผู้สมัครแบบบัญชีรายชื่อ เห็นควรกำหนดให้ใช้จ่ายได้ไม่เกิน 1,500,000 บาท คูณด้วยจำนวนผู้สมัครแบบบัญชีรายชื่อ

ซึ่งในปี พ.ศ. 2554 พบว่า มีผู้สมัคร จำนวน 2,401 ราย ผู้สมัครยื่นบัญชีค่าใช้จ่าย ในการเลือกตั้ง ไม่เกิน 1,000,000 บาท จำนวน 1,637 ราย ยื่นบัญชีค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้งเกิน 1,000,000 บาท จำนวน 631 ราย ผู้สมัครยื่นค่าใช้จ่าย จำนวน 100,001-200,000 บาท มากที่สุดจำนวน 758 ราย เฉลี่ยค่าใช้จ่ายต่อผู้สมัคร 1 ราย เท่ากับ 245,700 บาท

สำหรับปี พ.ศ. 2557 ในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เป็นการทั่วไป เมื่อวันที่ 2 กุมภาพันธ์ 2557 ศาลรัฐธรรมนูญมีคำวินิจฉัยที่ 5/2557 เมื่อวันที่ 21 มีนาคม 2557 ว่าพระราชกฤษฎีกายุบสภาผู้แทนราษฎรที่กำหนดให้เลือกตั้งครั้งนี้ไม่ชอบด้วยรัฐธรรมนูญ เพราะไม่สามารถเลือกตั้งให้แล้วเสร็จทั่วประเทศได้ภายในวันเดียวตามรัฐธรรมนูญ มาตรา 108 วรรคสองและเมื่อพระราชกฤษฎีกาในส่วนที่เกี่ยวกับการเลือกตั้งไม่ชอบด้วยรัฐธรรมนูญ การเลือกตั้งนี้จึงไม่ชอบด้วยรัฐธรรมนูญ ไปด้วย คณะกรรมการการเลือกตั้งจึงมีมติครั้งที่ 47/2557 เมื่อวันที่ 22 เมษายน 2557 ด้วยมติเอกฉันท์เห็นว่า ผู้สมัครและพรรคการเมืองที่ส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อ ในการเลือกตั้งทั่วไปเมื่อวันที่ 2 กุมภาพันธ์ 2557 ไม่ต้องยื่นบัญชีรายรับและรายจ่ายในการเลือกตั้งต่อคณะกรรมการการเลือกตั้ง ตามมาตรา 52 พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และการได้มา ซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. 2550 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2554

ประกาศคณะกรรมการการเลือกตั้ง เรื่องหลักเกณฑ์และวิธีการจัดทำบัญชีรายรับรายจ่ายของสมาชิกเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. 2550 แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2554 กำหนดให้ค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้งของผู้สมัครและพรรคการเมืองต้องประกอบด้วย

- (1) ค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้งของผู้สมัครรับเลือกตั้ง ได้แก่ ค่าสมัครรับเลือกตั้งและค่าใช้จ่ายอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการสมัครรับเลือกตั้ง
- (2) ค่าใช้จ่ายในการจัดทำบัญชี ได้แก่ ค่าจ้างสมุหบัญชีเลือกตั้ง
- (3) ค่าจ้างแรงงาน ได้แก่ ค่าจ้างในการปิดป้ายโฆษณาหาเสียง ค่าจ้างแจกใบปลิว แผ่นพับรวมถึงค่าจ้างแรงงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเลือกตั้ง และไม่มีพฤติการณ์ที่ส่อไปในการกระทำความผิดกฎหมายเลือกตั้ง

- (4) ค่าเช่าสถานที่ และค่าตกแต่งสถานที่ ได้แก่ ค่าเช่าสำนักงานเพื่อเป็นศูนย์
รณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง ค่าเช่าสถานที่เพื่อปราศรัยหาเสียง
- (5) ค่าเช่ายานพาหนะ ค่าน้ำมันเชื้อเพลิงและค่าใช้จ่ายในการเดินทาง ได้แก่ค่าจ้าง
เหมารถยนต์ เรือยนต์หรือยานพาหนะอื่นๆ และค่าน้ำมันเชื้อเพลิงเพื่อการหาเสียงเลือกตั้ง เป็นต้น
- (6) ค่าจัดซื้อหรือค่าเช่าวัสดุ และอุปกรณ์สำหรับใช้ในการหาเสียงเลือกตั้ง
- (7) ค่าโฆษณาในสื่อต่างๆ ได้แก่ ค่าสื่อสิ่งพิมพ์ต่างๆ สื่ออินเทอร์เน็ต ค่าผลิตสื่อเพื่อ
การออกอากาศ รวมถึงค่าโฆษณาอื่นที่เป็นการกระทำเพื่อการหาเสียงเลือกตั้ง
- (8) ค่าจัดทำป้าย เอกสาร สิ่งพิมพ์ต่างๆ ที่ใช้ในการโฆษณาหาเสียง ได้แก่
ค่าจัดทำป้ายแผ่นปลิว แผ่นพับ โปสเตอร์ สติกเกอร์ และเอกสารหรือวัสดุอื่นที่เป็นการกระทำ
เพื่อการหาเสียงเลือกตั้ง
- (9) ค่าสาธารณูปโภคและค่าไปรษณียากร ได้แก่ ค่าไฟฟ้า ค่าน้ำประปา ค่าโทรศัพท์
และค่าไปรษณียากร
- (10) ค่าใช้จ่ายอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเลือกตั้งที่ไม่ขัดต่อกฎหมาย หรือเป็นเหตุให้
การเลือกตั้งไม่สุจริตและเที่ยงธรรม ได้แก่ ค่าธรรมเนียมเช็คนาคาร และค่าใช้จ่ายตามมาตรา 80 มาตรา
89 แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. 2550

3.2 หลักเกณฑ์และวิธีการกำหนดจำนวนเงินค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้งสมาชิก สภาผู้แทนราษฎรในต่างประเทศ

หลักเกณฑ์และวิธีการกำหนดจำนวนเงินค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้งสมาชิกสภา
ผู้แทนราษฎรในประเทศต่างๆ นั้น พบว่าในหลายประเทศมีมาตรการในการจำกัดจำนวนเงินค่าใช้จ่าย
ในการเลือกตั้ง ซึ่งในการศึกษาครั้งนี้ผู้ศึกษาได้เลือกศึกษาค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้งของต่างประเทศ เพื่อเป็น
แนวทางในการหากำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกำหนดจำนวนเงินค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทน
ราษฎรที่เหมาะสมมาประยุกต์ใช้ให้สอดคล้องการจัดการเลือกตั้งในประเทศไทย ดังนี้

3.2.1 หลักเกณฑ์และวิธีการกำหนดจำนวนเงินค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้ง ของประเทศเยอรมนี¹⁸

ประเทศเยอรมนีเป็นประเทศแรกในยุโรปที่ให้เงินอุดหนุนพรรคการเมือง เริ่ม
ครั้งแรกในปี 1959 โดยมีการแก้ไขเปลี่ยนแปลงหลายครั้งตามบทบาทที่เล่นสลับกันระหว่างรัฐสภากับ
ศาลรัฐธรรมนูญ จนพัฒนามาเป็นระบบที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน ในการจัดสรรเงินอุดหนุนให้พรรคการเมือง
ของประเทศเยอรมนีนั้น จะดำเนินการโดยประธานสภาผู้แทนราษฎร (Bundestag) ซึ่งการอุดหนุนเงิน
ให้พรรคการเมืองมี 2 ลักษณะ คือ การอุดหนุนเงินโดยตรงและการอุดหนุนเงินโดยอ้อมจากการหักภาษี
สำหรับการอุดหนุนเงินให้พรรคการเมืองโดยตรงมีดังนี้

1. หลักการพื้นฐานของการอุดหนุนเงินให้พรรคการเมืองโดยตรง การอุดหนุน
เงินให้แก่พรรคการเมืองของเยอรมนีมีหลักการพื้นฐานคือ การอุดหนุนเงินบางส่วนโดยรัฐ (Staatliche

¹⁸วรพจน์ บุญพร. การสนับสนุนพรรคการเมืองโดยรัฐ: ศึกษาหลักเกณฑ์และวิธีการสนับสนุนทาง
การเงินแก่พรรคการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. 2541.
วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต, คณะนิติศาสตร์, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยธุรกิจ.2548.

Teilfinanzierung) ซึ่งนำมาใช้ในระบบพรรคการเมืองเยอรมนีเป็นครั้งแรกในปี 1984 โดยหลักการการอุดหนุนเงินบางส่วนโดยรัฐ คือ ห้ามรัฐให้เงินแก่พรรคการเมืองเป็นจำนวนสูงกว่าจำนวนเงินที่พรรคการเมืองหามาได้ ซึ่งขอบเขตที่จำกัดไว้นี้กฎหมายพรรคการเมืองเยอรมนีเรียกว่า “เพดานขั้นสูงสัมพัทธ์” (Relative Obergrenze) และการแก้ไขกฎหมายพรรคการเมืองในปี 1994 ได้มีการกำหนดขอบเขตการอุดหนุนเงินให้แก่พรรคการเมืองเพิ่มขึ้นอีกคือ “เพดานขั้นสูงสัมบูรณ์” (Absolute Obergrenze) คือ ยอดเงินโดยรวมในแต่ละปีที่รัฐอุดหนุนให้แก่พรรคการเมืองทุกพรรค จะมีสูงเกินกว่าจำนวนนี้ไม่ได้ ซึ่งปัจจุบันกฎหมายพรรคการเมืองเยอรมนีกำหนดไว้ที่ 133 ล้านยูโรต่อปี หลักการอุดหนุนพรรคการเมืองบางส่วนโดยรัฐ ก็คือคำตอบของประเทศเยอรมนีสำหรับคำถามว่ารัฐควรให้การอุดหนุนทางการเงินแก่พรรคการเมืองสูงแค่ไหน

2. พรรคการเมืองที่มีสิทธิได้รับเงินอุดหนุนจากรัฐ พรรคการเมืองของประเทศเยอรมนีที่มีสิทธิได้รับการอุดหนุนเงินโดยตรงจากรัฐจะต้องเข้าเงื่อนไข 2 ประการ คือ

1) ต้องเป็น “พรรคการเมือง” ตามนิยามของกฎหมายพรรคการเมือง ซึ่งมาตรา 2 ของกฎหมายพรรคการเมืองได้กำหนดนิยามของพรรคการเมืองไว้ว่า พรรคการเมืองต้องมีองค์ประกอบสี่ประการ คือ (1) เป็นการรวมตัวกันของพลเมือง (2) ต้องมุ่งสร้างเจตนารมณ์ทางการเมืองโดยส่งผู้สมัครลงรับเลือกตั้งในระดับสหพันธ์หรือในระดับรัฐ (3) ต้องมีความต่อเนื่องในการดำเนินการ และ (4) ต้องมีความจริงจังในการดำเนินการเพื่อบรรลุเจตนารมณ์ทางการเมืองของตน

2) ต้องมีองค์ประกอบครบตามนิยามของกฎหมายพรรคการเมืองต้องได้คะแนนเสียงถึงคะแนนเสียงขั้นต่ำ (Mindestanteil an Stimmen) ที่กฎหมายพรรคการเมืองกำหนดไว้ตามมาตรา 18 วรรค 4 กำหนดว่า พรรคการเมืองที่มีสิทธิได้รับเงินอุดหนุนจากรัฐ จะต้องได้คะแนนเสียงแบบบัญชีรายชื่อในระดับสหพันธ์รัฐหรือในการเลือกตั้งสภายุโรปอย่างน้อยร้อยละ 0.5 หรือได้คะแนนแบบบัญชีรายชื่อในระดับมลรัฐในรัฐใดรัฐหนึ่งอย่างน้อย ร้อยละ 1

3. หลักเกณฑ์ในการอุดหนุนเงินให้พรรคการเมือง การอุดหนุนเงินโดยตรงให้พรรคการเมืองในประเทศเยอรมนี มีหลักเกณฑ์ที่อยู่บนพื้นฐานของ “ทฤษฎีรากหญ้า” (Verwurzelungs theories) ที่พัฒนาขึ้นมาโดยศาลรัฐธรรมนูญ ทฤษฎีนี้มีหลักการคือ พรรคการเมืองจะได้เงินมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับรากฐานของประชาชนที่สนับสนุนพรรคตนโดยดูจากฐานคะแนนเสียงและฐานเงินบริจาค ดังนี้ (1) การให้เงินอุดหนุนโดยฐานคะแนนเสียง ตามมาตรา 18 วรรค 3 (1) และ (2) แห่งกฎหมายพรรคการเมืองเยอรมนีกำหนดว่า พรรคการเมืองแต่ละพรรคจะได้คะแนนเสียงจากการเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อ คะแนนเสียงละ 70 เซนต์ต่อปี สำหรับ 4 ล้านคะแนนเสียงแรกจะได้คะแนนละ 85 เซนต์ ในกรณีพรรคการเมืองใดไม่ได้รับอนุญาตให้ลงเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อจะให้ใช้คะแนนเสียงจากการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง (2) การให้เงินอุดหนุนโดยฐานเงินบริจาค ตามมาตรา 18 วรรค 3 (3) แห่งกฎหมายพรรคการเมืองของเยอรมนีกำหนดว่าทุกๆ หนึ่งยูโรที่พรรคการเมืองได้รับบริจาคหรือได้มาจากค่าสมาชิกรัฐจะอุดหนุนเงินให้พรรคการเมือง 38 เซนต์ เพื่อเป็นการส่งเสริมให้พรรคการเมืองหาเงินบริจากรายย่อย กฎหมายมาตรานี้จึงกำหนดไว้ว่า เงินบริจาคที่จะนำมาขอเงินอุดหนุนจากรัฐได้นั้นจะต้องสูงไม่เกิน 3,300 ยูโรและต้องเป็นเงินบริจาคจากบุคคลธรรมดาเท่านั้น เงินบริจาคจากนิติบุคคลจะนำมาขอเงินอุดหนุนจากรัฐไม่ได้หากจำนวนเงินที่พรรคการเมืองทุกพรรคมีสิทธิได้รับรวมกันแล้วเกิน 133 ล้านยูโร พรรคการเมืองจะได้เงินน้อยลงตามสัดส่วน ซึ่งในทาง

ปฏิบัติ ต้องมีการดำเนินการเช่นนั้นทุกปี เนื่องจากพรรคการเมืองได้เงินรวมกันเกินจำนวน 133 ล้านยูโร ต่อปีเสมอ

3.2.2 หลักเกณฑ์และวิธีการกำหนดจำนวนเงินค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้งของประเทศอังกฤษ¹⁹

เงินสนับสนุนพรรคการเมือง และการหาเสียงเลือกตั้ง การหาเสียงเพื่อให้ได้รับการเลือกตั้งของพรรคการเมืองต่างๆ ในปัจจุบันได้ใช้งบประมาณเพิ่มสูงขึ้นอย่างมากจากอดีต (ไม่รวมถึงการใช้จ่ายซื้อเสียงซึ่งเป็นเรื่องที่ไม่ถูกกฎหมาย) พรรคต้องใช้จ่ายเงินจำนวนมากในการต่อสู้กับคู่แข่งทั้งการหาเสียงและการบริหารจัดการองค์กรพรรค การรับบริจาคจากสมาชิกพรรคอย่างเดียวไม่เพียงพอ และทำให้หลายๆ พรรคต้องระดมเงินจากนอกพรรคด้วยวิธีต่างๆ

การระดมเงินจากบุคคลนอกพรรคทำให้เกิดข้อสงสัยอยู่บ่อยๆ ว่าทำให้ผู้บริจาครายใหญ่จากภายนอกสามารถเข้ามาบีบบทบาทและอิทธิพลต่อการดำเนินการของพรรคมากเกินไปสามารถเข้าพบนักการเมืองคนสำคัญ มีอิทธิพลต่อนโยบายพรรค การตัดสินใจของพรรค เกียรติคุณของพรรค และอิทธิพลอื่นๆ ที่มีต่อพรรคและนโยบายพรรคเกินกว่าที่ควรจะเป็น ตัวอย่างเช่น ในปี 1977 ในสมัยที่นายกรัฐมนตรี โทนี แบลร์ (Tony Blair) เพิ่งเข้ารับตำแหน่งนายกรัฐมนตรีของอังกฤษใหม่ๆ ในฐานะหัวหน้าพรรค รัฐบาลในขณะนั้นได้รับเงินสนับสนุนพรรคจากนายเบอร์นี่ เอกเคิลสโตน (Bernie Ecclestone) ซึ่งเป็นมหาเศรษฐีที่มีธุรกิจแข่งรถแข่งเป็นจำนวนเงินหนึ่งล้านปอนด์ให้กับพรรคแรงงานที่นายแบลร์เป็นหัวหน้าพรรค ทำให้ได้เข้าพบกับนายแบลร์ เพื่อปรึกษาเกี่ยวกับการโฆษณาบุหรี่ยี่ซึ่งรัฐบาลกำลังรณรงค์การโฆษณาไม่สูบบุหรี่หลังการพบกัน ปรากฏว่าการงดโฆษณาให้มีผลบังคับกับธุรกิจทั่วไป ยกเว้นธุรกิจแข่งรถสูตรหนึ่ง ทำให้เกิดข้อครหาอย่างมาก และแม้ว่าพรรคแรงงานจะได้ยกเลิกไม่รับเงินบริจาคจำนวนหนึ่งล้านปอนด์ในภายหลังก็ไม่ทำให้ข้อครหาหมดไป และทำให้รัฐบาลของโทนี แบลร์ เสนอจัดตั้งคณะกรรมการมาตรฐานบุคคลสาธารณะ (Committee on Standard of Public Life) ขึ้นมา ในปี 1998 เพื่อทำหน้าที่กำหนดกฎเกณฑ์สิ่งทีบุคคลสาธารณะไม่ควรทำ

คณะกรรมการฯ นี้ได้กำหนดมาตรฐานของบุคคลสาธารณะ การเพิ่มเงินอุดหนุนพรรคจะทำได้ก็เพื่องานพัฒนานโยบายและงานของพรรคการเมืองในสภาเท่านั้นคณะกรรมการได้เสนอให้มีคณะกรรมการเลือกตั้ง (กกต.) เพื่อกำหนดกฎเกณฑ์ในเรื่องต่างๆ อาทิ

- เพดานค่าใช้จ่ายในการหาเสียงเลือกตั้ง
- การรับบริจาคเงินจากต่างประเทศ
- การเปิดเผยผู้บริจาคเงินที่เกินกว่าเพดานที่กำหนด
- เรื่องอื่นๆ ที่คณะกรรมการเลือกตั้งควรดูแลจัดการ
- ให้รัฐบาลออกพระราชบัญญัติว่าด้วยพรรคการเมือง การเลือกตั้งและการลงประชามติ (Political Parties, Election and Referendums Act หรือ PPERA)

¹⁹สมบัติ อารังธัญวงศ์. การเมืองอังกฤษ. พิมพ์ครั้งที่ 9, กรุงเทพมหานคร : สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์. 2553.

คณะกรรมการเลือกตั้งที่ถูกจัดตั้งขึ้นนี้เป็นผู้รับผิดชอบกำหนดกฎเกณฑ์ ควบคุม และตรวจสอบการใช้จ่ายเงินของพรรคการเมืองและค่าใช้จ่ายในการหาเสียง ตลอดจนปรับปรุงการเลือกตั้งให้ทันสมัยให้ความรู้แก่ประชาชนเกี่ยวกับการเลือกตั้งและการทำประชามติ

คณะกรรมการเลือกตั้งประกอบด้วยกรรมการ 5 ถึง 9 คน แต่งตั้งโดยพระราชินีอังกฤษ โดยคำแนะนำของสภาผู้แทนราษฎร (House of Commons) โดยความเห็นชอบของประธานสภา (Speaker) ทั้งนี้ ให้มีการปรึกษากับผู้นำพรรคการเมืองทั้งหลายในสภาผู้แทนก่อนการแต่งตั้ง (แต่ไม่จำเป็นต้องเห็นชอบ) คณะกรรมการการเลือกตั้ง (กกต.) มีกรอบระยะเวลาทำงานที่แน่นอน คณะกรรมการต้องรายงานผลการปฏิบัติงานต่อสภาทุกสิ้นปีงบประมาณ รายงานประจำปีต่อรัฐสภา และรายงานต่อรัฐมนตรีกระทรวงมหาดไทยผู้ทำหน้าที่จัดการเลือกตั้งและทำประชามติ นอกจากนี้ คณะกรรมการการเลือกตั้ง (กกต.) ยังมีอำนาจในการจัดสรรงบประมาณให้กับพรรคฝ่ายค้าน และงบประมาณในการทำประชามติ ส่วนอำนาจในการออกกฎระเบียบนั้นคณะกรรมการการเลือกตั้ง (กกต.) สามารถออกระเบียบเกี่ยวกับรูปแบบและเนื้อหาการแสดงบัญชีทางการเงินของพรรคและการตั้งผู้สอบบัญชีในการสอบบัญชีค่าใช้จ่ายพรรค แต่อำนาจบริหารส่วนใหญ่ยังเป็นของรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้อง ซึ่ง คณะกรรมการการเลือกตั้ง (กกต.) จะทำหน้าที่เป็นผู้ดูแล ให้คำปรึกษา โดยภาพรวมแล้ว คณะกรรมการการเลือกตั้ง (กกต.) จะทำหน้าที่ของผู้ดูแลที่เป็นกลาง ไม่เข้ากับฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง (Non-partisan System) ในการสอดส่อง ดูแล ทบทวน ตรวจสอบการเลือกตั้งและกฎหมายเลือกตั้งให้เป็นไปตามหลักธรรมาภิบาลและทำให้เกิดความชอบธรรมในระบบการหาเสียงเลือกตั้งและค่าใช้จ่ายในการหาเสียงของผู้สมัครรับเลือกตั้งและบุคคลภายนอก

ในระยะแรกๆ คณะกรรมการเลือกตั้งได้กำหนดค่าใช้จ่ายต่อเขตเลือกตั้ง โดยพิจารณาจากจำนวนผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้ง ซึ่งเฉลี่ยประมาณ 8,000 ปอนด์ (560,000 บาท) โดยผู้สมัครหรือตัวแทนผู้สมัครต้องส่งรายละเอียดเกี่ยวกับบัญชีค่าใช้จ่ายและเงินบริจาคในการหาเสียงต่อคณะกรรมการการเลือกตั้ง (กกต.) บุคคลภายนอกจะบริจาคเกินกว่า 500 ปอนด์ (35,000 บาท) ต่อผู้สมัครหนึ่งรายไม่ได้ (ซึ่งถ้าเป็นสหรัฐอเมริกา ไม่มีการจำกัดเพราะจะขัดต่อกฎหมาย Right to Free Speech) อย่างไรก็ตาม ผู้สมัครจะได้รับประโยชน์จากรัฐบางประการเช่นไม่ต้องติดแสตมป์จดหมายที่ส่งไปถึงผู้มีสิทธิเลือกตั้ง และสามารถใช้ห้องประชุมขององค์การบริหารส่วนท้องถิ่นเพื่อประชุมเกี่ยวกับการเลือกตั้งได้โดยไม่เสียค่าใช้จ่าย การกำหนดกฎเกณฑ์ และระเบียบต่างๆ ของคณะกรรมการการเลือกตั้ง (กกต.) มีผลทำให้ การเลือกตั้งเกิดความเป็นธรรมกับผู้สมัครรับเลือกตั้งและไม่มีหลักฐานว่าทำให้การหาเสียงไม่มีประสิทธิภาพแต่อย่างใด

การหาเสียงเลือกตั้งของพรรคการเมืองในการเลือกตั้งทั่วไป พรรคการเมืองมีสิทธิเสรีภาพในการโฆษณาหาเสียงในทุกสื่อตามที่ตกลงกับคณะกรรมการการเลือกตั้ง (กกต.) ตัวอย่างเช่น ในการเลือกตั้งปี ค.ศ. 2001 ของอังกฤษ คณะกรรมการการเลือกตั้ง (กกต.) ได้กำหนดค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้งดังนี้

1. ค่าใช้จ่ายในการหาเสียงของผู้สมัครสมาชิกสภาผู้แทนของพรรค ต้องไม่เกิน 24,000 ปอนด์ (1,680,000 บาท) ต่อหนึ่งเขตเลือกตั้ง หรือ 15.8 ล้านปอนด์ (1,106 ล้านบาท) ในปีก่อนมีการเลือกตั้ง หลังปี ค.ศ. 2000 เพิ่มเป็นไม่เกิน 30,000 ปอนด์ (2,100,000 บาท) ต่อหนึ่งเขตเลือกตั้ง หรือ 20 ล้านปอนด์ (1,400 ล้านบาท) สำหรับปีก่อนมีการเลือกตั้ง

2. การรับเงินบริจาคให้ทำได้เฉพาะที่ได้รับอนุญาตแล้วเท่านั้น ถ้าไม่ได้รับอนุญาตก่อนจะถูกริบ การบริจาคต้องมาจากผู้ลงทะเบียนว่าจะออกเสียงเลือกตั้ง หรือจากนิติบุคคลภายในประเทศ ไม่ให้รับบริจาคจากบุคคลนอกประเทศ และไม่มีเพดานจำนวนเงินบริจาคและรับบริจาค

3. การบริจาคเกินกว่า 5,000 ปอนด์ (350,000 บาท) จะต้องแจ้งต่อคณะกรรมการการเลือกตั้ง (กกต.) และต้องเปิดเผยผู้บริจาค

4. บุคคลหรือองค์กรที่นอกเหนือพรรคการเมืองที่จดทะเบียน จะต้องลงทะเบียนผู้บริจาคในฐานะบุคคลภายนอก ถ้าต้องการบริจาคเกินกว่า 10,000 ปอนด์ (700,000 บาท) ในการช่วยจัดพิมพ์เอกสาร ในนามพรรคการเมืองพรรคใดพรรคหนึ่ง หรือผู้สมัครคนใดคนหนึ่งให้บริจาคได้สูงสุดไม่เกิน 800,000 ปอนด์ (56,000,000 บาท)

เงินอุดหนุนจากรัฐสำหรับกิจกรรมทางรัฐสภาและงานวิจัย

มีการสนับสนุนทางการเงินจากรัฐให้กับพรรคการเมือง เพื่อทำกิจกรรมในสภาในหลายรูปแบบ อาทิ

1. เงินระยะสั้น (Short Money) ให้กับพรรคฝ่ายค้านในการดำเนินกิจกรรมทางการเมืองในสภา ตามสูตร จำนวนที่นิ่งจากการเลือกตั้งครั้งสุดท้าย และจำนวนคะแนนเสียงที่พรรคได้รับ พร้อมทั้งเงินอุดหนุนเพิ่มเติมเพื่อค่าใช้จ่ายในการเดินทางและงานสำนักงานของผู้นำฝ่ายค้าน

2. เงินอุดหนุนฝ่ายค้านเพื่อการพัฒนานโยบายของฝ่ายค้านผ่านคณะกรรมการการเลือกตั้ง (กกต.)

ส่วนเงินสนับสนุนเพิ่มเติมให้กับพรรคการเมืองนั้น ไม่มีเงินสนับสนุนเพิ่มเติมจากรัฐโดยตรงแต่อาจมีการสนับสนุนในรูปแบบอื่น เช่น การได้คืนภาษีที่หักจากผู้บริจาคเงินให้พรรค หรือได้รับเงินจากคะแนนเสียงที่ลงให้พรรคจากการเลือกตั้งครั้งล่าสุด เงินอุดหนุนจากรัฐอาจถูกจำกัดสำหรับพรรคที่ส่งผู้สมัครเฉพาะบางเขต และพรรคที่ได้รับที่นั่งในสภาเกินกว่าสัดส่วนของผู้ออกเสียงเลือกตั้งตามความเป็นจริง จำนวนเงินอุดหนุนจากรัฐโดยรวมจะถูกจำกัดเพดานและถูกควบคุมค่าใช้จ่าย

อย่างไรก็ตาม มีความพยายามเพิ่มจำนวนเงินอุดหนุนพรรคการเมือง โดยเฉพาะสำหรับกิจกรรมที่นอกเหนือกิจกรรมในสภา โดยผู้ที่เห็นด้วยมีความเห็นสนับสนุนดังนี้

1. พรรคการเมืองมีความสำคัญต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตย จึงต้องมีขีดความสามารถในการหาเสียงเลือกตั้งไม่ว่าจะเป็นฝ่ายรัฐบาลหรือฝ่ายค้าน แต่กลับถูกจำกัดการอุดหนุนจากภาคเอกชน

2. การเปิดเผยจำนวนเงินบริจาค ชัดขวางผู้ต้องการบริจาคที่เกรงจะตกเป็นข่าวและไม่ต้องการให้เป็นข่าวว่าสร้างอิทธิพลต่อพรรค ทำให้พรรคระดมเงินจากภาคเอกชนได้ยากขึ้น

3. พรรคหรือผู้สมัครรับเลือกตั้งอาจได้รับความกดดันจากกลุ่มการเงินภาคเอกชนที่ต้องการสนับสนุนนโยบาย

4. ในเมื่อพรรคไม่สามารถระดมเงินอุดหนุนจากภาคเอกชนได้จึงจำเป็นต้องได้รับเพิ่มจากรัฐ

5. ความเชื่อมั่นในพรรคของประชาชนมักจะคลอนแคลนเมื่อทราบว่ามีการบริจาคเงินหรือระดมเงินจากเอกชน
  6. ความเชื่อมั่นของประชาชนจะมีมากขึ้นถ้าการอุดหนุนที่เพิ่มมากขึ้นมาจากรัฐ
  7. ความเชื่อมั่นของประชาชนในเกียรติคุณของพรรคจะลดลง เมื่อเข้าใจว่าเกียรติแลกได้ด้วยเงินบริจาค
- อย่างไรก็ตามมีหลายเหตุผลจากผู้ที่ไม่เห็นด้วยที่จะให้ภาครัฐเพิ่มเงินอุดหนุน อาทิ
1. การผลักภาระให้เงินอุดหนุนตกเป็นภาระของผู้เสียภาษีเป็นเรื่องไม่ถูกต้อง
  2. มีเรื่องอื่นๆ อีกมากมายที่รัฐควรทำมากกว่านี้จากเงินภาษีของประชาชน
  3. ถ้าภาครัฐสนับสนุนมาก พรรคก็ไม่จำเป็นต้องสร้างและรักษาความสัมพันธ์กับประชาชน สมาชิกและผู้สนับสนุน ทำให้การมีส่วนร่วมของประชาชนลดลง
  4. ทำให้พรรคตอบสนองความเห็นของประชาชนน้อยลง ไม่เป็นผลดีต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตย และอาจทำให้ประชาชนออกมาใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งลดลงด้วย
  5. ทำให้พรรคใหม่เกิดขึ้นได้ยากเพราะต้องแข่งกับพรรคเก่าที่ได้รับเงินสนับสนุนมาก
  6. อาจเป็นการสูญเสียเปล่า เช่นการทำโปสเตอร์โฆษณาที่มีค่าใช้จ่ายมากแต่มีอิทธิพลต่อการออกมาใช้สิทธิออกเสียงน้อย ไม่คุ้มค่า
  7. เมื่อใดก็ตามที่มีการออกระเบียบเรื่องเงินอุดหนุนจากภาครัฐ พรรคการเมืองก็จะหาวิธีให้ได้รับเงินเพิ่มขึ้น และเงินอุดหนุนก็จะเพิ่มสูงขึ้นไปอีกและการตอบสนองต่อประชาชนก็จะลดลงเพราะพรรคพึ่งประชาชนน้อยลงไปเรื่อยๆ

3.2.3 หลักเกณฑ์และวิธีการกำหนดจำนวนเงินค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้งของประเทศสหรัฐอเมริกา²⁰

ประเทศสหรัฐอเมริกาไม่มีคณะกรรมการการเลือกตั้ง หรือ “กต.” เหมือนประเทศไทยที่จะดำเนินการเลือกตั้งในทุกๆระดับ มีเพียงคณะกรรมการการเลือกตั้ง (FEC) ที่ดูแลเฉพาะในเรื่องค่าใช้จ่ายของผู้สมัครเท่านั้น การจัดการเลือกตั้งเป็นหน้าที่ของท้องถิ่น และไม่มีกรจัดทำบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งให้โดยอัตโนมัติแบบบ้านเรา ดังนั้น ประชาชนจะต้องลงทะเบียนก่อนจึงจะมีสิทธิเลือกตั้ง โดยจะลงทะเบียนในพื้นที่ที่ตนพำนักอยู่ หากย้ายที่อยู่ใหม่ต้องลงทะเบียนใหม่ซึ่งอาจสร้างความยุ่งยากพอสมควร

การรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งเป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนได้รับข้อมูลข่าวสารทางการเมืองของนักการเมืองและเปิดโอกาสให้ประชาชนร่วมตัดสินใจว่าใครจะมาเป็นผู้ปกครองของตน นอกจากนี้การรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งยังเป็นการให้สิทธิกับประชาชนในการกำหนดแนวโน้มของนโยบายที่จะมีผลต่อทั้งชีวิตส่วนตัวและส่วนรวมของประชาชน

²⁰สมบัติ อารังธัญวงศ์. การเมืองอเมริกา. พิมพ์ครั้งที่ 4, กรุงเทพมหานคร : เสมาธรรม. 2545.

การรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งทางโทรทัศน์และวิทยุของผู้สมัครรับเลือกตั้งได้กลายเป็นกลไกสำคัญอย่างยิ่งสำหรับผู้สมัครในการเข้าถึงประชาชน ปัจจุบันผู้สมัครรับเลือกตั้งต้องเตรียมตัวสำหรับการสร้างภาพลักษณ์ของตนให้พร้อมและต้องส่งสุนทรพจน์ที่มีประเด็นสำคัญในการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งเพื่อออกอากาศทั้งทางวิทยุและโทรทัศน์ไว้ล่วงหน้า ทำให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งสามารถเข้าถึงประชาชนจำนวนมากได้อย่างกว้างขวางและรวดเร็ว ในขณะเดียวกันผู้สมัครรับเลือกตั้งก็ถูกบังคับโดยปริยายจากสังคมให้กล่าวในประเด็นต่างๆ มากขึ้น เพื่อแสดงจุดยืนของตน ยิ่งไปกว่านั้นผู้สมัครรับเลือกตั้งยังต้องระมัดระวังคำปราศรัย ที่แสดงถึงความรู้สึคนึกคิดของตนมากยิ่งขึ้นด้วย เนื่องจากประชาชนทั้งประเทศกำลังเป็นผู้ฟังและพิจารณาอยู่ (Zink, Penniman and Hathorn, 1961 : 133)

กลยุทธ์การรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์สูงสุด คือ ชนะการเลือกตั้งซึ่งเป็นสิ่งที่ยากที่สุด ปัญหาแรกๆ ที่ผู้สมัครรับเลือกตั้งต้องเผชิญ คือ การเลือกผู้จัดการของการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง และกลุ่มผู้ทำงานร่วมทีมเพื่อทำหน้าที่ให้คำปรึกษาในประเด็นปัญหาต่างๆ ทั้งทางด้าน การรณรงค์หาเสียง และการวางแผนแนวนโยบายหาเสียง ผู้จัดการและหัวหน้าทีมปรึกษาจึงมีหน้าที่รับผิดชอบวางแผนกลยุทธ์การหาเสียง ปัญหาคือการหาเงินทุน เพราะการรณรงค์หาเสียงในสหรัฐอเมริกาต้องใช้งบประมาณสูง กลยุทธ์ที่สำคัญในการสร้างโอกาสเพื่อการชนะการเลือกตั้ง คือ การใช้ทุนน้อยทั้งในแง่งบประมาณและกำหนดการที่ผู้สมัครรับเลือกตั้งต้องดำเนินการต่อไป

1. แหล่งที่มาของเงินทุนในการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง

การรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งและเงินทุนในการหาเสียงเป็นสิ่งสำคัญในการเลือกตั้งของระบอบประชาธิปไตย การหาเงินทุนในการหาเสียงเลือกตั้งจึงเป็นสิ่งสำคัญ แหล่งที่มาของเงินทุนในการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งมี 5 แหล่ง ได้แก่ (Wilson, 1989 : 204-207)

1) ผู้สมัครรับเลือกตั้ง ในฐานะผู้สมัครรับเลือกตั้ง โดยทั่วไปผู้สมัครรับเลือกตั้งทุกคนสามารถนำเงินของตนเองมาใช้ในการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งได้โดยไม่จำกัดจำนวนมีข้อยกเว้นประการเดียวคือ หากได้รับเงินจากกองทุนสาธารณะเพื่อการหาเสียงเลือกตั้งประธานาธิบดี ผู้สมัครรับเลือกตั้งผู้นั้นต้องไม่ใช้เงินของตนเองเกินกว่า 50,000 ดอลลาร์

2) พลเมือง หมายถึง พลเมืองรวมทั้งชาวต่างชาติที่มีถิ่นที่อยู่ถาวรในสหรัฐอเมริกาสามารถบริจาคเงินไม่เกิน 1,000 ดอลลาร์ ให้แก่ ผู้สมัครรับเลือกตั้งในการเลือกตั้งแต่ละครั้ง อาทิ บริจาค 1,000 ดอลลาร์ สำหรับการหยั่งเสียงขั้นต้น (Primary Election) และบริจาคอีก 1,000 ดอลลาร์ สำหรับการเลือกตั้งทั่วไป (General Election) เป็นต้น

3) คณะกรรมการปฏิบัติการทางการเมือง (Political Action Committees – PACs) เป็นองค์การที่ประกอบด้วย บริษัท สหภาพแรงงาน สมาคมการค้า หรือกลุ่มของประชาชนที่มีความคิดแบบเดียวกัน และมีวัตถุประสงค์ในการบริจาคเงินให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งในจำนวนเงินไม่เกิน 5,000 ดอลลาร์ต่อผู้สมัครรับเลือกตั้งต่อคนและต่อปี

4) พรรคการเมือง คณะกรรมการของพรรคระดับชาติและคณะกรรมการการรณรงค์หาเสียงของสภาองเกรสของแต่ละพรรคการเมือง สามารถรับบริจาคเงินได้ไม่เกิน 20,000 ดอลลาร์ต่อปีจากบุคคลและไม่เกิน 15,000 ดอลลาร์ต่อปีจาก PACs

5) ค่าใช้จ่ายอิสระ (Independent Expenditure) ปัจจุบันบุคคลหรือ PACs และกลุ่มอื่นๆ มีสิทธิตามรัฐธรรมนูญที่จะจัดทำค่าใช้จ่ายอิสระในนามของผู้สมัคร

รับเลือกตั้งได้โดยปราศจากข้อจำกัดทางกฎหมาย การจะจัดสรรเป็นค่าใช้จ่ายอิสระได้นั้นค่าใช้จ่ายดังกล่าว ต้องได้รับความยินยอมจากผู้สมัครรับเลือกตั้งหรือองค์การรณรงค์หาเสียง (Campaign Organization) นั้นก่อน

2. ค่าใช้จ่ายในการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง

ค่าใช้จ่ายในการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งที่มีจุดประสงค์ถูกต้องตามกฎหมาย ได้แก่ (Carr and Bernstein, 1977 : 217-219)

1) ค่าใช้จ่ายทั่วไป (General Overhead) เช่น เงินเดือน ค่าเช่า สำนักงาน ค่าไปรษณีย์ และค่าโทรศัพท์ เป็นต้น

2) กิจกรรมภาคสนาม (Field Activities) เช่น ค่าเช่าเครื่องบิน ประมาณ 5,000 - 8,000 ดอลลาร์

3) ค่าใช้จ่ายในการปรากฏตัว (Publicity) เช่น ค่าโฆษณาทางวิทยุและโทรทัศน์ และการจัดทำป้ายหาเสียง เป็นต้น

4) ค่าใช้จ่ายที่ให้แก่คณะกรรมการสนับสนุนการเลือกตั้ง (Grant to Subsidiary Committee)

5) ค่าใช้จ่ายในวันเลือกตั้ง (Election Day Expenses) เช่น ค่าใช้จ่ายในการเดินทางของผู้ใช้สิทธิเลือกตั้งไปยังหน่วยเลือกตั้ง (ซึ่งในกรณีนี้มีความแตกต่างกับประเทศไทยที่ทางราชการมิได้จัดค่าใช้จ่ายในส่วนนี้ให้กับผู้มีสิทธิเลือกตั้ง) และค่าใช้จ่ายสำหรับผู้สังเกตการณ์ประจำหน่วยเลือกตั้ง

6) ค่าใช้จ่ายในการสำรวจประชามติ (Public Opinion Polling) ในปี ค.ศ. 1972 พรรคการเมืองทั้งสองพรรค คือ พรรคเดโมแครท และพรรครีพับลิกันใช้จ่ายเงินถึง 2 ล้านดอลลาร์ ในการทำสำรวจระหว่างวันหยั่งเสียงขั้นต้นและวันเลือกตั้งทั่วไป

3. กฎเกณฑ์ด้านการเงินในการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งของรัฐบาลสหรัฐอเมริกา (Major Federal Campaign – Finance Rules)

กฎเกณฑ์ด้านการเงินในการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งนั้นได้กำหนดกฎเกณฑ์ไว้ 5 ประการ ได้แก่ (Wilson, 1989 : 203)

1) หลักทั่วไป (General) ประกอบด้วย

(1) ค่าใช้จ่ายและเงินจากผู้บริจาคสำหรับการเลือกตั้งของรัฐบาลกลางทั้งหมดต้องรายงานต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งทั้ง 6 คน และคณะกรรมการดังกล่าวมีอำนาจที่จะสอบสวนและนำผู้ละเมิดกฎหมายมาลงโทษได้

(2) การบริจาคเงินมากกว่า 100 ดอลลาร์ ต้องแสดงชื่อที่อยู่และอาชีพผู้บริจาค

(3) ห้ามบริจาคเงินสดกว่า 100 ดอลลาร์ และห้ามมิให้คนต่างด้าวเป็นผู้บริจาค

(4) ไม่มีเพดานสำหรับเงินค่าใช้จ่ายของผู้สมัครรับเลือกตั้งและในการรณรงค์หาเสียง (ยกเว้นกรณีที่ผู้สมัครรับเลือกตั้งประธานาธิบดีรับเงินจากกองทุนรัฐบาลกลาง)

2) ผู้บริจาครายบุคคล (Individual Contribution) สามารถบริจาคได้ดังนี้

(1) ต้องไม่เกิน 1,000 ดอลลาร์ ต่อผู้สมัครรับเลือกตั้งต่อปี

(2) ต้องไม่เกินกว่า 20,000 ดอลลาร์ต่อปี สำหรับคณะกรรมการพรรคการเมืองระดับชาติ (National Party Committee) หรือ 5,000 ดอลลาร์ สำหรับคณะกรรมการปฏิบัติการทางการเมือง (Political – Action Committee - PACs)

3) คณะกรรมการปฏิบัติการทางการเมือง (Political-Action Committee - PACs) ประกอบด้วยคุณลักษณะดังนี้

- (1) บริษัทสหภาพหรือสมาคมต่างๆ อาจจัดตั้ง PACs ได้
- (2) PACs ต้องจดทะเบียนล่วงหน้า 6 เดือน ต้องมีผู้บริจาคอย่างน้อย 50 คน และต้องบริจาคให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งอย่างน้อย 5 คน
- (3) PACs บริจาคเงินให้แก่ผู้สมัครรับเลือกตั้งได้ไม่เกิน 5,000 ดอลลาร์ ในแต่ละครั้ง หรือ 15,000 ดอลลาร์ต่อปีแก่พรรคการเมืองระดับชาติ (National Party)

4) การเลือกตั้งประธานาธิบดี (Presidential Election)

ในการเลือกตั้งประธานาธิบดีรอบสุดท้ายระหว่างตัวแทนพรรคเดโมแครตและพรรครีพับลิกันรัฐบาลเป็นผู้จ่ายเงินสนับสนุนการเลือกตั้งให้แก่ผู้เข้าแข่งขันทั้ง 2 พรรค ซึ่งจำนวนเงินมากพอสมควร อาทิเช่น ในสมัยที่ จอร์จ บุช (George Bush) แข่งกับบิล คลินตัน (Bill Clinton) กองทุนรัฐบาลกลางจ่ายเงินสดอุดหนุนสำหรับค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้งคนละ 50.50 ล้านดอลลาร์อเมริกา เป็นต้น

4. การตรวจสอบการใช้เงินในการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง

การใช้เงินเพื่ออิทธิพลทางการเมืองมีมาช้านานพร้อมกับการจัดตั้งประเทศ เงินจึงกลายเป็นอาวุธสำคัญในการต่อสู้ทางการเมือง นับเป็นเวลาหลายสิบปีที่สหรัฐอเมริกาได้พยายามกำหนดกฎเกณฑ์เพิ่มเติมในการควบคุมมิให้เงินเข้ามาอิทธิพลต่อการตัดสินใจนโยบายของรัฐบาลกลางและรัฐบาลมลรัฐ เหตุผลจำเป็นประการหนึ่ง คือ เพื่อป้องกันการกระทำผิดกฎหมายของนักการเมือง นักปฏิรูปการเมืองจึงได้คิดกลวิธีพื้นฐาน 3 ประการเพื่อจัดการคอร์รัปชันที่อาจจะเกิดขึ้น ได้แก่

- 1) กำหนดวงเงินในการบริจาคและการรับเงินของผู้สมัคร ตลอดจนการใช้จ่ายในทางการเมือง
- 2) ต้องเปิดเผยแหล่งที่มาของเงินและใช้เงินในทางการเมืองทั้งหมด
- 3) กำหนดให้ประชาชนให้เงินแก่รัฐบาลเพื่อสนับสนุนการเลือกตั้ง

ข้อกำหนดในการใช้เงินเพื่อการเลือกตั้งนั้นอาจป้องกันการกระทำผิดกฎหมายได้ ในปี ค.ศ. 1971 สภาองเกรสได้มติให้เปิดเผยการกระทำผิดกฎหมายได้ ในปี ค.ศ. 1971 สภาองเกรสได้มีมติให้เปิดเผยการกระทำทางการเมืองให้ชัดเจน โดยการกำหนดให้คณะกรรมการการเมืองทุกคนที่ทำหน้าที่รับและใช้จ่ายเงินเกินจำนวน 1,000 เหรียญ ในนามของผู้สมัครรับเลือกตั้ง ต้องไปจดทะเบียนไว้กับรัฐบาลและต้องทำรายงานการรับจ่ายเงินทั้งหมดส่งในนามผู้สมัคร โดยห้ามใช้ชื่อผู้อื่นในการให้เงินสนับสนุนการเลือกตั้ง ผู้สมัครต้องใช้เงินในการโฆษณาหาเสียงอย่างจำกัด อย่างไรก็ตามกฎหมายยังไม่ได้ผลนัก

ในปีเดียวกัน สภาองเกรสจึงได้กำหนดวิธีใหม่เพื่อให้ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองมากขึ้น โดยการลดหย่อนภาษีเงินได้ให้แก่ผู้บริจาคเงินให้แก่พรรคการเมืองที่ตนสนับสนุน นอกจากนี้รัฐบาลยังยินยอมให้ผู้เสียภาษีเงินได้ทุกคนแจ้งความจำนงต่อรัฐบาลว่าต้องการสนับสนุนพรรคใด รัฐบาลกลางได้นำเงินภาษีเงินได้ที่เก็บได้จากผู้เสียภาษีแต่ละคนจำนวนคนละ 1

ดอลลาร์ เข้าเป็นกองทุนสนับสนุนการเลือกตั้งประธานาธิบดีในปี ค.ศ. 1974 ซึ่งต่อมาปรากฏว่าไม่มีผู้สมัครคนใดต้องการ เนื่องจากการรับเงินในการสนับสนุนจากรัฐบาลกลางจะต้องจำกัดวงเงินการใช้จ่ายตามข้อกำหนด

อย่างไรก็ตามในปี ค.ศ. 1974 ได้มีการบัญญัติกฎหมายเกี่ยวกับการเลือกตั้งขึ้นใหม่ โดยสาระสำคัญเกี่ยวกับมาตรการตรวจสอบการใช้จ่ายเงินมีดังนี้

1) ด้วยความเห็นชอบของสภาองเกรส ให้มีคณะกรรมการจัดการเลือกตั้ง ทำหน้าที่จัดระเบียบข้อกำหนดการใช้จ่ายเงินในการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งตำแหน่งประธานาธิบดี สมาชิกสภาสูง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

2) ผู้สมัครทุกคนต้องรายงานรายการรับเงินสนับสนุนและรายการค่าใช้จ่ายแก่รัฐบาล

3) ผู้สมัครตำแหน่งประธานาธิบดีที่ปรารถนาจะรับเงินอุดหนุนจากรัฐบาล จะต้องใช้จ่ายเงินภายในวงเงินที่กำหนดไว้ตามระเบียบ

4) พรรคการเมืองระดับชาติจะได้รับเงินสนับสนุนจากรัฐบาลจำนวน 6 ล้านดอลลาร์ สำหรับค่าใช้จ่ายในการจัดประชุมระดับชาติ

5) พรรคการเมืองระดับชาติอาจใช้เงินภายในวงเงิน 7 ล้านดอลลาร์ สำหรับค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้งตำแหน่งประธานาธิบดีและสมาชิกสภาองเกรส โดยไม่รับเงินสนับสนุนจากรัฐบาล

6) พรรคการเมืองที่ได้รับเสียงรองลงมา ที่มีผู้ลงคะแนนเสียงให้ร้อยละ 5 ของจำนวนผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งประธานาธิบดี มีสิทธิที่จะได้รับเงินสนับสนุนจากรัฐบาลภายหลังเสร็จสิ้นการเลือกตั้ง

7) บุคคลหรือองค์การมีอิสระในการใช้จ่ายเงินที่ไม่เกี่ยวข้องกับการรณรงค์ของผู้สมัคร

8) ประชาชนสามารถให้เงินแก่ผู้สมัครในการเลือกตั้งขั้นต้น (Primary) แต่ละครั้งได้คนละ 1,000 เหรียญ แต่ไม่เกิน 25,000 เหรียญ และในการเลือกตั้งทั่วไป (General) แต่ละครั้งไม่เกิน 50,000 เหรียญ

จากการบัญญัติกฎหมายควบคุมนี้ ทำให้ระบอบการเลือกตั้งทุกประเภทในครั้งต่อมา คือนับเป็นครั้งแรกในประวัติศาสตร์การเมืองสหรัฐอเมริกาที่จำนวนเงินเกินครั้งที่ใช้จ่ายในการเลือกตั้งประธานาธิบดีเป็นเงินสนับสนุนจากภาครัฐซึ่งต่างจากในปี ค.ศ. 1972 ที่ภาคเอกชนสนับสนุนเงินจำนวนถึง 1,274 ล้านดอลลาร์ แต่อย่างไรก็ตามเงินจำนวนดังกล่าวยังน้อยกว่าเงินสนับสนุนจากรัฐในปี ค.ศ. 1974

4. หลักเกณฑ์ และวิธีการกำหนดจำนวนเงินค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้งของประเทศญี่ปุ่น²¹

²¹สถาบันพัฒนาการเมืองและการเลือกตั้ง. รายงานผลการศึกษาดูงานเกี่ยวกับบทบาทของคณะกรรมการการเลือกตั้งประเทศญี่ปุ่นกับการจัดการเลือกตั้ง. หลักสูตร กบส.รุ่นที่ 2 : พฤษภาคม 2560.

ตามกฎหมายการเลือกตั้งของญี่ปุ่นนั้น เป็นกฎหมายที่มีมานานกว่า 50 ปี โดยมุ่งที่จะส่งเสริมความยุติธรรม และควบคุมการทุจริตทางการเมือง แต่ก่อให้เกิดเป็นระบบที่ตายตัว ไม่มีความยืดหยุ่น มีการควบคุมรายละเอียดของการหาเสียงอย่างเช่น จำกัดจำนวนแผ่นพับ ใบปลิว และ จำนวนรถยนต์ที่ใช้ในการหาเสียง หรือป้ายโปสเตอร์ต่าง ๆ ต้องมีขนาดกว้างไม่เกิน 58 เซนติเมตร ยาวไม่เกิน 83 เซนติเมตร เป็นต้น การมีระเบียบกฎเกณฑ์ที่เรียกว่า “บุนโซ โตหงะ” ซึ่งจำกัดการใช้ภาพและ ถ้อยคำ โดยมุ่งหมายที่จะให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งทุกคนมีโอกาสเท่าเทียมกัน และป้องกันไม่ให้นักการเมือง ผู้มีทุนมาก ๆ ได้เปรียบอย่างไม่ยุติธรรมในการหาเสียง และคณะกรรมการการเลือกตั้ง (กกต.) จะเป็นผู้กำหนดสถานที่กลางในการติตรูป และประวัติผู้สมัคร ส่วนการหาเสียงของผู้สมัครนั้น อนุญาตให้มีรถหาเสียง ได้ 1 คัน และมีผู้ติดตามได้ 5 คน พร้อมไมโครโฟน 1 ชุด และต้องไปหาเสียงด้วยตัวเอง ระบบนี้ จะทำให้ไม่มีการหาเสียงที่วุ่นวาย ไม่ต้องใช้จ่ายเงินจำนวนมาก เป็นการสร้างความเท่าเทียมให้ผู้สมัคร ซึ่งเสียค่าใช้จ่ายการเลือกตั้งน้อยที่สุด

การเลือกตั้งของญี่ปุ่น รัฐบาลจะจัดการและให้การสนับสนุนในการดำเนินการหาเสียงเลือกตั้ง เพื่อป้องกันการฉ้อราษฎร์บังหลวงและให้โอกาสที่เท่าเทียมกันในการเลือกตั้ง ตัวอย่างเช่น การเลือกตั้งสภาผู้แทนราษฎรในปี ค.ศ. 2005 รัฐบาลได้สนับสนุนงบประมาณสำหรับการรณรงค์หาเสียงไปเป็นจำนวนเงินประมาณ 24,705 ล้านบาท ทั้งนี้รัฐยังให้การสนับสนุนการหาเสียงผ่านสถานีวิทยุและสถานีโทรทัศน์อีกด้วย

1) งบประมาณและค่าใช้จ่ายในการหาเสียงเลือกตั้ง

(1) ข้อจำกัดเกี่ยวกับค่าใช้จ่ายในการหาเสียงเลือกตั้ง

เพื่อให้เกิดความเท่าเทียมในการหาเสียงเลือกตั้ง จึงได้มีการกำหนดค่าใช้จ่ายในการหาเสียงเลือกตั้งไว้ หากบุคคลใดที่ได้รับการเลือกตั้ง แต่บุคคลนั้นมีค่าใช้จ่าย ในการหาเสียงเกินกว่าที่กำหนด หากสามารถพิสูจน์ได้ว่าเป็นความจริงจะถือว่าเป็นโมฆะ

(2) เจ้าหน้าที่ตรวจสอบบัญชีค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้ง

ผู้สมัครรับเลือกตั้งจะต้องแต่งตั้งบุคคลรับผิดชอบงานด้านงบประมาณและค่าใช้จ่ายในการหาเสียงเลือกตั้งเจ้าหน้าที่ตรวจสอบบัญชีของผู้สมัครต้องเป็นผู้ชำระค่าใช้จ่ายในการหาเสียงเลือกตั้ง

(3) การปราศรัยหาเสียงโดยผู้สมัครรับเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งและแบบสัดส่วน

ผู้สมัครรับเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งสามารถปราศรัยหาเสียงในสถานที่ราชการตามที่อยู่อาศัยได้ เช่น โรงเรียน ศาลาประชาคม เป็นต้น การปราศรัยหาเสียงจะกระทำเพียงหนึ่งครั้งต่อหนึ่งสถานที่ อนุญาตให้ทั้งผู้สมัครรับเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งและแบบสัดส่วนสามารถปราศรัยหาเสียงได้ในพื้นที่และสามารถตั้งเวทีปราศรัยในสถานที่ดังกล่าวข้างต้น

(4) การเดินรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง

การเดินรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งโดยผู้ลงสมัครรับเลือกตั้งหรือโดยพรรคการเมืองสามารถกระทำได้ระหว่าง 08.00 - 20.00 น. เท่านั้น โดยมีข้อกำหนดเกี่ยวกับจำนวนเจ้าหน้าที่ใช้ในการหาเสียงและเจ้าหน้าที่ต้องสวมปลอกแขนในช่วงการเดินรณรงค์ด้วย

(5) การหาเสียงผ่านสถานีวิทยุและสถานีโทรทัศน์

การเลือกตั้งระดับชาติผู้สมัครรับเลือกตั้งหรือพรรคการเมืองสามารถทำการหาเสียงผ่านทางวิทยุและ/หรือสถานีโทรทัศน์ได้ตามที่ทางการกำหนดไว้เท่านั้น

(6) การหาเสียงด้วยสิ่งพิมพ์และภาพ

การหาเสียงด้วยวิธีการปิดประกาศ แจกใบปลิว โปสเตอร์ และเอกสารแนะนำตัว เป็นวิธีการพื้นฐานสำหรับการหาเสียง เพื่อให้การเลือกตั้งเป็นไปอย่างเที่ยงธรรม จึงกำหนดข้อห้ามสำหรับวิธีการดังกล่าวอย่างเข้มงวด และห้ามมิให้ใช้วิธีการอื่นนอกเหนือจากที่กำหนดไว้ในกฎหมายการหาเสียงเลือกตั้ง

2) การกำหนดให้มีการวางหลักประกัน

ผู้สมัครรับเลือกตั้งหรือพรรคการเมืองจะต้องวางหลักประกันเป็นเงินตามจำนวนที่กำหนด เมื่อมีประกาศรายชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้ง (ผู้สมัคร ส.ส. ประมาณ 1 ล้านบาท) หลักประกันข้างต้นจะถูกยึดเข้ากระทรวงการคลังหรือองค์กรท้องถิ่นที่เกี่ยวข้อง ถ้าผู้สมัครรับเลือกตั้งได้คะแนนเสียงไม่ถึงจำนวนขั้นต่ำที่กำหนดไว้ในกรณีของการเลือกตั้งในระบบสัดส่วนสำหรับทั้ง 2 สภา จำนวนเงินที่จะถูกยึดจะถูกคำนวณจาก “จำนวนของผู้สมัครที่ได้รับเลือก” ตามบัญชีรายชื่อของพรรค และ “จำนวนของผู้สมัครตามบัญชีรายชื่อที่แจ้ง”

5. หลักเกณฑ์ และวิธีการกำหนดจำนวนเงินค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้งของประเทศสาธารณรัฐเกาหลี (เกาหลีใต้)²²

1) ค่าใช้จ่ายในการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง

ในการเลือกตั้งแต่ละครั้ง คณะกรรมการการเลือกตั้งจะกำหนดจำนวนค่าใช้จ่ายในการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งสำหรับผู้สมัครรับเลือกตั้ง โดยพิจารณาจากองค์ประกอบต่างๆ รวมถึงจำนวนประชาชนในเขตเลือกตั้ง

พรรคการเมืองและผู้สมัครรับเลือกตั้งแต่งตั้งบุคคลรวบรวมใบเสร็จรับเงิน รายการค่าใช้จ่าย ทั้งหมด และส่งรายงานการเบิกถอนเงินจากบัญชีธนาคารต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งภายหลังการสมัครรับเลือกตั้ง

พนักงานบัญชีต้องเก็บรักษาข้อมูลการเงิน ใบเสร็จรับเงิน และรายการใช้จ่ายสอดคล้องกับรายการฝากถอนจากบัญชีธนาคาร

2) การสอบสวนและการตรวจสอบค่าใช้จ่ายในการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง

คณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจหน้าที่ในการสอบสวนและตรวจสอบเอกสารหลักฐานเกี่ยวกับค่าใช้จ่ายในการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง รวมทั้งอาจขอให้ผู้สมัครรับเลือกตั้ง ผู้จัดการรณรงค์หาเสียง หรือบุคคลที่เกี่ยวข้องรายงานหรือส่งเอกสารหลักฐานที่จำเป็น และหากจำเป็นอาจขอให้สถาบันการเงินส่งข้อมูลการเงินของผู้สมัครรับเลือกตั้งได้หากพบว่าการรายงานการเงินนั้นไม่ถูกต้องตามกฎหมายคณะกรรมการการเลือกตั้งอาจยื่นคำร้องหรือส่งเรื่องให้องค์กรที่มีอำนาจหน้าที่ดำเนินการสืบสวนสอบสวนต่อไป

²²สถาบันพัฒนาการเมืองและการเลือกตั้ง. รายงานผลการศึกษาดูงานเกี่ยวกับบทบาทของคณะกรรมการการเลือกตั้งประเทศสาธารณรัฐเกาหลี (เกาหลีใต้) กับการจัดการเลือกตั้ง. หลักสูตร กบส.รุ่นที่ 2 : พฤษภาคม 2560.

3) การกำหนดเขตเลือกตั้งในการเลือกตั้ง

เป็นบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการการเลือกตั้งเกาหลีที่จะกำหนดเขตเลือกตั้งโดยยึดหลักสุจริตเที่ยงธรรมโปร่งใสและตรวจสอบได้ และที่สำคัญที่สุดคือเกิดความเท่าเทียมกันในทุกเขตของที่มีการเลือกตั้ง เมื่อกำหนดโดยคณะกรรมการการเลือกตั้งเกาหลีเรียบร้อยแล้วจะนำเข้าสู่การพิจารณาของสมาชิกวุฒิสภาเพื่อเห็นชอบร่วมกัน แล้วประกาศออกมาเป็นเขตเลือกตั้ง

4) การรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งและการสนับสนุนพรรคการเมือง

การรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งสามารถทำได้นับแต่วันถัดจากวันสมัครรับเลือกตั้งจนถึงวันเลือกตั้ง คณะกรรมการการเลือกตั้ง สาธารณรัฐเกาหลี จะเผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับผู้สมัครรับเลือกตั้งต่อสาธารณะชนทางเว็บไซต์ของคณะกรรมการการเลือกตั้ง

การรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งก่อนการสมัครรับเลือกตั้ง ระบบนี้มีมีเพื่อทำให้เกิดความเสมอภาคระหว่างผู้สมัครทุกคน กล่าวคือ ผู้ที่ประสงค์จะสมัครรับเลือกตั้ง สามารถรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งได้ก่อนที่จะสมัครรับเลือกตั้ง โดยที่ต้องลงทะเบียนและแจ้งต่อคณะกรรมการการเลือกตั้ง

การรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งภายหลังการสมัครรับเลือกตั้ง ผู้สมัครรับเลือกตั้งสามารถรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งได้กว้างขวางมากกว่าการรณรงค์หาเสียงก่อนสมัครรับเลือกตั้งดังต่อไปนี้

1. พรรคการเมืองและผู้สมัครรับเลือกตั้งสามารถจัดตั้งสำนักงานรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งในพื้นที่เลือกตั้ง
2. ผู้สมัครรับเลือกตั้งอาจติดป้ายโฆษณา แผ่นพับ หรือใบปลิวได้ตามขนาดและจำนวนที่กำหนด ณ สำนักงานรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งได้
3. ผู้สมัครรับเลือกตั้ง ยกเว้นผู้สมัครรับเลือกตั้งแบบสัดส่วนอาจเผยแพร่ใบปลิวในเขตเลือกตั้งได้
4. ผู้จัดการรณรงค์หาเสียง อาจแต่งตั้งเจ้าหน้าที่ประจำสำนักงานเพื่อรณรงค์หาเสียงได้จำนวนหนึ่ง
5. ป้ายรณรงค์หาเสียง ยกเว้นสำหรับการเลือกตั้งแบบสัดส่วนให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งส่งให้คณะกรรมการการเลือกตั้ง เพื่อติดที่กำแพงในเขตเลือกตั้ง
6. ผู้สมัครรับเลือกตั้งเผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับผู้สมัครรับเลือกตั้ง และส่งข้อมูลให้คณะกรรมการการเลือกตั้งเพื่อส่งให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง
7. การรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งในสถานที่สาธารณะผู้สมัครและผู้สนับสนุนผู้สมัครอาจนำเสนอประเด็นทางการเมืองและกล่าวสุนทรพจน์ในพื้นที่สาธารณะได้
8. การรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งผ่านสื่อมวลชน เช่น การโฆษณา ในหนังสือพิมพ์ทำได้เฉพาะการเลือกตั้งประธานาธิบดี การเลือกตั้งสมาชิกสภาแห่งชาติในระบบสัดส่วน และการเลือกตั้งผู้บริหารเมือง
9. การรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งโดยการสัมภาษณ์และโต้วาที ผู้สมัครอาจได้รับเชิญจากองค์กรพัฒนาเอกชนเพื่อไปให้สัมภาษณ์ และโต้วาที หรือคณะกรรมการจัดเผยแพร่โต้วาทีการเลือกตั้ง

10. การรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งโดยโทรศัพท์และการติดต่อสื่อสารทางเครือข่าย ผู้สมัครอาจใช้โทรศัพท์ติดต่อไปยังผู้เลือกตั้ง ในช่วงเวลา 06.00 – 23.00 น. และผู้สมัครอาจนำข้อมูลเผยแพร่ทางอินเทอร์เน็ต ส่งจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ หรือโฆษณาประชาสัมพันธ์บนเว็บไซต์

3.3 การกำหนดจำนวนประชากรในการแบ่งเขตการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

3.3.1 การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เมื่อวันที่ 23 ธันวาคม 2550²³

ตามประกาศของคณะกรรมการการเลือกตั้ง เรื่อง จำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและเขตเลือกตั้งของแต่ละจังหวัดสำหรับการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง ประกอบกับข้อมูลหลักฐานการทะเบียนราษฎร ของสำนักทะเบียนกลาง กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย คณะกรรมการการเลือกตั้งจึงประกาศจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและเขตเลือกตั้งของแต่ละจังหวัดสำหรับการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง ดังนี้

- 1) ราษฎรทั่วราชอาณาจักร ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2549 มีจำนวน 62,828,706 คน
- 2) จำนวนราษฎรโดยเฉลี่ย 157,071 คน ต่อสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหนึ่งคน

3.3.2 การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เมื่อวันที่ 3 กรกฎาคม 2554²⁴

ตามประกาศของคณะกรรมการการเลือกตั้ง เรื่อง จำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง และเขตเลือกตั้งของแต่ละจังหวัดสำหรับการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการทั่วไปครั้งแรกภายหลังประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 1) พุทธศักราช 2554 ประกอบกับข้อมูลหลักฐานการทะเบียนราษฎร ของสำนักทะเบียนกลาง กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย คณะกรรมการการเลือกตั้งจึงประกาศจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและเขตเลือกตั้งของแต่ละจังหวัดสำหรับการเลือกตั้ง แบบแบ่งเขตเลือกตั้ง ดังนี้

- 1) ราษฎรทั่วราชอาณาจักร ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2553 มีจำนวน 63,878,267 คน
- 2) จำนวนราษฎรโดยเฉลี่ย 170,342 คน ต่อสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหนึ่งคน

---

²³ ประกาศคณะกรรมการการเลือกตั้ง เรื่อง จำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและเขตเลือกตั้งของแต่ละจังหวัดสำหรับการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง. 17 ตุลาคม 2550

²⁴ ประกาศคณะกรรมการการเลือกตั้ง เรื่อง จำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง และเขตเลือกตั้งของแต่ละจังหวัดสำหรับการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการทั่วไปครั้งแรกภายหลังประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 1) พุทธศักราช 2554. 17 มีนาคม 2554

3.4 ข้อมูลสถิติผู้มีสิทธิเลือกตั้งและการมาใช้สิทธิเลือกตั้งของประเทศไทยที่ผ่านมา

3.4.1 การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เมื่อวันที่ 23 ธันวาคม 2550²⁵

ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง 44,002,593 คน

ผู้มาใช้สิทธิเลือกตั้ง 32,775,868 คน คิดเป็น ร้อยละ 74.49

จังหวัด	เขต	ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง	ผู้มาใช้สิทธิเลือกตั้ง	ร้อยละ
กรุงเทพมหานคร	1	331,731	219,694	66.23
กรุงเทพมหานคร	2	341,116	221,806	65.02
กรุงเทพมหานคร	3	337,528	237,231	70.28
กรุงเทพมหานคร	4	383,499	273,578	71.34
กรุงเทพมหานคร	5	379,979	266,848	70.23
กรุงเทพมหานคร	6	365,620	262,829	71.89
กรุงเทพมหานคร	7	367,946	258,644	70.29
กรุงเทพมหานคร	8	338,610	232,453	68.65
กรุงเทพมหานคร	9	341,304	215,358	63.10
กรุงเทพมหานคร	10	313,292	220,856	70.50
กรุงเทพมหานคร	11	335,804	237,243	70.65
กรุงเทพมหานคร	12	312,545	219,488	70.23
กระบี่	1	271,488	216,023	79.57
กาญจนบุรี	1	293,101	224,748	76.68
กาญจนบุรี	2	228,075	177,934	78.02
กาฬสินธุ์	1	376,688	251,613	66.80
กาฬสินธุ์	2	350,451	244,670	69.82
กำแพงเพชร	1	303,937	219,489	72.22
กำแพงเพชร	2	197,403	140,699	71.28
ขอนแก่น	1	352,038	266,525	75.71
ขอนแก่น	2	323,939	224,925	69.43
ขอนแก่น	3	341,528	250,010	73.20
ขอนแก่น	4	258,204	164,583	63.74
จันทบุรี	1	373,156	284,199	76.16
ฉะเชิงเทรา	1	237,357	180,546	76.07
ฉะเชิงเทรา	2	238,320	179,740	75.42
ชลบุรี	1	320,986	241,782	75.32
ชลบุรี	2	328,099	219,358	66.86

²⁵สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง. ข้อมูลสถิติการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. 2550.(กรุงเทพมหานคร : บริษัทรุ่งศิลป์การพิมพ์ (1997) จำกัด, พ.ศ. 2551. น. 88-105

จังหวัด	เขต	ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง	ผู้ใช้สิทธิเลือกตั้ง	ร้อยละ
ชลบุรี	3	218,210	157,692	72.27
ชัยนาท	1	242,600	200,219	82.53
ชัยภูมิ	1	338,139	230,750	68.24
ชัยภูมิ	2	235,094	173,852	73.95
ชัยภูมิ	3	234,036	161,900	69.18
ชุมพร	1	339,924	270,590	79.60
เชียงราย	1	305,877	245,854	80.38
เชียงราย	2	340,847	255,858	75.07
เชียงราย	3	172,716	131,458	76.11
เชียงใหม่	1	358,176	296,888	82.89
เชียงใหม่	2	353,441	299,707	84.80
เชียงใหม่	3	243,935	194,373	79.68
เชียงใหม่	4	193,736	164,967	85.15
ตรัง	1	209,894	174,392	83.09
ตรัง	2	203,896	169,093	82.93
ตราด	1	148,649	112,075	75.40
ตาก	1	284,675	240,210	84.38
นครนายก	1	178,795	142,277	79.58
นครปฐม	1	357,770	280,461	78.39
นครปฐม	2	245,788	189,032	76.91
นครพนม	1	243,881	163,689	67.12
นครพนม	2	241,534	164,579	68.14
นครราชสีมา	1	330,491	241,101	72.95
นครราชสีมา	2	352,081	266,345	75.65
นครราชสีมา	3	322,529	235,915	73.15
นครราชสีมา	4	350,666	246,193	70.21
นครราชสีมา	5	218,263	151,328	69.33
นครราชสีมา	6	222,458	169,319	76.11
นครศรีธรรมราช	1	312,277	222,022	71.10
นครศรีธรรมราช	2	322,461	252,638	78.35
นครศรีธรรมราช	3	222,554	146,940	66.02
นครศรีธรรมราช	4	197,955	152,051	76.81
นครสวรรค์	1	343,361	254,853	74.22
นครสวรรค์	2	215,448	155,970	72.39
นครสวรรค์	3	211,957	151,826	71.63

จังหวัด	เขต	ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง	ผู้ใช้สิทธิเลือกตั้ง	ร้อยละ
นนทบุรี	1	382,158	277,604	72.64
นนทบุรี	2	373,455	283,058	75.79
นราธิวาส	1	272,260	212,648	78.10
นราธิวาส	2	168,862	129,939	76.95
น่าน	1	351,880	276,396	78.55
บุรีรัมย์	1	325,085	228,225	70.20
บุรีรัมย์	2	314,922	203,897	64.75
บุรีรัมย์	3	213,256	146,484	68.69
บุรีรัมย์	4	219,017	149,873	68.43
ปทุมธานี	1	332,532	253,697	76.29
ปทุมธานี	2	309,988	224,575	72.45
ประจวบคีรีขันธ์	1	352,153	255,482	72.55
ปราจีนบุรี	1	305,045	247,163	81.03
ปัตตานี	1	201,641	154,793	76.77
ปัตตานี	2	194,409	148,724	76.50
พระนครศรีอยุธยา	1	331,952	258,276	77.81
พระนครศรีอยุธยา	2	220,569	167,922	76.13
พะเยา	1	365,264	286,551	78.45
พังงา	1	172,349	138,322	80.26
พัทลุง	1	344,900	291,319	84.46
พิจิตร	1	200,749	145,083	72.27
พิจิตร	2	200,746	140,185	69.83
พิษณุโลก	1	363,487	270,199	74.34
พิษณุโลก	2	241,790	175,514	72.59
เพชรบุรี	1	330,064	270,670	82.01
เพชรบูรณ์	1	354,037	260,679	73.63
เพชรบูรณ์	2	364,693	235,038	64.45
แพร่	1	356,013	284,587	79.94
ภูเก็ต	1	214,329	159,241	74.30
มหาสารคาม	1	341,132	250,839	73.53
มหาสารคาม	2	339,436	235,477	69.37
มุกดาหาร	1	235,456	175,361	74.48
แม่ฮ่องสอน	1	140,628	115,342	82.02
ยโสธร	1	207,392	145,882	70.34
ยโสธร	2	181,869	127,857	70.30

จังหวัด	เขต	ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง	ผู้ใช้สิทธิเลือกตั้ง	ร้อยละ
ยะลา	1	287,676	224,655	78.09
ร้อยเอ็ด	1	361,100	254,134	70.38
ร้อยเอ็ด	2	356,932	240,589	67.40
ร้อยเอ็ด	3	227,341	150,192	66.06
ระนอง	1	111,125	84,366	75.92
ระยอง	1	203,854	154,154	75.62
ระยอง	2	201,060	154,379	76.78
ราชบุรี	1	366,427	294,834	80.46
ราชบุรี	2	231,548	184,069	79.49
ลพบุรี	1	323,564	248,237	76.72
ลพบุรี	2	218,589	156,413	71.56
ลำปาง	1	345,474	288,726	83.57
ลำปาง	2	226,588	185,284	81.77
ลำพูน	1	308,030	273,828	88.90
เลย	1	234,046	179,500	76.69
เลย	2	216,254	158,933	73.49
ศรีสะเกษ	1	320,433	253,308	79.05
ศรีสะเกษ	2	312,453	230,915	73.90
ศรีสะเกษ	3	312,174	233,871	74.92
สกลนคร	1	336,335	234,820	69.82
สกลนคร	2	215,839	142,481	66.01
สกลนคร	3	230,202	144,753	62.88
สงขลา	1	355,591	277,504	78.04
สงขลา	2	339,823	259,893	76.48
สงขลา	3	206,343	172,004	83.36
สตูล	1	187,123	153,350	81.95
สมุทรปราการ	1	351,589	255,524	72.68
สมุทรปราการ	2	234,133	169,642	72.46
สมุทรปราการ	3	223,569	168,267	75.26
สมุทรสงคราม	1	148,291	111,882	75.45
สมุทรสาคร	1	331,966	245,165	73.85
สระแก้ว	1	370,528	274,508	74.09
สระบุรี	1	216,637	168,258	77.67
สระบุรี	2	212,912	174,081	81.76
สิงห์บุรี	1	149,548	127,795	85.45

จังหวัด	เขต	ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง	ผู้ใช้สิทธิเลือกตั้ง	ร้อยละ
สุโขทัย	1	203,932	160,818	78.86
สุโขทัย	2	199,366	161,910	81.21
สุพรรณบุรี	1	358,553	267,559	74.62
สุพรรณบุรี	2	258,925	198,876	76.81
สุราษฎร์ธานี	1	333,867	251,016	75.18
สุราษฎร์ธานี	2	336,391	269,221	80.03
สุรินทร์	1	303,998	215,739	70.97
สุรินทร์	2	270,739	209,313	77.31
สุรินทร์	3	260,421	205,366	78.86
หนองคาย	1	317,054	212,361	66.98
หนองคาย	2	286,361	199,325	69.61
หนองบัวลำภู	1	312,232	235,683	75.48
อ่างทอง	1	212,202	161,783	76.24
อำนาจเจริญ	1	259,987	188,238	72.40
อุดรธานี	1	298,540	217,236	72.77
อุดรธานี	2	278,522	215,193	77.26
อุดรธานี	3	182,495	142,640	78.16
อุดรธานี	4	207,616	153,841	74.10
อุดรดิตถ์	1	347,660	254,161	73.11
อุทัยธานี	1	239,086	177,389	74.19
อุบลราชธานี	1	334,067	265,003	79.33
อุบลราชธานี	2	302,146	224,743	74.38
อุบลราชธานี	3	303,561	235,671	77.64
อุบลราชธานี	4	238,399	176,278	73.94
รวมทั้งหมด		44,002,593	32,775,868	74.49

3.4.1 การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เมื่อวันที่ 3 กรกฎาคม 2554²⁶

ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง 46,393,549 คน

ผู้มาใช้สิทธิเลือกตั้ง 35,220,377 คน คิดเป็น ร้อยละ 75.03

จังหวัด	เขต	ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง	ผู้มาใช้สิทธิเลือกตั้ง	ร้อยละ
กรุงเทพมหานคร	1	107,531	76,033	70.71
กรุงเทพมหานคร	2	140,368	97,970	69.80
กรุงเทพมหานคร	3	134,186	92,360	68.83
กรุงเทพมหานคร	4	133,672	89,015	66.59
กรุงเทพมหานคร	5	138,354	90,616	65.50
กรุงเทพมหานคร	6	158,519	114,701	72.36
กรุงเทพมหานคร	7	113,321	81,643	72.05
กรุงเทพมหานคร	8	127,709	94,622	74.09
กรุงเทพมหานคร	9	126,499	92,264	72.94
กรุงเทพมหานคร	10	105,529	73,852	69.98
กรุงเทพมหานคร	11	106,294	78,411	73.77
กรุงเทพมหานคร	12	107,261	77,358	72.12
กรุงเทพมหานคร	13	136,043	98,254	72.22
กรุงเทพมหานคร	14	144,480	106,562	73.76
กรุงเทพมหานคร	15	114,021	81,883	71.81
กรุงเทพมหานคร	16	148,576	110,085	74.09
กรุงเทพมหานคร	17	123,744	92,541	74.78
กรุงเทพมหานคร	18	116,343	86,809	74.61
กรุงเทพมหานคร	19	107,011	78,381	73.25
กรุงเทพมหานคร	20	115,338	83,737	72.60
กรุงเทพมหานคร	21	118,610	87,907	74.11
กรุงเทพมหานคร	22	148,142	105,110	70.95
กรุงเทพมหานคร	23	147,859	104,147	70.44
กรุงเทพมหานคร	24	139,583	96,721	69.29
กรุงเทพมหานคร	25	136,221	95,863	70.37
กรุงเทพมหานคร	26	151,778	108,747	71.65
กรุงเทพมหานคร	27	113,484	81,852	72.13
กรุงเทพมหานคร	28	126,558	94,576	74.73

²⁶สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง. ข้อมูลสถิติการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. 2554.(กรุงเทพมหานคร : บริษัทรุ่งศิลป์การพิมพ์ (1997) จำกัด, พ.ศ. 2555. น. 194-227

จังหวัด	เขต	ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง	ผู้ใช้สิทธิเลือกตั้ง	ร้อยละ
กรุงเทพมหานคร	29	111,988	84,702	75.63
กรุงเทพมหานคร	30	146,042	105,857	72.48
กรุงเทพมหานคร	31	157,274	113,597	72.23
กรุงเทพมหานคร	32	141,019	100,768	71.46
กรุงเทพมหานคร	33	117,594	82,607	70.25
กระบี่	1	113,325	89,083	78.61
กระบี่	2	99,470	78,003	78.42
กระบี่	3	86,095	68,977	80.12
กาญจนบุรี	1	121,526	88,697	72.99
กาญจนบุรี	2	128,047	97,198	75.91
กาญจนบุรี	3	125,113	100,614	80.42
กาญจนบุรี	4	118,993	91,595	76.98
กาญจนบุรี	5	82,096	59,384	72.33
กาฬสินธุ์	1	107,657	82,415	76.55
กาฬสินธุ์	2	119,647	87,357	73.01
กาฬสินธุ์	3	113,189	82,290	72.70
กาฬสินธุ์	4	131,828	93,594	71.00
กาฬสินธุ์	5	134,297	99,802	74.31
กาฬสินธุ์	6	127,971	91,834	71.76
กำแพงเพชร	1	135,557	98,858	72.93
กำแพงเพชร	2	133,460	99,166	74.30
กำแพงเพชร	3	127,944	93,850	73.35
กำแพงเพชร	4	133,525	93,376	69.93
ขอนแก่น	1	135,932	102,208	75.19
ขอนแก่น	2	134,849	106,631	79.07
ขอนแก่น	3	144,321	108,733	75.34
ขอนแก่น	4	141,136	108,143	76.62
ขอนแก่น	5	123,530	85,712	69.39
ขอนแก่น	6	129,232	92,440	71.53
ขอนแก่น	7	125,317	91,265	72.83
ขอนแก่น	8	139,027	96,448	69.37
ขอนแก่น	9	129,342	89,510	69.20
ขอนแก่น	10	127,258	92,877	72.98
จันทบุรี	1	116,820	90,986	77.89
จันทบุรี	2	126,814	99,322	78.32

จังหวัด	เขต	ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง	ผู้ใช้สิทธิเลือกตั้ง	ร้อยละ
จันทบุรี	3	141,750	108,607	76.62
ฉะเชิงเทรา	1	124,251	97,225	78.25
ฉะเชิงเทรา	2	122,155	99,442	81.41
ฉะเชิงเทรา	3	124,978	92,947	74.37
ฉะเชิงเทรา	4	132,103	107,169	81.13
ชลบุรี	1	120,964	94,733	78.32
ชลบุรี	2	128,240	99,312	77.44
ชลบุรี	3	126,657	104,552	82.55
ชลบุรี	4	123,042	95,259	77.42
ชลบุรี	5	121,665	91,939	75.57
ชลบุรี	6	115,029	86,855	75.51
ชลบุรี	7	111,609	77,450	69.39
ชลบุรี	8	114,260	74,788	65.45
ชัยนาท	1	127,603	99,898	78.29
ชัยนาท	2	131,479	103,674	78.85
ชัยภูมิ	1	115,321	87,137	75.56
ชัยภูมิ	2	120,589	84,866	70.38
ชัยภูมิ	3	123,409	92,141	74.66
ชัยภูมิ	4	118,548	86,590	73.04
ชัยภูมิ	5	122,234	90,081	73.70
ชัยภูมิ	6	121,595	91,838	75.53
ชัยภูมิ	7	114,903	83,623	72.78
ชุมพร	1	122,908	93,119	75.76
ชุมพร	2	117,365	93,570	79.73
ชุมพร	3	120,714	91,600	75.88
เชียงราย	1	129,607	101,497	78.31
เชียงราย	2	131,095	104,418	79.65
เชียงราย	3	136,363	106,947	78.43
เชียงราย	4	120,510	96,089	79.74
เชียงราย	5	124,332	93,689	75.35
เชียงราย	6	124,559	93,412	74.99
เชียงราย	7	103,620	73,863	71.28
เชียงใหม่	1	113,578	87,669	77.19
เชียงใหม่	2	127,210	104,892	82.46
เชียงใหม่	3	135,013	116,949	86.62

จังหวัด	เขต	ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง	ผู้ใช้สิทธิเลือกตั้ง	ร้อยละ
เชียงใหม่	4	137,719	115,360	83.76
เชียงใหม่	5	105,419	82,956	78.69
เชียงใหม่	6	94,178	72,113	76.57
เชียงใหม่	7	123,398	102,438	83.01
เชียงใหม่	8	130,877	114,684	87.63
เชียงใหม่	9	120,201	106,065	88.24
เชียงใหม่	10	118,362	99,423	84.00
ตรัง	1	108,882	87,972	80.80
ตรัง	2	110,726	91,636	82.76
ตรัง	3	105,636	89,343	84.58
ตรัง	4	111,386	91,922	82.53
ตราด	1	159,110	117,966	74.14
ตาก	1	120,013	91,914	76.59
ตาก	2	110,178	87,327	79.26
ตาก	3	99,259	76,178	76.75
นครนายก	1	191,723	151,691	79.12
นครปฐม	1	125,412	97,978	78.12
นครปฐม	2	124,867	97,988	78.47
นครปฐม	3	132,010	103,683	78.54
นครปฐม	4	126,541	99,367	78.53
นครปฐม	5	139,791	105,900	75.76
นครพนม	1	127,028	90,248	71.05
นครพนม	2	126,805	89,119	70.28
นครพนม	3	129,307	87,291	67.51
นครพนม	4	127,441	90,026	70.64
นครราชสีมา	1	128,326	95,319	74.28
นครราชสีมา	2	126,248	101,131	80.11
นครราชสีมา	3	127,916	105,205	82.25
นครราชสีมา	4	129,313	99,742	77.13
นครราชสีมา	5	125,177	89,001	71.10
นครราชสีมา	6	138,598	98,249	70.89
นครราชสีมา	7	121,438	87,276	71.87
นครราชสีมา	8	132,678	97,192	73.25
นครราชสีมา	9	131,796	98,379	74.64
นครราชสีมา	10	130,002	104,985	80.76

จังหวัด	เขต	ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง	ผู้ใช้สิทธิเลือกตั้ง	ร้อยละ
นครราชสีมา	11	119,940	93,629	78.06
นครราชสีมา	12	124,236	103,115	83.00
นครราชสีมา	13	125,809	95,098	75.59
นครราชสีมา	14	123,562	90,318	73.10
นครราชสีมา	15	131,689	101,586	77.14
นครศรีธรรมราช	1	119,119	83,409	70.02
นครศรีธรรมราช	2	128,165	87,456	68.24
นครศรีธรรมราช	3	122,498	84,441	68.93
นครศรีธรรมราช	4	122,856	90,586	73.73
นครศรีธรรมราช	5	124,175	92,989	74.89
นครศรีธรรมราช	6	118,065	89,753	76.02
นครศรีธรรมราช	7	127,812	94,148	73.66
นครศรีธรรมราช	8	125,220	88,942	71.03
นครศรีธรรมราช	9	124,399	91,912	73.88
นครสวรรค์	1	128,366	94,822	73.87
นครสวรรค์	2	129,257	99,936	77.32
นครสวรรค์	3	143,602	105,767	73.65
นครสวรรค์	4	135,067	99,790	73.88
นครสวรรค์	5	138,278	100,620	72.77
นครสวรรค์	6	131,550	95,347	72.48
นนทบุรี	1	140,535	102,339	72.82
นนทบุรี	2	142,114	107,577	75.70
นนทบุรี	3	143,343	113,970	79.51
นนทบุรี	4	138,249	104,726	75.75
นนทบุรี	5	142,013	108,892	76.68
นนทบุรี	6	132,198	99,838	75.52
นราธิวาส	1	120,517	92,748	76.96
นราธิวาส	2	116,755	86,701	74.26
นราธิวาส	3	117,664	90,791	77.16
นราธิวาส	4	124,450	103,767	83.38
น่าน	1	123,266	98,894	80.23
น่าน	2	124,433	99,399	79.88
น่าน	3	118,320	91,417	77.26
ปึงกาฬ	1	143,722	104,978	73.04
ปึงกาฬ	2	144,401	101,201	70.08

จังหวัด	เขต	ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง	ผู้ใช้สิทธิเลือกตั้ง	ร้อยละ
บุรีรัมย์	1	122,312	89,381	73.08
บุรีรัมย์	2	120,561	84,914	70.43
บุรีรัมย์	3	128,354	89,077	69.40
บุรีรัมย์	4	129,896	90,899	69.98
บุรีรัมย์	5	123,348	85,378	69.22
บุรีรัมย์	6	125,831	94,285	74.93
บุรีรัมย์	7	124,530	92,213	74.05
บุรีรัมย์	8	122,160	87,166	71.35
บุรีรัมย์	9	123,076	84,469	68.63
ปทุมธานี	1	134,654	102,619	76.21
ปทุมธานี	2	130,452	105,756	81.07
ปทุมธานี	3	110,680	86,823	78.45
ปทุมธานี	4	110,150	82,220	74.64
ปทุมธานี	5	136,281	101,493	74.47
ปทุมธานี	6	114,926	88,494	77.00
ประจวบคีรีขันธ์	1	132,191	95,334	72.12
ประจวบคีรีขันธ์	2	128,037	93,514	73.04
ประจวบคีรีขันธ์	3	114,751	85,335	74.37
ปราจีนบุรี	1	119,090	91,985	77.24
ปราจีนบุรี	2	114,339	90,992	79.58
ปราจีนบุรี	3	111,768	88,121	78.84
ปัตตานี	1	113,990	86,019	75.46
ปัตตานี	2	99,944	76,510	76.55
ปัตตานี	3	106,380	85,914	80.76
ปัตตานี	4	101,800	75,929	74.59
พระนครศรีอยุธยา	1	102,043	80,886	79.27
พระนครศรีอยุธยา	2	121,874	95,709	78.53
พระนครศรีอยุธยา	3	108,710	83,067	76.41
พระนครศรีอยุธยา	4	133,244	104,330	78.30
พระนครศรีอยุธยา	5	125,047	99,534	79.60
พะเยา	1	129,778	102,843	79.25
พะเยา	2	122,962	93,518	76.05
พะเยา	3	129,713	100,410	77.41
พังงา	1	182,939	143,718	78.56
พัทลุง	1	122,602	97,294	79.36

จังหวัด	เขต	ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง	ผู้ใช้สิทธิเลือกตั้ง	ร้อยละ
พัทลุง	2	121,234	98,430	81.19
พัทลุง	3	133,611	107,188	80.22
พิจิตร	1	136,458	95,279	69.82
พิจิตร	2	138,949	101,079	72.75
พิจิตร	3	143,459	102,248	71.27
พิษณุโลก	1	131,781	97,150	73.72
พิษณุโลก	2	132,991	101,076	76.00
พิษณุโลก	3	132,900	90,548	68.13
พิษณุโลก	4	124,901	92,701	74.22
พิษณุโลก	5	121,656	92,110	75.71
เพชรบุรี	1	114,952	90,263	78.52
เพชรบุรี	2	117,462	95,164	81.02
เพชรบุรี	3	118,549	95,274	80.37
เพชรบูรณ์	1	126,528	94,012	74.30
เพชรบูรณ์	2	115,784	85,537	73.88
เพชรบูรณ์	3	122,459	95,848	78.27
เพชรบูรณ์	4	121,992	80,650	66.11
เพชรบูรณ์	5	126,281	87,235	69.08
เพชรบูรณ์	6	126,510	90,111	71.23
แพร่	1	123,636	103,045	83.35
แพร่	2	120,223	96,383	80.17
แพร่	3	122,406	93,802	76.63
ภูเก็ต	1	110,236	81,861	74.26
ภูเก็ต	2	134,027	102,816	76.71
มหาสารคาม	1	136,597	101,681	74.44
มหาสารคาม	2	145,004	104,764	72.25
มหาสารคาม	3	140,644	101,665	72.29
มหาสารคาม	4	143,786	107,079	74.47
มหาสารคาม	5	141,674	105,958	74.79
มุกดาหาร	1	122,222	92,187	75.43
มุกดาหาร	2	124,678	93,767	75.21
แม่ฮ่องสอน	1	151,965	123,721	81.41
ยโสธร	1	120,828	91,746	75.93
ยโสธร	2	142,114	97,841	68.85
ยโสธร	3	141,809	102,833	72.52

จังหวัด	เขต	ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง	ผู้ใช้สิทธิเลือกตั้ง	ร้อยละ
ยะลา	1	94,423	70,510	74.67
ยะลา	2	111,076	89,650	80.71
ยะลา	3	110,503	84,822	76.76
ร้อยเอ็ด	1	123,039	95,325	77.48
ร้อยเอ็ด	2	126,632	91,399	72.18
ร้อยเอ็ด	3	127,120	88,448	69.58
ร้อยเอ็ด	4	119,780	81,368	67.93
ร้อยเอ็ด	5	120,843	80,299	66.45
ร้อยเอ็ด	6	122,415	84,076	68.68
ร้อยเอ็ด	7	119,430	82,390	68.99
ร้อยเอ็ด	8	121,379	85,891	70.76
ระนอง	1	119,536	88,205	73.79
ระยอง	1	114,298	87,498	76.55
ระยอง	2	111,079	87,765	79.01
ระยอง	3	115,594	87,290	75.51
ระยอง	4	112,403	83,842	74.59
ราชบุรี	1	126,534	101,666	80.35
ราชบุรี	2	118,960	99,377	83.54
ราชบุรี	3	125,643	105,989	84.36
ราชบุรี	4	128,321	105,635	82.32
ราชบุรี	5	127,860	105,590	82.58
ลพบุรี	1	142,920	107,433	75.17
ลพบุรี	2	145,549	117,952	81.04
ลพบุรี	3	139,747	101,650	72.74
ลพบุรี	4	137,061	108,348	79.05
ลำปาง	1	145,219	118,524	81.62
ลำปาง	2	145,051	115,630	79.72
ลำปาง	3	155,186	127,475	82.14
ลำปาง	4	159,700	125,158	78.37
ลำพูน	1	159,311	140,067	87.92
ลำพูน	2	158,416	141,474	89.31
เลย	1	114,970	94,684	82.36
เลย	2	117,936	89,005	75.47
เลย	3	114,554	94,316	82.33
เลย	4	117,840	91,348	77.52

จังหวัด	เขต	ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง	ผู้ใช้สิทธิเลือกตั้ง	ร้อยละ
ศรีสะเกษ	1	134,472	100,989	75.10
ศรีสะเกษ	2	132,776	95,081	71.61
ศรีสะเกษ	3	131,929	97,302	73.75
ศรีสะเกษ	4	133,134	91,014	68.36
ศรีสะเกษ	5	129,147	91,858	71.13
ศรีสะเกษ	6	127,641	90,930	71.24
ศรีสะเกษ	7	132,980	95,360	71.71
ศรีสะเกษ	8	131,204	91,830	69.99
สกลนคร	1	118,426	86,631	73.15
สกลนคร	2	122,742	85,769	69.88
สกลนคร	3	118,312	85,584	72.34
สกลนคร	4	111,189	76,413	68.72
สกลนคร	5	112,281	74,385	66.25
สกลนคร	6	115,089	77,344	67.20
สกลนคร	7	115,387	77,450	67.12
สงขลา	1	118,813	88,459	74.45
สงขลา	2	129,033	95,731	74.19
สงขลา	3	123,316	96,872	78.56
สงขลา	4	120,146	92,430	76.93
สงขลา	5	133,096	105,959	79.61
สงขลา	6	114,936	84,206	73.26
สงขลา	7	107,368	85,162	79.32
สงขลา	8	118,217	97,436	82.42
สตูล	1	98,822	78,347	79.28
สตูล	2	105,819	86,918	82.14
สมุทรปราการ	1	123,128	94,706	76.92
สมุทรปราการ	2	126,788	90,749	71.58
สมุทรปราการ	3	118,914	89,351	75.14
สมุทรปราการ	4	145,267	108,286	74.54
สมุทรปราการ	5	130,837	97,163	74.26
สมุทรปราการ	6	114,008	88,623	77.73
สมุทรปราการ	7	122,544	93,770	76.52
สมุทรสงคราม	1	147,669	114,546	77.57
สมุทรสาคร	1	118,406	88,574	74.81
สมุทรสาคร	2	120,758	92,444	76.55

จังหวัด	เขต	ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง	ผู้ใช้สิทธิเลือกตั้ง	ร้อยละ
สมุทรสาคร	3	122,948	92,895	75.56
สระแก้ว	1	129,940	98,891	76.11
สระแก้ว	2	127,041	95,278	75.00
สระแก้ว	3	129,129	93,145	72.13
สระบุรี	1	109,402	88,908	81.27
สระบุรี	2	121,429	97,599	80.38
สระบุรี	3	107,014	86,874	81.18
สระบุรี	4	117,124	97,428	83.18
สิงห์บุรี	1	166,440	131,776	79.17
สุโขทัย	1	111,387	83,728	75.17
สุโขทัย	2	117,066	87,636	74.86
สุโขทัย	3	118,309	86,850	73.41
สุโขทัย	4	114,643	86,181	75.17
สุพรรณบุรี	1	130,822	100,035	76.47
สุพรรณบุรี	2	127,052	94,529	74.40
สุพรรณบุรี	3	126,593	95,085	75.11
สุพรรณบุรี	4	129,364	101,701	78.62
สุพรรณบุรี	5	129,041	99,076	76.78
สุราษฎร์ธานี	1	119,932	82,408	68.71
สุราษฎร์ธานี	2	123,322	87,367	70.84
สุราษฎร์ธานี	3	121,878	91,507	75.08
สุราษฎร์ธานี	4	121,733	94,340	77.50
สุราษฎร์ธานี	5	112,656	88,383	78.45
สุราษฎร์ธานี	6	120,808	92,997	76.98
สุรินทร์	1	123,536	89,610	72.54
สุรินทร์	2	125,592	91,972	73.23
สุรินทร์	3	127,379	91,141	71.55
สุรินทร์	4	127,117	86,429	67.99
สุรินทร์	5	124,122	87,222	70.27
สุรินทร์	6	121,197	83,977	69.29
สุรินทร์	7	105,052	74,656	71.07
สุรินทร์	8	119,369	83,808	70.21
หนองคาย	1	122,951	86,760	70.56
หนองคาย	2	121,132	81,048	66.91
หนองคาย	3	122,919	83,935	68.28

จังหวัด	เขต	ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง	ผู้ใช้สิทธิเลือกตั้ง	ร้อยละ
หนองบัวลำภู	1	123,707	86,905	70.25
หนองบัวลำภู	2	122,540	83,739	68.34
หนองบัวลำภู	3	119,271	81,834	68.61
อ่างทอง	1	112,504	85,593	76.08
อ่างทอง	2	106,283	83,944	78.98
อำนาจเจริญ	1	133,615	97,973	73.32
อำนาจเจริญ	2	139,784	100,922	72.20
อุดรธานี	1	118,552	81,344	68.61
อุดรธานี	2	125,925	92,018	73.07
อุดรธานี	3	124,524	85,170	68.40
อุดรธานี	4	124,404	82,357	66.20
อุดรธานี	5	127,589	82,509	64.67
อุดรธานี	6	121,233	85,193	70.27
อุดรธานี	7	131,722	91,101	69.16
อุดรธานี	8	129,559	91,501	70.62
อุดรธานี	9	122,503	88,134	71.94
อุดรดิตถ์	1	115,110	86,446	75.10
อุดรดิตถ์	2	109,539	80,906	73.86
อุดรดิตถ์	3	132,248	100,419	75.93
อุทัยธานี	1	123,464	91,341	73.98
อุทัยธานี	2	123,556	90,166	72.98
อุบลราชธานี	1	118,447	93,932	79.30
อุบลราชธานี	2	123,807	92,029	74.33
อุบลราชธานี	3	122,967	91,033	74.03
อุบลราชธานี	4	125,243	96,294	76.89
อุบลราชธานี	5	116,882	86,795	74.26
อุบลราชธานี	6	110,378	78,969	71.54
อุบลราชธานี	7	108,303	79,681	73.57
อุบลราชธานี	8	120,260	87,428	72.70
อุบลราชธานี	9	107,698	77,240	71.72
อุบลราชธานี	10	124,085	93,015	74.96
อุบลราชธานี	11	117,834	86,571	73.47
รวมทั้งหมด		46,939,549	35,220,377	75.03

3.5 การใช้จ่ายในการเลือกตั้งของผู้สมัครในเขตเลือกตั้ง

จากการศึกษาพบว่ารายละเอียดในการใช้จ่ายในการเลือกตั้งของผู้สมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแต่ละคนในทุกเขตเลือกตั้งมีรายละเอียดมาก ผู้ศึกษาจึงยกประเด็นสำคัญที่จะมีผลต่อการกำหนดค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้งของผู้สมัครมาเฉพาะบางเขตเลือกตั้ง โดยมุ่งประเด็นในการนำเสนอข้อมูลค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้งของผู้สมัครในเขตเลือกตั้งจังหวัดที่มีขนาดใหญ่และเล็กตามสภาพเศรษฐกิจพื้นฐาน ค่าจ้างแรงงาน เป็นต้น มีรายละเอียดดังนี้

3.5.1 การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เมื่อวันที่ 23 ธันวาคม 2550²⁷

คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศจำนวนเงินค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้ง จำนวน 1,500,000 บาท มีผู้สมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร แบบแบ่งเขตเลือกตั้ง จำนวน 3,756 ราย

- ผู้สมัครใช้จ่ายในการเลือกตั้งไม่เกิน 1,000,000 บาท จำนวน 3,298 ราย
- ผู้สมัครใช้จ่ายเกิน 1,000,000 แต่ไม่เกิน 1,400,000 บาท จำนวน 445 ราย
- ผู้สมัครใช้จ่ายเกิน 1,400,000 แต่ไม่เกิน 1,500,000 บาท จำนวน 13 ราย

เฉลี่ยผู้สมัครใช้จ่ายในการเลือกตั้งต่อคนต่อเขตเลือกตั้ง 359,300 บาท

ค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้งของผู้สมัครในเขตจังหวัดขนาดใหญ่และจังหวัดขนาดเล็ก

จังหวัด ขนาดใหญ่	เขต	ชื่อผู้สมัคร	พรรค	หมายเลข ผู้สมัคร	คชจ.เลือกตั้ง (บาท)
กรุงเทพมหานคร	1	โทยมราชี ฤกษ์สำราญ	เพื่อแผ่นดิน	1	603,895.34
กรุงเทพมหานคร	1	ชาติพร อัสสรรัตน์	เพื่อแผ่นดิน	2	747,620.34
กรุงเทพมหานคร	1	วรัญญู สุจิวิรัตน์พงศ์	เพื่อแผ่นดิน	3	305,467.84
กรุงเทพมหานคร	1	อภิมงคล โสณกุล	ประชาธิปไตย	4	980,860.92
กรุงเทพมหานคร	1	อรอนงค์ กาญจนชูศักดิ์	ประชาธิปไตย	5	953,333.44
กรุงเทพมหานคร	1	เจิมมาศ จิ่งเลิศศิริ	ประชาธิปไตย	6	1,060,453.94
กรุงเทพมหานคร	1	ประจวบ อึ้งภากรณ์	ประชาธิปัตย์	7	537,541.45
กรุงเทพมหานคร	1	บุญสิทธิ์ ธรรมโรจน์พินิจ	ประชาธิปัตย์	8	681,990.73
กรุงเทพมหานคร	1	กฤษฎา สัจกุล	ประชาธิปัตย์	9	515,482.01
กรุงเทพมหานคร	1	มน เมตตานันโท เลหาวิช	ชาติไทย	10	809,045.00
กรุงเทพมหานคร	1	กุสุมาลย์ ปัจฉิมสวัสดิ์	ชาติไทย	11	624,445.00
กรุงเทพมหานคร	1	อรรณู พันธุมจินดา	ชาติไทย	12	111,950.00

²⁷สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง. สำนักกิจการพรรคการเมืองและการออกเสียงประชามติ. เอกสารสรุปการกำหนดค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้ง พ.ศ.2550 : พ.ศ. 2551.

จังหวัด ขนาดใหญ่	เขต	ชื่อผู้สมัคร	พรรค	หมายเลข ผู้สมัคร	คชจ.เลือกตั้ง (บาท)
กรุงเทพมหานคร	1	ลีลาวดี วัชรโรบล	พลังประชาชน	13	1,361,206.86
กรุงเทพมหานคร	1	กมล บันไดเพชร	พลังประชาชน	14	1,013,784.77
กรุงเทพมหานคร	1	ยุวลักษณ์ อภิธนาคุณ	พลังประชาชน	15	778,903.52
กรุงเทพมหานคร	1	สมโภช พุ่มน้อย	ประชากรไทย	16	104,880.00
กรุงเทพมหานคร	1	สุนันชัย บุญรอด	ประชากรไทย	17	78,110.00
กรุงเทพมหานคร	1	ถวิล พรตเจริญ	ประชากรไทย	18	93,760.00
กรุงเทพมหานคร	1	เมตตา เต็มชำนาญ	ประชากรราช	19	104,242.00
กรุงเทพมหานคร	1	พงษ์พจน์ ทิรัญพฤกษ์	ประชากรราช	20	89,812.00
กรุงเทพมหานคร	1	วิภาดา เต็มชำนาญ	ประชากรราช	21	102,209.00
กรุงเทพมหานคร	1	ชัยยะเกียรติ ธนาทรัพย์เจริญ	ประชามติ	22	28,984.00
กรุงเทพมหานคร	1	วิชัย กุลโพนเมือง	ประชามติ	23	14,870.00
กรุงเทพมหานคร	1	เศรษฐธนาคมย์ วัศยานันท์	ประชามติ	24	16,000.00
กรุงเทพมหานคร	1	ณัฐพล เทวกุล	รวมใจไทยชาติพัฒนา	25	636,008.67
กรุงเทพมหานคร	1	เอกพัฒน์ วิเชียรแพทยาคม	รวมใจไทยชาติพัฒนา	26	480,142.17
กรุงเทพมหานคร	1	กิตติมา สุทัศน์ ณ อยุธยา	รวมใจไทยชาติพัฒนา	27	456,386.17
กรุงเทพมหานคร	1	กัญจมา หนูโหยบ	ไทยร่ำรวย	28	9,980.00
กรุงเทพมหานคร	1	อนันต์ บุญเดช	ไทยร่ำรวย	29	9,730.00
กรุงเทพมหานคร	1	ธนวัฒน์ สรลักษณ์ลิขิต	ไทยร่ำรวย	30	10,110.00
กรุงเทพมหานคร	1	ธัญญารัตน์ พรพงศ์ศุกลิน	ความหวังใหม่	31	10,000.00
กรุงเทพมหานคร	1	ตัว แซ่โล้ว	ความหวังใหม่	32	10,300.00
กรุงเทพมหานคร	1	ประภาพร ประสมพันธ์	ความหวังใหม่	33	15,350.00
ขอนแก่น	1	สาโรจน์ จิตอรุโณทัย	ประชากรไทย	1	58,150.00
ขอนแก่น	1	เผ่าพงศ์ ภูมิวิชาติ	ประชากรไทย	2	39,640.00
ขอนแก่น	1	ชยนาท คำเบา	ประชากรไทย	3	64,460.00
ขอนแก่น	1	ภูมิ สาระผล	พลังประชาชน	4	947,746.78
ขอนแก่น	1	ประจักษ์ แก้วกล้าหาญ	พลังประชาชน	5	985,176.53
ขอนแก่น	1	จักริน พัฒนดำรงจิตร	พลังประชาชน	6	952,442.49
ขอนแก่น	1	จรัล ตฤณวุฒิพงษ์	ประชาธิปไตย	7	1,227,606.91
ขอนแก่น	1	ชาตรี ไกรพิรพรรณ	ประชาธิปไตย	8	1,198,361.75
ขอนแก่น	1	ประวีติ วิเชษฐพงษ์	ประชาธิปไตย	9	1,190,000.00
ขอนแก่น	1	ภูเจต อินทรกำแหง	รวมใจไทยชาติพัฒนา	10	105,350.00
ขอนแก่น	1	เสถียร ณะเพ็ชร	รวมใจไทยชาติพัฒนา	11	37,462.00
ขอนแก่น	1	พิสิษฐ์ โชคพิสิษฐ์	รวมใจไทยชาติพัฒนา	12	42,912.00
ขอนแก่น	1	อัษฎางค์ แสงวงการ	เพื่อแผ่นดิน	13	1,020,835.00
ขอนแก่น	1	เชิดชัย ตันติศิรินทร์	เพื่อแผ่นดิน	14	1,078,828.50
ขอนแก่น	1	อุดมศักดิ์ มาสีพิทักษ์	เพื่อแผ่นดิน	15	1,103,074.50
ขอนแก่น	1	ไพฑูรย์ เขิตมณี	มัชฌิมาธิปไตย	16	384,994.20
ขอนแก่น	1	เกริกฤทธิ แจ้งพรมมา	มัชฌิมาธิปไตย	17	255,639.36
ขอนแก่น	1	ไทกร พลสุวรรณ	มัชฌิมาธิปไตย	18	331,884.40

จังหวัด ขนาดใหญ่	เขต	ชื่อผู้สมัคร	พรรค	หมายเลข ผู้สมัคร	คชจ.เลือกตั้ง (บาท)
ขอนแก่น	1	จงจิต ทองสอดแสง	เกษตรกรไทย	21	15,000.00
ขอนแก่น	1	สุกิจ วัฒนสุข	นำวิถี	22	15,001.00
ขอนแก่น	1	สุริยะ ดั่งวังหิน	นำวิถี	23	15,001.00
ขอนแก่น	1	วัลภา วัฒนสุข	นำวิถี	24	15,001.00
ขอนแก่น	1	ธัญชัย วงษ์ชัย	ประชามติ	25	41,815.00
ขอนแก่น	1	สำออง ศิริमानนท์	ประชามติ	26	17,687.00
ขอนแก่น	1	สถิตย์ เจือสกุล	ประชามติ	27	16,551.00
ขอนแก่น	1	สำราญ เด็กหลี	ไทยร่ำรวย	28	25,570.00
ขอนแก่น	1	ผิน คำอ้อ	ไทยร่ำรวย	29	16,199.00
ขอนแก่น	1	เกียรติศักดิ์ พหลภิญโญ	ไทยร่ำรวย	30	16,686.00
ขอนแก่น	1	ไพฑูริย์ พิรกมล	ความหวังใหม่	31	41,043.00
ขอนแก่น	1	สมพร ทีฎเวียง	ความหวังใหม่	32	10,773.32
ขอนแก่น	1	สุทธิพงษ์ ศรีเดช	ความหวังใหม่	33	15,908.32
ขอนแก่น	1	เสาร์ ศรีสารคาม	ไทเป็นไท	34	9,150.00
ขอนแก่น	1	มาลีสา กิจการพัฒนาลิศ	ไทเป็นไท	35	9,530.00
ขอนแก่น	1	อวยพร หอมจันทร์	ไทเป็นไท	36	11,398.00
ขอนแก่น	1	เจตจำรูญ สามหาดไทย	สยามสันติ	37	15,368.00
ขอนแก่น	1	ศิริลักษณ์ ชุมวุฒิสักดิ์	สยามสันติ	38	8,270.00
ขอนแก่น	1	กนกวรรณ เป้าจรรยา	สยามสันติ	39	8,270.00
เชียงใหม่	1	ชรินทร์น พุทธปวน	ชาติไทย	1	373,866.00
เชียงใหม่	1	วิภาวัลย์ วรพิพงค์	ชาติไทย	2	1,115,500.00
เชียงใหม่	1	นราชัย บุญจวง	ชาติไทย	3	86,120.00
เชียงใหม่	1	บุษบา ยอดบางเตย	มัชฌิมาธิปไตย	4	975,824.93
เชียงใหม่	1	อนุสรณ์ คุณานุสรณ์	มัชฌิมาธิปไตย	5	553,423.40
เชียงใหม่	1	อุดม สุวิทย์ศักดิ์านนท์	มัชฌิมาธิปไตย	6	598,738.24
เชียงใหม่	1	ประยูร มณีมอญ	เอกราช	7	12,360.00
เชียงใหม่	1	ประสิทธิ์ มณีมอญ	เอกราช	8	14,540.00
เชียงใหม่	1	กริณย์พร ไชยยาพิบูล	เอกราช	9	26,200.00
เชียงใหม่	1	ปรีชา ผ่องเจริญกุล	ประชาธิปไตย	10	1,246,616.90
เชียงใหม่	1	ศุภพงศ์ พงศ์เดชขจร	ประชาธิปไตย	11	1,189,559.90
เชียงใหม่	1	จักรวาล วรรณวงศ์	ประชาธิปไตย	12	1,460,514.22
เชียงใหม่	1	พิระยุทธ ปิ่นแก้วศักดิ์	รวมใจไทยชาติพัฒนา	13	7,945.00
เชียงใหม่	1	ชาติรี เชื้อมโนชาญ	รวมใจไทยชาติพัฒนา	14	278,545.00
เชียงใหม่	1	ประพันธ์ บูรณุปกรณ์	รวมใจไทยชาติพัฒนา	15	390,168.50
เชียงใหม่	1	ปิยะพงษ์ ธีบุญศรีสังข์	เพื่อแผ่นดิน	16	1,210,955.52
เชียงใหม่	1	นิกร ยาอินตา	เพื่อแผ่นดิน	17	1,022,107.31
เชียงใหม่	1	อำนาจ ไชยขาววงศ์	เพื่อแผ่นดิน	18	1,024,403.41
เชียงใหม่	1	ชินนิษา วงศ์สวัสดิ์	พลังประชาชน	19	1,084,671.08
เชียงใหม่	1	สุรพงษ์ ไตรวิจักขณ์ชัยกุล	พลังประชาชน	20	745,240.37
เชียงใหม่	1	กฤษดากรณ์ เสียมภักดี	พลังประชาชน	21	788,628.67
เชียงใหม่	1	เมธา ไสระธิวา	ประชามติ	22	31,841.00

จังหวัด ขนาดใหญ่	เขต	ชื่อผู้สมัคร	พรรค	หมายเลข ผู้สมัคร	คชจ.เลือกตั้ง (บาท)
เชียงใหม่	1	มานะ แอคะรัจน์	ไทยร่ำรวย	25	12,898.50
เชียงใหม่	1	สำราญ จินา	ไทยร่ำรวย	26	14,564.00
เชียงใหม่	1	กฤตภาส สรชาตินิติกร	ไทยร่ำรวย	27	14,185.00
เชียงใหม่	1	ภูสวัสดิ์ สุขเลี้ยง	ประชากรไทย	28	289,600.00
เชียงใหม่	1	วินัย วินัยสถาพร	ประชากรไทย	29	59,897.00
เชียงใหม่	1	นงนุช กมล	ประชากรไทย	30	64,160.00
เชียงใหม่	1	อุดร อ่อนน้อม	ไทเป็นไท	31	37,651.00
เชียงใหม่	1	ครรชิต วงศาโรจน์	ไทเป็นไท	32	52,400.50
เชียงใหม่	1	นที มณีกุล	ไทเป็นไท	33	48,053.00
นนทบุรี	1	อุดมเดช รัตนเสถียร	พลังประชาชน	1	1,059,038.44
นนทบุรี	1	นิทัศน์ ศรีนนท์	พลังประชาชน	2	1,039,648.44
นนทบุรี	1	มานะศักดิ์ จันทร์ประสงค์	พลังประชาชน	3	854,895.20
นนทบุรี	1	ชายน้อย จอนแจ้ง	มัชฌิมาธิปไตย	4	495,262.78
นนทบุรี	1	รัชนิวรรณ อุ่นแพทย์	มัชฌิมาธิปไตย	5	861,845.50
นนทบุรี	1	สุรทิน วีระศิลป์	มัชฌิมาธิปไตย	6	10,000.00
นนทบุรี	1	สุเทพ เพ็ชรเพ็ง	ไทเป็นไท	7	100,560.00
นนทบุรี	1	ณรัชย์เอก เรณูชาติ	ไทเป็นไท	8	46,347.00
นนทบุรี	1	บุญส่ง จันทร์ท้วม	ไทเป็นไท	9	27,110.00
นนทบุรี	1	พิเศษ รวบรวมทรัพย์	ประชาธิปไตย	10	1,097,570.00
นนทบุรี	1	วิภาส สุชาติล้ำพงศ์	ประชาธิปไตย	11	1,183,400.00
นนทบุรี	1	ภทรบพ วรรณรณปรีชา	ประชาธิปไตย	12	ถูกตัดสิทธิ
นนทบุรี	1	วัชระ วรรณิการ์	ชาติไทย	13	871,706.37
นนทบุรี	1	ประจักษ์ ว่างานนท์	ชาติไทย	14	130,344.00
นนทบุรี	1	ณัฐวัฒน์ กุลสังคะธำรง	ชาติไทย	15	543,170.00
นนทบุรี	1	มานะวรรณ บัวขาว	เพื่อแผ่นดิน	16	504,512.00
นนทบุรี	1	กนกกรณ์ สีสากัทรี	เพื่อแผ่นดิน	17	515,608.00
นนทบุรี	1	ยศวริศ ชุกล่อม	เพื่อแผ่นดิน	18	275,867.00
นนทบุรี	1	รื่นยศ โชคชัยเจริญพร	ประชากรไทย	19	72,390.00
นนทบุรี	1	กานต์รวี บุญเกาะ	ประชากรไทย	20	67,960.00
นนทบุรี	1	ชินธิป นวพงศ์กร	ประชากรไทย	21	65,260.00
นนทบุรี	1	เมธี แซ่ว่อง	ไทยร่ำรวย	22	9,990.00
นนทบุรี	1	ลักขณา สำรวมดี	ไทยร่ำรวย	23	10,583.00
นนทบุรี	1	มานิตย์ สำรวมดี	ไทยร่ำรวย	24	9,719.00
นนทบุรี	1	พัลลภ คุณะวรรณธร	ประชามติ	25	19,800.00
นนทบุรี	1	ยุทธนันท์ เชียงทอง	ประชามติ	26	8,800.00
นนทบุรี	1	พงษ์ศักดิ์ สุวรรณมาโจ	ประชามติ	27	6,700.00
นนทบุรี	1	อำนาจ บุปผามาศ	รวมใจไทยชาติพัฒนา	28	90,210.00
นนทบุรี	1	อรุณพร ประสงค์ชัยกุล	รวมใจไทยชาติพัฒนา	29	490,230.00
นนทบุรี	1	นภศร บุญเหลือ	รวมใจไทยชาติพัฒนา	30	10,583.00
นนทบุรี	1	ภัชฉนันท์ ปาเทอเรีย	เกษตรกรไทย	31	19,300.00
นนทบุรี	1	พัฒนะชัย วรโนทัย	เกษตรกรไทย	32	27,500.00

จังหวัด ขนาดใหญ่	เขต	ชื่อผู้สมัคร	พรรค	หมายเลข ผู้สมัคร	คชจ.เลือกตั้ง (บาท)
สงขลา	1	ปรีชา คงมา	ประชากรไทย	2	115,760.00
สงขลา	1	วีระวัฒน์ พรหมคง	ประชากรไทย	3	115,760.00
สงขลา	1	กิตติพัฒน์ แก้วมณี	พลังประชาชน	4	115,760.00
สงขลา	1	สมนิตย์ ประทุมวรรณ	พลังประชาชน	5	115,760.00
สงขลา	1	ธนาชาติ แสงประดับ ธรรมโชติ	พลังประชาชน	6	115,760.00
สงขลา	1	ไพจิตร จันทร์โชติ	พัฒนาประชาธิปไตย	7	115,760.00
สงขลา	1	อมรา ชัยศรี	พัฒนาประชาธิปไตย	8	115,760.00
สงขลา	1	อาวุธ สะอาดแก้ว	พัฒนาประชาธิปไตย	9	115,760.00
สงขลา	1	วิรัตน์ ธีรภัยสาย	ประชากรราช	10	115,760.00
สงขลา	1	หมัดหน็อด มะหมัด	ประชากรราช	11	115,760.00
สงขลา	1	วิสุทธิ์ ภัคดี	ประชากรราช	12	115,760.00
สงขลา	1	วินัย เสนเนียม	ประชาธิปไตย	13	115,760.00
สงขลา	1	ประพร เอกอูรู	ประชาธิปไตย	14	115,760.00
สงขลา	1	เจือ ราชสีห์	ประชาธิปไตย	15	115,760.00
สงขลา	1	ดลเหลาะ หลีติหมะ	รวมใจไทยชาติพัฒนา	16	115,760.00
สงขลา	1	สุหนัน หมัดเจริญ	รวมใจไทยชาติพัฒนา	17	115,760.00
สงขลา	1	วันชัย จันทร์สุข	รวมใจไทยชาติพัฒนา	18	115,760.00
สงขลา	1	ราเชษฐ อารี	เพื่อแผ่นดิน	19	115,760.00
สงขลา	1	รัชพล เสวตรนิสากร	เพื่อแผ่นดิน	20	115,760.00
สงขลา	1	กฤษณพล เจริญวิริยะภาพ	เพื่อแผ่นดิน	21	115,760.00
สงขลา	1	เสริม สายอ่อง	พลังเกษตรกร	22	115,760.00
สงขลา	1	ธรรมรัตน์ เสนหา	พลังเกษตรกร	23	115,760.00
สงขลา	1	เสรี ชุมทอง	พลังเกษตรกร	24	115,760.00
สงขลา	1	ธีรคร เพชรพงศ์	ไทยร่ำรวย	25	115,760.00
สงขลา	1	นงนภัส สุทธกรณ์	ไทยร่ำรวย	26	115,760.00
สงขลา	1	ภูวดล เพชรพงศ์	ไทยร่ำรวย	27	115,760.00
สงขลา	1	มานิช โดะโอย	ไทเป็นไท	28	115,760.00
สงขลา	1	ศุภชัย สิทธิมาก	ไทเป็นไท	29	ไม่มีเงิน บข.ตามกำหนด
สงขลา	1	สุขสันต์ บริเพ็ชร	ไทเป็นไท	30	115,760.00
สงขลา	1	ประยุทธ สุวรรณโณ	ประชามติ	31	115,760.00
สงขลา	1	ชัยวุฒิ ช่วงมี	ประชามติ	32	115,760.00
สงขลา	1	เจริญกิจ มีศิริ	ประชามติ	33	115,760.00

จังหวัด ขนาดเล็ก	เขต	ชื่อผู้สมัคร	พรรค	หมายเลข ผู้สมัคร	คชจ.เลือกตั้ง (บาท)
พังงา	1	พร้อมพงศ์ นพฤทธิ์	พลังประชาชน	1	1,210,926.77
พังงา	1	สมพร ศิริบุญยัง	พลังประชาชน	2	460,631.77
พังงา	1	ศุภเดช นาคน้อย	ชาติไทย	3	229,767.00
พังงา	1	อาคม ทองเจิม	ชาติไทย	4	740,947.00
พังงา	1	เชิดเกียรติ แก้วกำเนิด	เพื่อแผ่นดิน	5	171,528.00
พังงา	1	ประเสริฐ สืบหมาด	เพื่อแผ่นดิน	6	175,200.00
พังงา	1	กันตวรรณ ตันเตียร กุลจรรยาวิวัฒน์	ประชาธิปไตย	7	1,243,181.00
พังงา	1	จุฤทธิ์ ลักษณะวิศิษฐ์	ประชาธิปไตย	8	1,152,185.47
พังงา	1	ปรีดี ศรีฟ้า	รวมใจไทยชาติพัฒนา	9	804,845.00
พังงา	1	สุรัตน์ ทัญญักดิ์	รวมใจไทยชาติพัฒนา	10	25,995.00
พังงา	1	วิชชนะ รักษาพรหมณ์	มั่นคงมาธิปไตย	11	ไม่ยื่น บข.ตามกำหนด
พังงา	1	โชติ ฟางลอย	มั่นคงมาธิปไตย	12	59,299.00
พังงา	1	ปรียา กลีบาล	ไทยร่ำรวย	13	8,370.00
พังงา	1	วิจิตรา ราษฎร์อุดม	ไทยร่ำรวย	14	5,240.00
ระนอง	1	บัลลังก์ อนุภักดิ์	พลังเกษตรกร	1	69,330.00
ระนอง	1	ไพโรจน์ ชาญพาณิชย์	พลังประชาชน	2	236,236.77
ระนอง	1	สิริลักษณ์ สุธาจิรกุล คุ่มวงศ์	รวมใจไทยชาติพัฒนา	3	152,500.00
ระนอง	1	เฉลิม ศุภานุศาสน์	ชาติไทย	4	94,000.00
ระนอง	1	วิรัช ร่มเย็น	ประชาธิปไตย	5	1,276,410.85
ระนอง	1	อดิคม ธนบัตร	เพื่อแผ่นดิน	6	1,022,002.50
ระนอง	1	สุทธิ วังทองชุก	ประชากรไทย	7	113,070.00
ระนอง	1	ชัยวุธ ณ ระนอง	มั่นคงมาธิปไตย	8	417,471.59
ระนอง	1	บุญเลิศ สิทธิเวช	เครือข่ายชาวนาฯ	9	10,136.00
ระนอง	1	สุกฤษณ์ ศรีสมบุรณ์	ไทยร่ำรวย	10	50,670.00
ระนอง	1	มณี วงนาญาติ	ประชามติ	11	10,000.00
ลำพูน	1	ภูมิวัชร สุภาศรี	ชาติไทย	1	517,100.00
ลำพูน	1	บรรทัด ชัยยศ	ชาติไทย	2	28,000.00
ลำพูน	1	ศรายุทธ ชุ่มฝน	ชาติไทย	3	28,000.00
ลำพูน	1	อนุสรณ์ วงศ์วรรณ	พลังประชาชน	4	1,326,511.21
ลำพูน	1	สถาพร มณีรัตน์	พลังประชาชน	5	1,147,986.35
ลำพูน	1	สงวน พงษ์มณี	พลังประชาชน	6	1,406,486.85
ลำพูน	1	ทรงชัย วงศ์สวัสดิ์	ประชาธิปไตย	7	848,935.49
ลำพูน	1	ชยัน วิพรหมชัย	ประชาธิปไตย	8	811,141.98
ลำพูน	1	ณัฐกานต์ ชมภูเทพ	ประชาธิปไตย	9	919,233.47
ลำพูน	1	ธัญ กาญจน์วัฒนานนท์	เพื่อแผ่นดิน	10	327,300.00
ลำพูน	1	จรัส อินคำมา	เพื่อแผ่นดิน	11	1,287,337.50
ลำพูน	1	อาภาภรณ์ พุทธปวน	เพื่อแผ่นดิน	12	1,296,360.00
ลำพูน	1	วันชัย ปารมีภาค	เครือข่ายชาวนาฯ	13	234,660.00
ลำพูน	1	นคร คำยอง	เครือข่ายชาวนาฯ	14	146,660.00

จังหวัด ขนาดเล็ก	เขต	ชื่อผู้สมัคร	พรรค	หมายเลข ผู้สมัคร	คชจ.เลือกตั้ง (บาท)
ลำพูน	1	วิโรจน์ สุภาโขง	เครือข่ายชาวนานา	15	159,190.00
ลำพูน	1	เกรียงไกร ก้อนแก้ว	มัชฌิมาธิปไตย	16	785,300.00
ลำพูน	1	ประเทือง คงรอด	มัชฌิมาธิปไตย	17	396,857.06
ลำพูน	1	อดุลย์ มะโนรมย์ชื่น	มัชฌิมาธิปไตย	18	264,300.00
ลำพูน	1	วชิราภรณ์ ยากุลี	ไทยร่ำรวย	19	10,335.00
ลำพูน	1	ปานิสรา สอนแก้ว	ไทยร่ำรวย	20	10,635.00
ลำพูน	1	เจตสรรค์ ไจกาศ	ไทยร่ำรวย	21	10,707.00
ลำพูน	1	อภิชาติ สายปัญญาไย	ไทเป็นไท	22	120,500.00
ลำพูน	1	เรืองเดช สุภาชี	ไทเป็นไท	23	30,500.00
ลำพูน	1	สันชัย ปันเป็ง	ไทเป็นไท	24	92,700.00
ลำพูน	1	ไชยยันต์ ชุ่มสวัสดิ์	ประชากรไทย	25	24,000.00
ลำพูน	1	แพทย์เดชา ปัญญาเจริญ	ประชากรไทย	26	29,000.00
ลำพูน	1	จุมพล ชุ่มพวงค์	ประชากรไทย	27	27,090.00
ลำพูน	1	ณรงค์ วันมาละ	ประชากรราช	28	15,440.00
ลำพูน	1	พิชา กาปัญญา	ประชากรราช	29	19,580.00
ลำพูน	1	บุญสมเสถียร ทะพิงค์แก	ประชากรราช	30	1,498,900.00
อ่างทอง	1	สมศักดิ์ ปริศนานันท์กุล	ชาติไทย	1	1,060,234.00
อ่างทอง	1	ภราดร ปริศนานันท์กุล	ชาติไทย	2	1,026,839.16
อ่างทอง	1	เพ็ญชีสา หงษ์อุปลัมภ์ชัย	พลังประชาชน	3	1,187,413.77
อ่างทอง	1	ประจวบ เปาอินทร์	พลังประชาชน	4	1,226,429.67
อ่างทอง	1	สุวภัทร ทิมเหลย	เครือข่ายชาวนานา	5	59,403.00
อ่างทอง	1	ดวงเดือน จอมไกร	เครือข่ายชาวนานา	6	60,675.00
อ่างทอง	1	อุดม ฤกษ์วรารักษ์	ประชาธิปไตย	7	611,270.04
อ่างทอง	1	สมศักดิ์ ธรรมวิหาร	ประชาธิปไตย	8	574,274.04
อ่างทอง	1	ศศิศักดิ์ จันทร์อินทร์	ไทยร่ำรวย	9	12,604.00
อ่างทอง	1	วราพร อรรถสุข	ไทยร่ำรวย	10	10,090.00
อ่างทอง	1	ถนนม เมืองมีศรี	ไทเป็นไท	11	9,000.00
อ่างทอง	1	ฉลวย หนูมาน	ไทเป็นไท	12	9,000.00

3.5.2 การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เมื่อวันที่ 3 กรกฎาคม 2554²⁸

คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศจำนวนเงินค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้ง จำนวน 1,500,000 บาท มีผู้สมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร แบบแบ่งเขตเลือกตั้ง จำนวน 2,402 ราย

- ผู้สมัคร ยื่นบัญชีค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้ง จำนวน 2,396 ราย
- ผู้สมัคร ไม่ยื่นบัญชีค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้ง/ดำเนินคดี จำนวน 6 ราย
- ผู้สมัครใช้จ่ายในการเลือกตั้งไม่เกิน 1,000,000 บาท จำนวน 1,661 ราย
- ผู้สมัครใช้จ่ายเกิน 1,000,000 แต่ไม่เกิน 1,400,000 บาท จำนวน 635 ราย
- ผู้สมัครใช้จ่ายเกิน 1,400,000 แต่ไม่เกิน 1,500,000 บาท จำนวน 100 ราย

1) ค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้งของผู้สมัครในเขตจังหวัดขนาดใหญ่และขนาดเล็ก

จังหวัด ขนาดใหญ่	เขต	ชื่อผู้สมัคร	พรรค	หมายเลข ผู้สมัคร	คชจ.เลือกตั้ง (บาท)
กรุงเทพมหานคร	1	พลตำรวจตรีรุ่งโรจน์ เกษะนันท์	เพื่อไทย	1	1,319,111.85
กรุงเทพมหานคร	1	นายประวิทย์ ดิยะปัญญาธิ์	ชาติพัฒนาเพื่อแผ่นดิน	2	135,389.75
กรุงเทพมหานคร	1	นางเจิมมาศ จิงเลิศศิริ	ประชาธิปัตย์	10	1,011,058.18
กรุงเทพมหานคร	1	นายศิริ หวังบุญเกิด	รักษาสันติ	12	269,109.00
กรุงเทพมหานคร	1	นายบุญล้อม อิงคเวทย์	กิจสังคม	14	84,032.00
กรุงเทพมหานคร	1	นายข้าพุทธ ขาวดารา	เพื่อฟ้าดิน	18	145,120.00
กรุงเทพมหานคร	1	นางจุลดา รุ่งจิโรจน์	ประชาสันติ	33	53,900.00
กรุงเทพมหานคร	1	นายชัยชนพล ศรีจิวังษา	ความหวังใหม่	34	15,550.00
กรุงเทพมหานคร	1	นายวรา บัณพูนาค	เพื่อนเกษตรกรไทย	39	29,980.50
ขอนแก่น	1	นายจักริน พัฒน์ดำรงจิตร	เพื่อไทย	1	1,134,916.29
ขอนแก่น	1	นางสาวจันทร์สุดา ปราบอรินทร์	ชาติพัฒนาเพื่อแผ่นดิน	2	70,281.85
ขอนแก่น	1	นายมังกร มีสวัสดิ์	พลังมวลชน	9	11,250
ขอนแก่น	1	นายสุนทร ลิสีทวน	ประชาธิปัตย์	10	1,401,800
ขอนแก่น	1	นายไทกร พลสุวรรณ	รักษาสันติ	12	437,947.50
ขอนแก่น	1	นายสยามภู เกียรติสยามภู	กิจสังคม	14	284,949.91
ขอนแก่น	1	นายพงษ์เทพ มุสิเกตุ	ภูมิใจไทย	16	1,050,392.52
ขอนแก่น	1	นายสืบพงษ์ อริยพิมพ์	เพื่อฟ้าดิน	18	13,470
ขอนแก่น	1	นายจันทร์ดี สมสาย	การเมืองใหม่	20	55,550
ขอนแก่น	1	นายสัมพันธ์ พงษ์ศิลา	ชาติไทยพัฒนา	21	60,589
ขอนแก่น	1	นายอดิเทพ พงนา	ความหวังใหม่	34	79,335
ขอนแก่น	1	นางจงจิต ทองสอดแสง	เพื่อนเกษตรกรไทย	39	15,540
เชียงใหม่	1	นางสาวทัศนีย์ บุรณุปกรณ์	เพื่อไทย	1	1,280,906.85
เชียงใหม่	1	นายเจริญฤทธิ์ รักษ์เจริญ	ชาติพัฒนาเพื่อแผ่นดิน	2	75,746.85

²⁸สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง. สำนักกิจการพรรคการเมืองและการออกเสียงประชามติ. เอกสารสรุปการกำหนดค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้ง พ.ศ.2554 : พ.ศ. 2555.

จังหวัด ขนาดใหญ่	เขต	ชื่อผู้สมัคร	พรรค	หมายเลข ผู้สมัคร	คชจ.เลือกตั้ง (บาท)
เชียงใหม่	1	นายเศวต เวียนทอง	เพื่อนเกษตรกรไทย	39	251,725.00
นนทบุรี	1	นายนิทัศน์ ศรีนนท์	เพื่อไทย	1	1,309,326.35
นนทบุรี	1	นางอุมาพร นิเวศบวรชัย	ชาติพัฒนาเพื่อแผ่นดิน	2	87,749.15
นนทบุรี	1	นายสมชาย ศรีเย็น	ประชากรไทย	4	17,610.00
นนทบุรี	1	นายเฉลิมพล นิยมสินธุ์	ประชาธิปไตย	10	1,378,642.00
นนทบุรี	1	นายธีชัช ศรีพันธวานุสรณ์	เพื่อฟ้าดิน	18	14,450.00
นนทบุรี	1	นางนวิรัตน์ เนียมมนคร	เสรีนิยม	22	94,283.00
นนทบุรี	1	นายธีธัช แม้นบำเพ็ญ	พลังคนกีฬา	36	29,000.00
สงขลา	1	นายรณภพ วัตตะสิงห์	เพื่อไทย	1	639,949.85
สงขลา	1	นายเจือ ราชสีห์	ประชาธิปไตย	10	1,134,659.65
สงขลา	1	นายชวร เปี้ยกลีน	ภูมิใจไทย	16	350,000.00
พังงา	1	นายอนุพงษ์ อาชาธารกุล	เพื่อไทย	1	627,519.85
พังงา	1	นางกัณฑวรรณ ตันเถียร ฯ	ประชาธิปไตย	10	1,052,210.61
ระนอง	1	นายโชติ ทองแสงแก้ว	เพื่อไทย	1	705,048.85
ระนอง	1	นายคณิน ลิ้มสุวรรณ	ชาติพัฒนาเพื่อแผ่นดิน	2	237,906.85
ระนอง	1	นายวิรัช ร่มเย็น	ประชาธิปไตย	10	1,323,552.25
ระนอง	1	นายอดิคม ธนบัตร	มาตุภูมิ	26	641,550.00
ระนอง	1	นายบัลลังก์ อนุภักดิ์	ความหวังใหม่	34	9,506.00
ลำพูน	1	นายสงวน พงษ์มณี	เพื่อไทย	1	1,323,674.64
ลำพูน	1	นายณัฐพัชร์ อำนาจประชา	ชาติพัฒนาเพื่อแผ่นดิน	2	374,500.00
ลำพูน	1	นายแพทย์เดชา ปัญญาเจริญ	ดำรงไทย	13	15,695.00
ลำพูน	1	นายสมานฉันท ชมภูเทพ	ประชาธิปไตย	10	1,400,574.00
ลำพูน	1	นายไชยยันต์ ชุ่มสวัสดิ์	รักษาสันติ	12	14,400.00
ลำพูน	1	นางสาวสรัญญา ใจใหญ่	กิจสังคม	14	30,070.00
ลำพูน	1	นายแก้วลูน รอมชัย	เพื่อฟ้าดิน	18	46,750.00
ลำพูน	1	นายอาทร โยธา	ความหวังใหม่	34	8,500.00
ลำพูน	1	นายชินชัย แก้วเรือน	เพื่อนเกษตรกรไทย	39	149,680.00
อ่างทอง	1	นางสาวเพ็ญชิสา หงษ์อุบลรัมย์ชัย	เพื่อไทย	1	1,216,693.85
อ่างทอง	1	นางพนินทรา ปิ่นวิเศษ	ชาติพัฒนาเพื่อแผ่นดิน	2	55,020.00
อ่างทอง	1	นายอรุณ ประสิทธิ์สมบัติ	ประชาธิปไตย	10	806,090.00
อ่างทอง	1	นายภราดร ปริศนานันท์กุล	ชาติไทยพัฒนา	21	1,286,919.27

3.6 ลักษณะของค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้ง

ประกาศคณะกรรมการการเลือกตั้งเรื่องหลักเกณฑ์และวิธีการจัดทำบัญชีรายรับรายจ่ายของสมุหบัญชีเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. 2550 แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2554 กำหนดให้ค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้งของผู้สมัครและพรรคการเมืองต้องประกอบด้วย

(1) ค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้งของผู้สมัครรับเลือกตั้ง ได้แก่ ค่าสมัครรับเลือกตั้ง และค่าใช้จ่ายอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการสมัครรับเลือกตั้ง

(2) ค่าใช้จ่ายในการจัดทำบัญชี ได้แก่ ค่าจ้างสมุหบัญชีเลือกตั้ง

(3) ค่าจ้างแรงงาน ได้แก่ ค่าจ้างในการปิดป้ายโฆษณาหาเสียง ค่าจ้างแจกใบปลิว แผ่นพับรวมถึงค่าจ้างแรงงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเลือกตั้ง และไม่มีพฤติการณ์ที่สื่อไปในการกระทำความผิดกฎหมายเลือกตั้ง

(4) ค่าเช่าสถานที่ และค่าตกแต่งสถานที่ ได้แก่ ค่าเช่าสำนักงานเพื่อเป็นศูนย์รณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง ค่าเช่าสถานที่เพื่อปราศรัยหาเสียง

(5) ค่าเช่ายานพาหนะ ค่าน้ำมันเชื้อเพลิงและค่าใช้จ่ายในการเดินทาง ได้แก่ค่าจ้างเหมารถยนต์ เรือยนต์หรือยานพาหนะอื่นๆ และค่าน้ำมันเชื้อเพลิงเพื่อการหาเสียงเลือกตั้ง เป็นต้น

(6) ค่าจัดซื้อหรือค่าเช่าวัสดุ และอุปกรณ์สำหรับการหาเสียงเลือกตั้ง

(7) ค่าโฆษณาในสื่อต่างๆ ได้แก่ ค่าสื่อสิ่งพิมพ์ต่างๆ สื่ออินเทอร์เน็ต ค่าผลิตสื่อเพื่อการออกอากาศ รวมถึงค่าโฆษณาอื่นที่เป็นการกระทำเพื่อการหาเสียงเลือกตั้ง

(8) ค่าจัดทำป้าย เอกสาร สิ่งพิมพ์ต่างๆ ที่ใช้ในการโฆษณาหาเสียง ได้แก่ ค่าจัดทำป้ายแผ่นปลิว แผ่นพับ โปสเตอร์ สติกเกอร์ และเอกสารหรือวัสดุอื่นที่เป็นการกระทำเพื่อการหาเสียงเลือกตั้ง

(9) ค่าสาธารณูปโภคและค่าไปรษณียากร ได้แก่ ค่าไฟฟ้า ค่าน้ำประปา ค่าโทรศัพท์และค่าไปรษณียากร

(10) ค่าใช้จ่ายอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเลือกตั้งที่ไม่ขัดต่อกฎหมาย หรือเป็นเหตุให้การเลือกตั้งไม่สุจริตและเที่ยงธรรม ได้แก่ ค่าธรรมเนียมเช็คนาคาร และค่าใช้จ่ายตามมาตรา 80 มาตรา 89 แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. 2550

3.7 ผลการสัมภาษณ์การสำรวจความคิดเห็นเกี่ยวกับการกำหนดหลักเกณฑ์ค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

คำถามข้อที่ 1 ท่านเห็นด้วยหรือไม่อย่างไร หากมีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแต่ละครั้ง กฎหมายกำหนดให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศกำหนดจำนวนเงินค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้ง

ลำดับผู้ตอบแบบสัมภาษณ์	คำตอบ
คนที่ 1 (อดีตผู้สมัคร ส.ส.)	เห็นด้วยที่จะกำหนดกรอบวงเงินค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้งบนพื้นฐานเกณฑ์กำหนดที่เป็นจริง สอดคล้องกับสภาพพื้นที่ เหมาะสมกับยุคสมัยและเพื่อและเพื่อลดความได้เปรียบ-เสียเปรียบ ระหว่างผู้สมัคร
คนที่ 2 (อดีตผู้สมัคร ส.ส.)	ไม่ควรกำหนดจำนวนเงินค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งไม่ควรจำกัดวงเงิน แต่ต้องจ่ายตามความเป็นจริง และแจ้งให้คณะกรรมการการเลือกตั้งทราบว่าใช้จ่ายเท่าใด เพราะแต่ละเขตเลือกตั้งจะไม่เท่ากัน
คนที่ 3 (ผู้แทนพรรคการเมือง)	เห็นด้วยที่จะกำหนดวงเงินค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้ง แต่ต้องอยู่บนหลักเกณฑ์ที่ต้องเหมาะสมกับสภาพการณ์การเปลี่ยนแปลง ควรดูในเรื่องกรอบวงเงินให้สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน วิธีการคิดหรือนับเวลาในการบันทึกค่าใช้จ่ายควรมีหลักเกณฑ์ที่สอดคล้องกับความเป็นจริง และสามารถปรับปรุงเปลี่ยนแปลงหลักเกณฑ์ได้

คนที่ 4 (ผู้แทนพรรคการเมือง)	เห็นด้วย คณะกรรมการการเลือกตั้งควรประกาศกำหนดจำนวนเงินค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้ง เพื่อให้เหมาะสมกับสภาพของเศรษฐกิจและสังคม (ค่าแรงขั้นต่ำ/ค่าสินค้าบริการ ฯลฯ ให้เหมาะสมกับสภาพความเป็นจริง)
คนที่ 5 (นักวิชาการ)	เห็นด้วยที่จะกำหนดวงเงินค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้ง เพื่อให้เกิดความเท่าเทียมในการแข่งขันของผู้สมัคร แม้ว่าจะแสดงตัวเลขและหลักฐานไม่ตรงตามความเป็นจริง
คนที่ 6 (นักวิชาการ)	เห็นด้วยอย่างยิ่ง เพื่อความยุติธรรมและเปิดโอกาสให้คนดีและมีจิตใจจะช่วยพัฒนาประเทศชาติได้มีโอกาสเข้าสู่สภาฯ ถ้าไม่กำหนดวงเงินไว้ พรรคขนาดใหญ่ที่มีกำลังทรัพย์หรือมีเงินมากจะได้เปรียบ อาจจะไปปิดโอกาสผู้ที่ตั้งใจเข้ามาทำงานในสภาได้

ลำดับ ผู้ตอบแบบสัมภาษณ์	คำตอบ
คนที่ 7 (นักวิชาการ)	เห็นด้วย แต่ต้องให้สอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจและสังคม และเป็นการเปิดโอกาสให้คนที่มีเงินน้อยแต่เป็นคนดีได้เข้ามาเป็นผู้แทนของประชาชน
คนที่ 8 (พนักงาน สนน.กทต.)	เห็นด้วย เนื่องจากคณะกรรมการการเลือกตั้ง มีหน้าที่บริหารจัดการเลือกตั้งให้บริสุทธิ์ยุติธรรม ควบคุม กำกับ ดูแลการดำเนินการหาเสียงเลือกตั้งของผู้สมัคร รวมทั้งตรวจสอบการใช้จ่ายในการเลือกตั้ง ที่ผ่านมากทต. ได้คำนึงถึงปัจจัยต่างๆ ที่จำเป็นรวมถึงรับฟังความคิดเห็นจากผู้สมัครและพรรคการเมือง ซึ่งเป็นผู้ได้รับผลกระทบโดยตรงจากการใช้จ่ายในการเลือกตั้งก่อนนำข้อมูลต่างๆ มาประกอบการพิจารณากำหนดจำนวนเงินค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้งแต่ละครั้ง
คนที่ 9 (พนักงาน สนน.กทต.)	เห็นด้วย เพราะการหาเสียงเลือกตั้งต้องมีความเท่าเทียมกันของผู้สมัครรับเลือกตั้งแต่ละคน ป้องกันมิให้ผู้สมัครหรือพรรคการเมืองใดพรรคการเมืองหนึ่งใช้จ่ายในการเลือกตั้งเกินควรอันเป็นการเอาเปรียบพรรคการเมืองที่มีกำลังทุนทรัพย์น้อยกว่า การใช้จ่ายจำนวนมาก โดยไม่มีการควบคุมโดยคณะกรรมการการเลือกตั้งอาจก่อให้เกิดการทุจริตในการเลือกตั้งได้
คนที่ 10 (พนักงาน สนน.กทต.)	เห็นด้วยที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนดจำนวนเงินค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้ง เนื่องจากจำนวนเงินค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้งมีผลต่อการเลือกตั้ง

คำถามข้อที่ 2 ท่านเห็นว่าหลักเกณฑ์วิธีการในการกำหนดจำนวนเงินค่าใช้จ่าย

ในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในครั้งที่ผ่านมาของคณะกรรมการการเลือกตั้ง มีความเหมาะสมหรือไม่อย่างไร

ลำดับ ผู้ตอบแบบสัมภาษณ์	คำตอบ
คนที่ 1 (อดีตผู้สมัคร ส.ส.)	การกำหนดวงเงินเท่ากันทุกเขตเลือกตั้งทั่วประเทศ อาจไม่สัมพันธ์กับสภาพพื้นที่ในเขตเลือกตั้งนั้น และการใช้จ่ายจริงมีทั้งที่มากไปน้อยไป หรือพอดี
คนที่ 2 (อดีตผู้สมัคร ส.ส.)	ไม่ควรจำกัดวงเงินค่าใช้จ่าย แต่ต้องใช้จ่ายให้ตรงตามความเป็นจริง และแจ้งให้คณะกรรมการการเลือกตั้งทราบว่าใช้จ่ายเท่าใด เพราะแต่ละเขตเลือกตั้งจะไม่เหมือนกัน
คนที่ 3 (ผู้แทนพรรคการเมือง)	เห็นว่าไม่เหมาะสม ควรเพิ่มจำนวนเงินค่าใช้จ่ายให้มากขึ้นเพื่อให้สอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจและสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปในปัจจุบัน และควรมีการแจงรายละเอียดเกี่ยวกับเงินที่นำมาใช้จ่ายในการเลือกตั้งให้ชัดเจน ส่งเสริมให้เกิดการหาเสียงเลือกตั้งที่ถูกต้องตามที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด
คนที่ 4 (ผู้แทนพรรคการเมือง)	ความเหมาะสมขึ้นอยู่กับสภาพของแต่ละท้องถิ่น แต่จะเป็นการยุ่งยากในการกำหนดหลักเกณฑ์ที่แตกต่างกัน ดังนั้น คณะกรรมการการเลือกตั้งแต่ละจังหวัดหรือพื้นที่ต้องมีรายละเอียดของค่าใช้จ่ายในแต่ละท้องถิ่นอย่างชัดเจน จึงจะทำให้การกำหนดหลักเกณฑ์ค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้งมีความเหมาะสมที่สุด
คนที่ 5 (นักวิชาการ)	มีความเหมาะสมดีแล้ว ถ้าวงเงินมากกว่านี้พรรคการเมืองขนาดเล็กจะเสียเปรียบเพราะไม่มีศักยภาพทางการเงินเท่ากับพรรคขนาดใหญ่และค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งจะใช้จ่ายประมาณ 8-9 แสนบาท
คนที่ 6 (นักวิชาการ)	เหมาะสมแล้ว แต่ควรปรับปรุงบางส่วน เช่น เรื่องค่าใช้จ่ายของพรรคขนาดเล็ก/พรรคขนาดใหญ่ จำนวนคนในพื้นที่ (เขตเลือกตั้ง)
คนที่ 7 (นักวิชาการ)	ควรพิจารณาสภาพเศรษฐกิจและความจำเป็นในแต่ละยุคสมัย ไม่ควรกำหนดตัวเลขที่สูงเกินไป เช่น 5 ล้านบาท หรือ 10 ล้านบาท

ลำดับ ผู้ตอบแบบสัมภาษณ์	คำตอบ
คนที่ 8 (พนักงาน สนง.กกต.)	มีความเหมาะสม เนื่องจากการกำหนดจำนวนเงินค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแต่ละครั้งได้นำปัจจัยต่างๆ มาพิจารณา ได้แก่ 1. ปัจจัยทางเศรษฐกิจ (ดัชนีผู้บริโภค) อัตราค่าจ้างแรงงาน ราคาวัสดุ อุปกรณ์ที่จำเป็นต่อการหาเสียง ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง ฯลฯ 2. ข้อมูลการใช้จ่ายในการเลือกตั้งของผู้สมัครและพรรคการเมืองในการเลือกตั้งที่ผ่านมา 3. การรับฟังความคิดเห็นจากผู้สมัครและพรรคการเมืองซึ่งเป็นผู้ใช้จ่ายในการเลือกตั้งโดยตรง
คนที่ 9 (พนักงาน สนง.กกต.)	มีความเหมาะสม แต่ควรนำจำนวนประชากร และขนาดพื้นที่เขตเลือกตั้งมาคำนวณด้วย
คนที่ 10 (พนักงาน สนง.กกต.)	เหมาะสม เนื่องจากได้พิจารณาจากดัชนีผู้บริโภค ณ เวลาที่กำหนด ประกอบกับการที่ได้สอบถามจากผู้แทนพรรคการเมืองถึงจำนวนเงินที่จำเป็นต้องใช้จ่ายในการหาเสียงเลือกตั้งว่าสมควรกำหนดจำนวนเท่าใด

คำถามข้อที่ 3 ท่านเห็นว่าจำนวนเงินค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ในส่วนใดที่เป็นค่าใช้จ่ายในอัตราที่สูงที่สุด

ลำดับ ผู้ตอบแบบสัมภาษณ์	คำตอบ
คนที่ 1 (อดีตผู้สมัคร ส.ส.)	1. ราคาวัสดุที่จำเป็นต่อการหาเสียง จัดทำป้ายหาเสียง 2. ค่าพาหนะ น้ำมันเชื้อเพลิง ค่าจ้างแรงงาน
คนที่ 2 (อดีตผู้สมัคร ส.ส.)	ค่าจัดทำป้ายหาเสียง ค่าพาหนะและน้ำมันเชื้อเพลิงรถหาเสียง

ลำดับ ผู้ตอบแบบสัมภาษณ์	คำตอบ
คนที่ 3 (ผู้แทนพรรคการเมือง)	ค่าจัดทำป้ายหาเสียง ค่าพาหนะและน้ำมันเชื้อเพลิงรถหาเสียง
คนที่ 4 (ผู้แทนพรรคการเมือง)	1. ค่าครองชีพ ค่าจ้างแรงงานขั้นต่ำ 2. ราคาน้ำมันเชื้อเพลิง ก๊าซเติมรถยนต์ 3. ราคาวีสดุในการทำป้ายหาเสียง ราคาใบปลิว
คนที่ 5 (นักวิชาการ)	ค่าหาเสียง
คนที่ 6 (นักวิชาการ)	ค่าจัดทำป้ายหาเสียง ค่าพาหนะและน้ำมันเชื้อเพลิงรถหาเสียง
คนที่ 7 (นักวิชาการ)	1. ค่าครองชีพ ค่าจ้างแรงงานขั้นต่ำ 2. ราคาน้ำมันเชื้อเพลิง ก๊าซเติมรถยนต์ 3. ราคาวีสดุในการทำป้ายหาเสียง ราคาใบปลิว
คนที่ 8 (พนักงาน สنج.กกต.)	ค่าจัดทำป้ายหาเสียง ค่าพาหนะและน้ำมันเชื้อเพลิงรถหาเสียง ค่าจ้างสมุหบัญชี
คนที่ 9 (พนักงาน สنج.กกต.)	ค่าจัดทำป้ายหาเสียง ค่าพาหนะและน้ำมันเชื้อเพลิงรถหาเสียง ค่าจ้างสมุหบัญชี
คนที่ 10 (พนักงาน สنج.กกต.)	ค่าจัดทำป้ายหาเสียง ค่าพาหนะและน้ำมันเชื้อเพลิงรถหาเสียง ค่าจ้างสมุหบัญชี

บทที่ 4

สรุปผลการศึกษา วิเคราะห์ทางเลือกและข้อเสนอเชิงนโยบาย

4.1 สรุปผลการศึกษา

จากการศึกษาเรื่อง “ การกำหนดหลักเกณฑ์ ค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ” ผู้ศึกษามุ่งเน้นการศึกษาหลักเกณฑ์ และวิธีการกำหนดจำนวนเงินค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทั้งของประเทศไทยและต่างประเทศ ใช้วิธีการศึกษาจากเอกสาร (Documentary Research) ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับหลักเกณฑ์ และวิธีการในการกำหนดจำนวนเงินค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร โดยศึกษาเนื้อหา รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งวุฒิสภา พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมืองในส่วนที่เกี่ยวกับการสนับสนุนพรรคการเมืองโดยรัฐ ข้อบังคับ/ประกาศ/ระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้ง หนังสือรวมกฎหมายเกี่ยวกับการเลือกตั้งและพรรคการเมืองของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง เอกสารข้อมูลเกี่ยวกับหลักเกณฑ์และวิธีการในการกำหนดจำนวนเงินค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ในต่างประเทศ ตลอดจนเอกสาร วารสาร และงานวิจัยวิชาการต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (in-depth interview) เพื่อให้ได้ข้อมูลจากผู้ที่เกี่ยวข้อง เช่น อดีตผู้สมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขต ผู้แทนพรรคการเมือง นักวิชาการ และผู้ที่ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาวิเคราะห์นำเสนอทางเลือกในการกำหนดหลักเกณฑ์ค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของประเทศไทยที่จะเกิดขึ้นต่อไป

ผู้ศึกษาได้ศึกษาพบว่า แม้ปัจจัยด้านบริบททางสังคมการเมือง วิธีการเลือกตั้ง ทั้งของประเทศไทยและต่างประเทศจะมีลักษณะที่มีความคล้ายคลึงกัน มีความแตกต่างในรายละเอียดทางสังคมไปบ้างตามแต่ละประเทศนั้นๆ แต่การกำหนดหลักเกณฑ์ค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทั้งของประเทศไทยและของต่างประเทศต่างถูกกำหนดกฎเกณฑ์ มาเพื่อให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของแต่ละประเทศมีความเสมอภาค เท่าเทียมกัน ให้เกิดการแข่งขันระหว่างผู้สมัครรับเลือกตั้งฝ่ายต่างๆ อย่างเป็นธรรม เป็นไปตามแนวคิดหลักความยุติธรรม (Fair) ครอบคลุมทุกมิติทั้งในด้านความเสมอภาค (Equality) ความยุติธรรม (Fair) ความเป็นกลางปราศจากอคติ (impartiality) และความไม่เอียงเข้าข้างฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง (even-handed) ลักษณะสำคัญของสถิติค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทั้งของประเทศไทยจากการเลือกตั้งที่ผ่านมาจะพบว่า ผู้สมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งที่สังกัดพรรคการเมืองขนาดใหญ่ จะมีการใช้จ่ายในการเลือกตั้งมากกว่าผู้สมัครที่สังกัดพรรคการเมืองขนาดกลางหรือขนาดเล็ก ทั้งนี้ ผู้ศึกษาได้วิเคราะห์จำแนกหลักเกณฑ์ตามแนวคิดทฤษฎีและผลการศึกษาได้เป็นหลักเกณฑ์ 3 แนวทาง ดังนี้

1) การกำหนดจำนวนเงินค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่คำนึงถึงหลักความเท่าเทียม (Equality) เป็นหลักเกณฑ์และวิธีการในการกำหนดจำนวนเงินค่าใช้จ่าย ที่ผู้สมัครรับเลือกตั้งแต่ละคนหรือแต่ละพรรคการเมือง จะต้องใช้จ่ายในการหาเสียงเลือกตั้งอย่างเท่าเทียมกัน

2) การกำหนดจำนวนเงินค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่คำนึงถึงหลักเสรี (Free) วิธีการนี้ จะไม่มีการกำหนดจำนวนเงินค่าใช้จ่ายที่ผู้สมัครรับเลือกตั้งแต่ละคนหรือแต่ละพรรคการเมืองใช้จ่ายในการหาเสียงเลือกตั้ง เป็นการให้อิสระในการใช้จ่ายหาเสียงเลือกตั้ง

3) การกำหนดจำนวนเงินค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่คำนึงถึงหลักความเป็นธรรม (Fair) ผู้สมัครรับเลือกตั้งแต่ละคนหรือแต่ละพรรคการเมือง ต้องใช้จ่ายในการหาเสียงเลือกตั้ง โดยคำนึงถึงขนาดของเขตเลือกตั้ง จำนวนประชากร ค่าจ้างแรงงาน และดัชนีผู้บริโภคในเขตเลือกตั้งนั้นๆ

4.2 วิเคราะห์ทางเลือก

ทางเลือกที่ 1 การกำหนดจำนวนเงินค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่คำนึงถึงหลักความเท่าเทียม (Equality)

ข้อดีของทางเลือกที่ 1

หลักเกณฑ์และวิธีการในการกำหนดจำนวนเงินค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่คำนึงถึงหลักความเสมอภาคกันจะมุ่งเน้นเน้นให้เกิดความเสมอภาค ในการใช้จ่ายเงินในการเลือกตั้งของผู้สมัครและพรรคการเมืองเป็นหลัก โดยผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งในทุกเขตเลือกตั้ง แต่ละคนต้องใช้จ่ายในการเลือกตั้ง ไม่เกินจำนวนเงินที่กำหนด และพรรคการเมืองต้องใช้จ่ายในการเลือกตั้งแบบสัดส่วนไม่เกิน จำนวนเงิน ซึ่งคำนวณจากจำนวนผู้ได้รับการเสนอชื่อในบัญชีสัดส่วนของพรรคการเมืองนั้น ควบด้วยจำนวนเงินของผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งแต่ละคนทำให้ง่ายต่อการตรวจสอบรายการการค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้ง รวมถึงเป็นการป้องกันมิให้ผู้สมัครหรือพรรคการเมืองใช้จ่ายเงินเกินควรอันจะส่งผลให้เกิดความได้เปรียบเสียเปรียบกันและอาจส่งผลต่อการทุจริตการเลือกตั้งได้ง่าย

ข้อเสียของทางเลือกที่ 1

หลักเกณฑ์และวิธีการในการกำหนดจำนวนเงินค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่คำนึงถึงหลักความเสมอภาค ที่กำหนดให้เขตเลือกตั้งทุกเขตใช้จ่ายเงินในการหาเสียงเลือกตั้งไม่เกินจำนวนที่กำหนด (ค่าใช้จ่ายเท่ากันทุกเขตเลือกตั้ง) จะทำให้ผู้สมัครในแต่ละเขตเลือกตั้งมีความเหลื่อมล้ำกันในด้านดัชนีเศรษฐกิจในแต่ละเขตเลือกตั้งถึงแม้มีได้แข่งขันกันเอง เพราะอยู่คนละเขตเลือกตั้ง ตัวอย่างเช่น ประกาศกำหนดค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้งทุกเขตเลือกตั้งไม่เกิน 1,500,000 บาท ผู้สมัครรับเลือกตั้งในเขตกรุงเทพมหานครกับผู้สมัครในเขตจังหวัดบึงกาฬ จะมีความเหลื่อมล้ำกันด้านเศรษฐกิจ เพราะมีได้คำนึงถึงปัจจัยค่าจ้างแรงงาน และดัชนีผู้บริโภคในเขตเลือกตั้ง และการได้เปรียบเสียเปรียบของผู้สมัครที่มีเงินทุนมากกับผู้สมัครที่มีเงินทุนน้อย

ทางเลือกที่ 2 การกำหนดจำนวนเงินค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่คำนึงถึงหลักเสรี (Free)

ข้อดีของทางเลือกที่ 2

หลักเกณฑ์และวิธีการในการกำหนดจำนวนเงินค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่คำนึงถึงหลักเสรีภาพ (Free) โดยนำแนวคิดที่ว่ามนุษย์เกิดมาพร้อมกับเสรีภาพทางความคิด มนุษย์ทุกคนปรารถนาความเป็นอิสระในการคิด ค้นคว้า เรียนรู้ เลือก ตัดสินใจ แสดงออก มนุษย์ไม่สามารถอยู่ได้โดยไม่ทำตัวเป็นอิสระ หากมนุษย์ได้รับการกดขี่ ถูกปิดกั้นเสรีภาพทางความคิด

วิชาการ การนับถือศาสนา การออกทางการเมือง หากมนุษย์ถูกปิดกั้น ถูกบีบบังคับจะทำให้มนุษย์ออกมาประท้วง ต่อต้าน และเรียกร้องสิทธิเสรีภาพ นอกจากนี้ในการไม่กำหนดจำนวนเงินค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้งจะทำให้ผู้สมัครหรือพรรคการเมืองมีอิสระในการ ใช้จ่ายเงินในหาเสียงเลือกตั้งโดยไม่มีอยู่ภายใต้ข้อจำกัดของกฎหมายหรือระเบียบกฎเกณฑ์ ที่มากำหนดจำนวนวงเงินค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้ง

ข้อเสียของทางเลือกที่ 2

หลักเกณฑ์และวิธีการในการกำหนดจำนวนเงินค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่คำนึงถึงหลักเสรีภาพ (Free) จะทำให้ผู้สมัครหรือพรรคการเมืองที่มีเงินทุนในการหาเสียงเลือกตั้งจำนวนมากมีความได้เปรียบผู้สมัครหรือพรรคการเมืองที่มีเงินทุนในการหาเสียงเลือกตั้งจำนวนน้อย รวมถึงกฎหมายยังเปิดช่องให้สามารถรับบริจาคเงินทุนในการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งจากแหล่งเงินทุนต่างๆ ได้แก่ ผู้สมัครรับเลือกตั้ง พลเมือง นิติบุคคล พรรคการเมือง ผู้มีสิทธิเลือกตั้งอิสระ ซึ่งอาจถูกแทรกแซงทางด้านนโยบายและการดำเนินการจากผู้บริจาครายใหญ่ได้ง่าย นอกจากนี้แล้วยังต้องมีการแก้ไขกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้อง ส่งผลให้เกิดความยุ่งยากซับซ้อนในการปฏิบัติ และหากมีการไม่จำกัดจำนวนเงินค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้งอาจส่งผลให้เกิดการทุจริตเลือกตั้งได้ง่าย ทำให้เกิดความยุ่งยากในการควบคุมตรวจสอบของคณะกรรมการการเลือกตั้งได้

ทางเลือกที่ 3 การกำหนดจำนวนเงินค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่คำนึงถึงหลักความเป็นธรรม (Fair)

ข้อดีของทางเลือกที่ 3

หลักเกณฑ์และวิธีการในการกำหนดจำนวนเงินค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่คำนึงถึงหลักความยุติธรรม (Fair) ครอบคลุมในทุกมิติ ทั้งในด้านความเสมอภาค ความยุติธรรม ปราศจากอคติ ไม่เอื้อเอียงเข้าข้างฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง ให้ความสำคัญกับสภาพเศรษฐกิจ สังคม ขนาดของพื้นที่ และเกณฑ์จำนวนประชากรในพื้นที่มาใช้เป็นเกณฑ์ในการคำนวณจำนวนเงินค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้งทำให้ค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้งของผู้สมัครรับเลือกตั้งในแต่ละจังหวัดและพรรคการเมืองที่ส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งในแต่ละพื้นที่มีจำนวนค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้งที่แตกต่างกันไป นอกจากนี้ยังมีมาตรการทางกฎหมายในการควบคุมตรวจสอบการใช้จ่ายเงินของผู้สมัครและพรรคการเมืองทำให้เกิดความเสมอภาคเท่าเทียมกัน ให้ความสำคัญกับกระบวนการมีส่วนร่วมทางการเมืองโดยการหารือร่วมกับพรรคการเมืองในการร่วมกันกำหนดจำนวนเงินค่าใช้จ่าย รวมไปถึงมีการส่งเสริมสนับสนุนช่วยเหลือในการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งแก่ผู้สมัครและพรรคการเมืองทั้งในทางตรงและทางอ้อม

ข้อเสียของทางเลือกที่ 3

หลักเกณฑ์และวิธีการในการกำหนดจำนวนเงินค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่คำนึงถึงหลักความเป็นธรรม (Fair) ต้องมีการแก้ไขกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดจำนวนเงินค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้ง และต้องการดำเนินการในการแบ่งกลุ่มจังหวัดตามสภาพเศรษฐกิจ ค่าจ้างแรงงาน และดัชนีผู้บริโภคในเขตเลือกตั้งตามกลุ่มจังหวัด เพื่อกำหนดจำนวนเงินค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้ง อาจก่อให้เกิดความยุ่งยากซับซ้อน เกิดความผิดพลาดในการดำเนินการได้

ทางเลือกที่ 4 การกำหนดจำนวนเงินค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่ใช้ทั้งหลักความเท่าเทียม (Equality) และหลักความเป็นธรรม (Fair) รวมกัน

ข้อดีของทางเลือกที่ 4

หลักเกณฑ์และวิธีการในการกำหนดจำนวนเงินค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่ใช้ทั้งหลักความเท่าเทียม (Equality) และหลักความเป็นธรรม (Fair) รวมกัน จะมีลักษณะแบบประเทศญี่ปุ่น โดยมีเป้าหมายที่จะให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งทุกคนมีโอกาส เท่าเทียมกัน และป้องกันไม่ให้นักการเมืองผู้มีทุนมาก ๆ ได้เปรียบอย่างไม่ยุติธรรมในการหาเสียง และคณะกรรมการการเลือกตั้ง (กกต.) จะเป็นผู้กำหนดสถานที่กลางในการโฆษณาหาเสียงเลือกตั้ง ดิروطประวัติผู้สมัครและนโยบายของพรรคการเมืองและผู้สมัคร ตลอดจนอาจจะสนับสนุนงบประมาณในการดำเนินการจัดทำประวัติ และการแนะนำตัวของผู้สมัครในสถานที่กลางที่กำหนดแก่ผู้สมัครจากพรรคการเมืองที่มีทุนทรัพย์น้อย ซึ่งใช้ทั้งหลักความเท่าเทียม (Equality) และหลักความเป็นธรรม (Fair) รวมกัน

ข้อเสียของทางเลือกที่ 4

หลักเกณฑ์และวิธีการนี้ รัฐจะต้องจ่ายเงินช่วยเหลืออุดหนุนในการจัดสถานที่ในการหาเสียงและแนะนำตัวผู้สมัครในทุกเขตเลือกตั้งอย่างเท่าเทียมกัน จะสูญเสียงบประมาณมาก ประกอบกับอาจไม่สามารถที่จะรับประกันได้ว่าผู้สมัครจะไม่แอบหาเสียงผ่านห้วคณะแนเช่นเดิม

4.3 ข้อเสนอเชิงนโยบาย

จากการวิเคราะห์ทางเลือกนโยบายและข้อดี ข้อเสียของแต่ละทางเลือก ผู้ศึกษาเห็นควรใช้ข้อเสนอทางเลือกที่ 4 ซึ่งเป็นการกำหนดจำนวนเงินค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรโดยใช้ทั้งหลักความเท่าเทียม (Equality) และหลักความเป็นธรรม (Fair) รวมกัน โดยมีลักษณะครอบคลุมทุกมิติทั้งในด้านความเสมอภาค (Equality) ความยุติธรรม (Fair) ความเป็นกลางปราศจากอคติ (impartiality) ความไม่เอนเอียงเข้าข้างฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง (even-handed) โดยนำแนวคิดการบริหารจัดการในการหาเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของประเทศญี่ปุ่นมาปรับใช้ให้เหมาะสมกับประเทศไทย อีกทั้งจากผลจากการสำรวจสอบถามที่ได้มา ค่าใช้จ่ายที่มีจำนวนสูงและมีความแตกต่างกันมากระหว่างผู้สมัคร คือ 1) ค่าจัดทำป้าย เอกสาร สิ่งพิมพ์ต่างๆ ที่ใช้ในการโฆษณาหาเสียง 2) ค่าจ้างแรงงาน 3) ค่าเช่ายานพาหนะ ค่าน้ำมันเชื้อเพลิงและค่าใช้จ่ายในการเดินทาง ทั้งนี้ ภาครัฐโดยสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง จะต้องจัดทำสื่อรณรงค์ เผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ สร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการกำหนดจำนวนเงินค่าใช้จ่ายให้ผู้สมัครและพรรคการเมืองทราบ ออกมาตรการควบคุมตรวจสอบการใช้จ่ายเงินในการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งของผู้สมัครหรือพรรคการเมืองให้เป็นไปในแนวทางเดียวกัน โดยกำหนดให้ผู้สมัครและพรรคการเมืองจะต้องแต่งตั้งบุคคลที่มีความรู้ทางบัญชีเพื่อเป็นสมุห์บัญชีเลือกตั้งในการเลือกตั้ง และที่สำคัญ สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งต้องสนับสนุนในการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งอย่างเต็มที่ เช่น จัดเวทีกลางในการปราศรัยหาเสียงเลือกตั้งให้แก่ผู้สมัครและพรรคการเมือง การจัดสถานที่กลางเพื่อติดตั้งป้ายประกาศโฆษณาหาเสียงให้ ในทุกเขตเลือกตั้ง เพื่อให้ให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งจากพรรคการเมืองมีความเท่าเทียม ยุติธรรม ไม่มีการเหลื่อมล้ำกันในด้านทุนทรัพย์ในการหาเสียงรับสมัครเลือกตั้ง กำหนดจำนวนแรงงานที่จะมาช่วยผู้สมัครหาเสียง กำหนดจำนวนและขนาดของยานพาหนะที่ใช้ในการหาเสียงเลือกตั้ง ค่าใช้จ่ายอื่นสามารถนำส่วนที่สูงที่สุดมาเป็นตัวกำหนดโดยเพิ่มภาวะเศรษฐกิจอีกร้อยละ 15-20 ส่วนการเผยแพร่ นโยบายของพรรคการเมือง

สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ควรที่จะต้องจัดให้พรรคการเมืองได้แถลงนโยบายในการหาเสียงของพรรคการเมืองทั้งสี่วิฑู โพรทัศน์ของภาครัฐอย่างเท่าเทียม โดยทั้งนี้ สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งจำเป็นต้องดำเนินการดังต่อไปนี้

1) แต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อปรับปรุงแก้ไขกฎหมาย ระเบียบ เกี่ยวกับกำหนดจำนวนเงินค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้ง ข้อห้าม ข้อปฏิบัติ ให้ครอบคลุมในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา และระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร นอกจากนี้ควรกำหนดให้พรรคการเมืองมีหน้าที่ป้องกันการทุจริตการเลือกตั้งภายในพรรคการเมืองด้วย และให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศกำหนดจำนวนเงินค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้งของผู้สมัครแต่ละคนที่จะใช้จ่ายในการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง และกำหนดจำนวนเงินค่าใช้จ่ายของพรรคการเมืองที่จะใช้จ่ายในการเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อในกรณีที่ผู้สมัครในบัญชีรายชื่อของพรรคการเมืองใดได้ใช้จ่ายไปเพื่อการเลือกตั้งเป็นจำนวนเท่าใดให้นับรวมเป็นค่าใช้จ่ายของพรรคการเมืองด้วย

2) ออกประกาศหลักเกณฑ์และวิธีการกำหนดจำนวนเงินค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้งเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ออกประกาศหลักเกณฑ์และวิธีการจัดทำบัญชีรายรับรายจ่ายของสมุห์บัญชีเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และออกประกาศกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการตรวจสอบรายการค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้งของผู้สมัครหรือพรรคการเมือง ซึ่งต้องกำหนดขั้นตอน กระบวนการดำเนินการ และระยะเวลาให้ชัดเจน

3) ออกมาตรการควบคุมตรวจสอบการใช้จ่ายเงินในการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งของผู้สมัครหรือพรรคการเมืองให้เป็นไปในแนวทางเดียวกัน โดยกำหนดให้ผู้สมัครและพรรคการเมืองจะต้องแต่งตั้งบุคคลที่มีความรู้ทางบัญชีเพื่อเป็นสมุห์บัญชีเลือกตั้งในการเลือกตั้ง

4) จัดทำคู่มือการจัดทำบัญชีรายรับและรายจ่ายของสมุห์บัญชีเลือกตั้ง และแผ่นซีดีโปรแกรมการจัดทำบัญชีรายรับและรายจ่ายของสมุห์บัญชีเลือกตั้ง เพื่อแจกจ่ายให้กับผู้สมัครและพรรคการเมือง

5) สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งต้องจัดอบรมให้ความรู้กับผู้ที่ทำหน้าที่เป็นสมุห์บัญชีเลือกตั้งของผู้สมัครหรือพรรคการเมือง โดยสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งควรมีการเตรียมการไว้ล่วงหน้าโดยการขึ้นทะเบียนผู้ผ่านการอบรมสมุห์บัญชีเลือกตั้งไว้เพื่อให้ผู้สมัครหรือพรรคการเมืองแต่งตั้งจากบุคคลที่ผ่านการอบรมจากสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งเท่านั้น

6) ภายหลังกการเลือกตั้งให้แต่งตั้งหัวหน้าส่วนราชการหรือผู้แทนที่มีความรู้ความชำนาญทางการเงินและบัญชีเพื่อประจำศูนย์ประสานงานการตรวจสอบค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้ง ประกอบด้วย ผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน ปลัดกระทรวงมหาดไทย ปลัดกระทรวงพาณิชย์ ผู้อำนวยการสำนักงานประมาณ อธิบดีกรมบัญชีกลาง อธิบดีกรมสรรพากรอธิบดีกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ เลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทย และทรงคุณวุฒิหรือผู้ที่มีความรู้ทางการเงินและบัญชีจำนวนไม่เกิน 5 คน เพื่อทำหน้าที่ตรวจสอบรายการค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อและแบบแบ่งเขตเลือกตั้งโดยในการแต่งตั้งให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการ ที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนดต่อไป

บรรณานุกรม

- ลูเซียน พาย (Pye) อ้างถึงใน สิทธิพันธ์ พุทธหุน, 2538 : 6
- Eisestadth อ้างถึงใน สิทธิพันธ์ พุทธหุน , 2538 : 48
- Organski อ้างถึงใน วินัย ทองหลิม , 2547 : 27
- ลิขิต ธีรเวคิน อ้างถึงใน วินัย ทองหลิม, 2547 : 27
- พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว, อ้างถึงใน วัชรวิไล ชาญสาร, ระบบการเลือกตั้งกับการเมืองไทยยุคใหม่. (กรุงเทพฯ : นิติธรรม, 2544), น.10.
- วิสุทธิ์ โพธิ์แทน, อ้างถึงใน วัชรวิไล ชาญสาร, ระบบการเลือกตั้งกับการเมืองไทยยุคใหม่. (กรุงเทพฯ : นิติธรรม, 2544), น.9.
- วัชรวิไล ชาญสาร, ระบบการเลือกตั้งกับการเมืองไทยยุคใหม่ . (กรุงเทพฯ : นิติธรรม, 2544), น.9.
- หยุด แสงอุทัย. คำอธิบายรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2511. (กรุงเทพฯ : นำเขียนการพิมพ์ , 2512), น. 10-16 .
- สถาบันพัฒนาการเมืองและการเลือกตั้ง. รวมกฎหมายเกี่ยวกับการเลือกตั้ง ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2554. (กรุงเทพมหานคร : บริษัท วิสมา เอเชีย จำกัด, 2554), น. 112-114.
- สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง, สำนักกิจการพรรคการเมืองและการออกเสียงประชามติ. คู่มือการจัดทำบัญชีรายชื่อรับรายชื่อของสมุหบัญชีเลือกตั้งในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร. (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ครุสภาลาดพร้าว, 2547), น. 38.
- เข้มทอง ต้นสกุลรุ่งเรือง. “การควบคุมการเงินของพรรคการเมืองตามกฎหมายใหม่”, <http://www.pub-law.net/publaw/view.aspx?id=1197> (สืบค้นเมื่อวันที่ 1 ธันวาคม 2559).
- พงศา เรืองงาม. “มาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการควบคุมและตรวจสอบการใช้จ่ายเงินในการหาเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ”, (วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2548), บทคัดย่อ .
- วิภาส สระรักษ์. “ปัญหาการใช้ดุลพินิจในการให้ความเห็นต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งของคณะอนุกรรมการวินิจฉัยคำร้องและปัญหาหรือข้อโต้แย้ง”. (รายงานวิชาการส่วนบุคคลหลักสูตรการพัฒนารเมืองและการเลือกตั้งระดับสูง : 2555), บทคัดย่อ.
- สุระชัย ชูพกา, “สมดุลในการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งระหว่างกลยุทธ์การตลาดทางการเมืองกับกลยุทธ์หวัคະແນນในระบบอุปถัมภ์”, (วิทยานิพนธ์หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2554), บทคัดย่อ.
- Napisa Waitoolkiat & Pau Chambers. Political Party Finances in Thailand Today : Evaluation, Reform, and Control, Critical Asian Studies. 2015.

จิตรภาณี นราวีรวุฒิ. “มาตรการทางกฎหมายเพื่อให้การเลือกตั้งเป็นไปโดยบริสุทธิ์ยุติธรรม : ศึกษาเฉพาะกรณีค่าใช้จ่ายของพรรคการเมือง”. (วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย : 2540), บทคัดย่อ.

สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง. สำนักกิจการพรรคการเมืองและการออกเสียงประชามติ. เอกสารสรุปการกำหนดค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้ง : พฤษภาคม 2560.

วรพจน์ บุญพร. การสนับสนุนพรรคการเมืองโดยรัฐ: ศึกษาหลักเกณฑ์และวิธีการสนับสนุนทางการเงินแก่พรรคการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. 2541. วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต, คณะนิติศาสตร์, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยธุรกิจ.2548

สมบัติ อารังธัญวงศ์. การเมืองอังกฤษ. พิมพ์ครั้งที่ 9, กรุงเทพมหานคร : สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์. 2553.

สมบัติ อารังธัญวงศ์. การเมืองอเมริกา. พิมพ์ครั้งที่ 4, กรุงเทพมหานคร : เสมาธรรม. 2545.

สถาบันพัฒนาการเมืองและการเลือกตั้ง. รายงานผลการศึกษาดูงานเกี่ยวกับบทบาทของคณะกรรมการเลือกตั้งประเทศญี่ปุ่นกับการจัดการเลือกตั้ง. หลักสูตร กบส.รุ่นที่ 2 : พฤษภาคม 2560.

สถาบันพัฒนาการเมืองและการเลือกตั้ง. รายงานผลการศึกษาดูงานเกี่ยวกับบทบาทของคณะกรรมการเลือกตั้งประเทศสาธารณรัฐเกาหลี (เกาหลีใต้) กับการจัดการเลือกตั้ง. หลักสูตร กบส.รุ่นที่ 2 : พฤษภาคม 2560.

สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง. สำนักกิจการพรรคการเมืองและการออกเสียงประชามติ. เอกสารสรุปการกำหนดค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้ง พ.ศ.2550 : พ.ศ. 2551.

สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง. สำนักกิจการพรรคการเมืองและการออกเสียงประชามติ. เอกสารสรุปการกำหนดค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้ง พ.ศ.2554 : พ.ศ. 2555.

ผนวก ก

แบบสัมภาษณ์

เรื่อง การกำหนดหลักเกณฑ์ค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

แบบสัมภาษณ์นี้ สร้างขึ้นเพื่อประกอบการศึกษาตามหลักสูตรการพัฒนาการเมืองและการเลือกตั้งระดับสูงรุ่นที่ 8 (พตส.8) ประจำปี พ.ศ. 2559 ผู้ศึกษาใครขอความร่วมมือจากท่านโปรดตอบแบบสัมภาษณ์ตามความคิดเห็นของท่าน ซึ่งผลการสัมภาษณ์ที่ได้จากท่านอาจเป็นแนวทางที่เป็นประโยชน์ต่อการกำหนดหลักเกณฑ์ค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรต่อไป ทั้งนี้ ผลการตอบแบบสัมภาษณ์ดังกล่าวไม่มีผลกระทบต่อผู้ตอบแบบสัมภาษณ์แต่อย่างใด

ชื่อ-นามสกุล ผู้ให้สัมภาษณ์.....

สังกัดพรรค/ตำแหน่ง.....

ประเด็นคำถาม

ข้อ 1. ท่านเห็นด้วยหรือไม่อย่างไร หากมีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแต่ครั้งถึงกฎหมายกำหนดให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศกำหนดจำนวนเงินค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้ง?

.....

.....

.....

.....

.....

ข้อ 2. ท่านเห็นว่าหลักเกณฑ์วิธีการในการกำหนดจำนวนเงินค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในครั้งที่ผ่านมาของคณะกรรมการการเลือกตั้ง (1.5 ล้านบาท) มีความเหมาะสมหรือไม่อย่างไร?

.....
.....
.....
.....
.....
.....

ข้อ 3. ท่านเห็นว่าจำนวนเงินค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ในส่วนใดที่เป็นค่าใช้จ่ายในอัตราที่สูงที่สุด?

.....
.....
.....
.....
.....
.....

ข้อ 4. ข้อเสนอแนะ/ความเห็นอื่นๆ

.....
.....
.....
.....
.....

ผนวก ข

ประกาศคณะกรรมการการเลือกตั้ง
เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการกำหนดจำนวนเงินค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้ง
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. 2550
และแก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2554

หน้า ๕๔

เล่ม ๑๒๔ ตอนที่ ๗๗ ก

ราชกิจจานุเบกษา

๕ พฤศจิกายน ๒๕๕๐

ประกาศคณะกรรมการการเลือกตั้ง
เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการกำหนดจำนวนเงินค่าใช้จ่าย
ในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
พ.ศ. ๒๕๕๐

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๒๓๖ (๑) ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๕ และมาตรา ๑๐ (๒) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๔๙ มาตรา ๕๐ และมาตรา ๑๖๒ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐ และมาตรา ๕๑ มาตรา ๕๒ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ ประกอบกับมติคณะกรรมการการเลือกตั้ง ครั้งที่ ๘๘/๒๕๕๐ เมื่อวันที่ ๒๔ ตุลาคม ๒๕๕๐ คณะกรรมการการเลือกตั้งจึงออกประกาศหลักเกณฑ์และวิธีการกำหนดจำนวนเงินค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ไว้ดังนี้

ข้อ ๑ ประกาศนี้เรียกว่า “ประกาศคณะกรรมการการเลือกตั้ง เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการกำหนดจำนวนเงินค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๕๐”

ข้อ ๒ ประกาศนี้ให้ใช้บังคับนับตั้งแต่วันที่ประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ข้อ ๓ ในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแต่ละครั้ง ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศกำหนดจำนวนเงินค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้ง ดังนี้

(๑) จำนวนเงินค่าใช้จ่ายของผู้สมัครแต่ละคนที่จะใช้จ่ายในการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง

(๒) จำนวนเงินค่าใช้จ่ายของพรรคการเมืองที่จะใช้จ่ายในการเลือกตั้งแบบสัดส่วนในเขตเลือกตั้งแบบสัดส่วน

ข้อ ๔ ในการกำหนดจำนวนเงินค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแต่ละครั้ง ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งคำนึงถึงปัจจัยต่าง ๆ เป็นหลักเกณฑ์ในการพิจารณา ประกอบด้วย

(๑) ดัชนีราคาผู้บริโภคตามประกาศของกระทรวงพาณิชย์

(๒) อัตราค่าจ้างแรงงานขั้นต่ำตามประกาศของกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม

(๓) ราคาวัสดุ อุปกรณ์ ที่จำเป็นต่อการใช้ในการหาเสียง

หน้า ๕๕

เล่ม ๑๒๔ ตอนที่ ๗๗ ก

ราชกิจจานุเบกษา

๕ พฤศจิกายน ๒๕๕๐

(๔) ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง

(๕) อื่น ๆ ตามที่คณะกรรมการการเลือกตั้งเห็นสมควร

ข้อ ๕ เมื่อมีการประกาศผลการเลือกตั้งในการเลือกตั้งทั่วไปแล้ว ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งจัดประชุมหารือกับหัวหน้าพรรคการเมือง เพื่อกำหนดจำนวนเงินค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้งของพรรคการเมืองและของผู้สมัครรับเลือกตั้งในการเลือกตั้งทั่วไปครั้งต่อไป ทั้งนี้ ภายในสามเดือนนับแต่วันที่มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรครบจำนวนในการเลือกตั้งทั่วไปดังกล่าว

ข้อ ๖ ให้คณะกรรมการการเลือกตั้ง นำผลการหารือตามข้อ ๕ มาประกอบการพิจารณาในการกำหนดจำนวนเงินค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

ข้อ ๗ ผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งแต่ละคน จะใช้จ่ายได้ไม่เกินจำนวนเงินที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนดตามข้อ ๖

ข้อ ๘ พรรคการเมืองต้องใช้จ่ายในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบสัดส่วนในเขตเลือกตั้งใดเขตเลือกตั้งหนึ่งที่พรรคการเมืองส่งผู้สมัครแบบสัดส่วนแต่ละเขตเลือกตั้ง ได้ไม่เกินจำนวนเงินตามข้อ ๗ คุณด้วยจำนวนผู้สมัครที่พรรคการเมืองนั้นส่งสมัครรับเลือกตั้งแบบสัดส่วนและใช้จ่ายได้อีกไม่เกินร้อยละสิบของจำนวนเงินค่าใช้จ่ายของพรรคการเมืองที่ส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบสัดส่วนทุกเขตเลือกตั้งรวมกัน

ในกรณีที่ผู้สมัครแบบสัดส่วนในบัญชีรายชื่อของพรรคการเมืองใดได้ใช้จ่ายไปเพื่อการเลือกตั้งเป็นจำนวนเท่าใด ให้นำรวมเป็นค่าใช้จ่ายของพรรคการเมืองด้วย ซึ่งรวมแล้วต้องไม่เกินจำนวนเงินตามวรรคหนึ่ง

ข้อ ๙ ค่าใช้จ่ายของผู้สมัครหรือพรรคการเมือง ให้รวมถึงบรรดาเงินหรือทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดอันอาจคำนวณเป็นเงินได้ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ ที่บุคคลใด ๆ จ่ายหรือรับว่าจะจ่ายแทน หรือนำมาให้ใช้โดยไม่คิดค่าตอบแทนเพื่อประโยชน์ในการหาเสียงเลือกตั้ง โดยความยินยอมของผู้สมัครหรือพรรคการเมืองนั้นด้วย ในกรณีที่นำทรัพย์สินมาให้ใช้ ให้คำนวณตามอัตราค่าเช่าหรือค่าตอบแทนปกติในท้องถิ่นนั้นๆ

ข้อ ๑๐ การใช้จ่ายในการเลือกตั้ง สำหรับการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร มีผลใช้บังคับในระยะเวลา ดังต่อไปนี้

(๑) ในกรณีที่เป็นการเลือกตั้งทั่วไปอันเนื่องมาจากการครบอายุของสภาผู้แทนราษฎร ให้มีผลใช้บังคับตั้งแต่เก้าสิบวันก่อนวันครบอายุจนถึงวันเลือกตั้ง

หน้า ๕๖

เล่ม ๑๒๔ ตอนที่ ๗๗ ก

ราชกิจจานุเบกษา

๕ พฤศจิกายน ๒๕๕๐

(๒) ในกรณีที่เป็นการเลือกตั้งอันเนื่องมาจากเหตุอื่นนอกจาก (๑) ให้มีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ให้มีประกาศพระราชกฤษฎีกาให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจนถึงวันเลือกตั้ง

ข้อ ๑๑ กรณีการดำเนินการของรัฐในการสนับสนุนการเลือกตั้ง ตามมาตรา ๕๙ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐ ไม่ถือเป็นค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้งตามข้อ ๗ และข้อ ๘

ข้อ ๑๒ ในกรณีที่มีการเลือกตั้งใหม่ก่อนประกาศผลการเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งใดผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งแต่ละคน ต้องใช้จ่ายในการเลือกตั้งใหม่ จำนวนเงินไม่เกินหนึ่งในสามของค่าใช้จ่ายตามข้อ ๗

ข้อ ๑๓ กรณีคณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศให้มีการเลือกตั้งใหม่ในเขตเลือกตั้งใด ตามมาตรา ๘๘ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้ซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐ เนื่องจากผู้สมัครได้รับคะแนนเลือกตั้งน้อยกว่าร้อยละ ยี่สิบของจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งนั้นหรือไม่มากกว่าจำนวนบัตรเลือกตั้งที่ไม่ประสงค์จะลงคะแนน โดยรับสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งใหม่เฉพาะตำแหน่งที่ได้รับคะแนนน้อยกว่าร้อยละยี่สิบของจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งหรือไม่มากกว่าจำนวนบัตรเลือกตั้งที่ไม่ประสงค์จะลงคะแนน ผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งใหม่ ใช้จ่ายในการเลือกตั้งได้จำนวนเงินไม่เกินหนึ่งในสองของค่าใช้จ่ายตามข้อ ๗

ข้อ ๑๔ กรณีคณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศให้มีการเลือกตั้งใหม่ในเขตเลือกตั้งใด ตามมาตรา ๘๘ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้ซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐ เนื่องจากผู้สมัครได้รับคะแนนเลือกตั้งน้อยกว่าร้อยละ ยี่สิบของจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งนั้นหรือไม่มากกว่าจำนวนบัตรเลือกตั้งที่ไม่ประสงค์จะลงคะแนน โดยรับสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งใหม่เฉพาะตำแหน่งที่ได้รับคะแนนน้อยกว่าร้อยละยี่สิบของจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งหรือไม่มากกว่าจำนวนบัตรเลือกตั้งที่ไม่ประสงค์จะลงคะแนน ผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งใหม่ ใช้จ่ายในการเลือกตั้งได้จำนวนเงินไม่เกินหนึ่งในสามของค่าใช้จ่าย ตามข้อ ๗

ประกาศ ณ วันที่ ๒๕ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๐

อภิชาติ สุจริตตานนท์

ประธานกรรมการการเลือกตั้ง

หน้า ๑๐

เล่ม ๑๒๘ ตอนที่ ๔๑ ก

ราชกิจจานุเบกษา

๒๔ พฤษภาคม ๒๕๕๔

ประกาศคณะกรรมการการเลือกตั้ง

เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการกำหนดจำนวนเงินค่าใช้จ่าย
ในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๔

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๒๓๖ (๑) ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๕ และมาตรา ๑๐ (๒) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๔๙ มาตรา ๕๐ มาตรา ๘๘ มาตรา ๑๐๓ และมาตรา ๑๐๙ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๔ มาตรา ๓๕ และมาตรา ๓๗ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๔ มาตรา

๕๑ และมาตรา ๕๒ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๔ ประกอบกับมติคณะกรรมการการเลือกตั้ง ครั้งที่ ๔๘/๒๕๕๔ เมื่อวันที่ ๑๘ พฤษภาคม ๒๕๕๔ คณะกรรมการการเลือกตั้งจึงออกประกาศหลักเกณฑ์และวิธีการกำหนดจำนวนเงินค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ไว้ดังนี้

ข้อ ๑ ประกาศนี้เรียกว่า “ประกาศคณะกรรมการการเลือกตั้ง เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการกำหนดจำนวนเงินค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๔”

ข้อ ๒ ประกาศนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ข้อ ๓ ให้ยกเลิกความใน (๒) ของข้อ ๓ ของประกาศคณะกรรมการการเลือกตั้ง เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการกำหนดจำนวนเงินค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๕๐ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“(๒) จำนวนเงินค่าใช้จ่ายของพรรคการเมืองที่จะใช้จ่ายในการเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อ”

หน้า ๑๑

เล่ม ๑๒๘ ตอนที่ ๔๑ ก

ราชกิจจานุเบกษา

๒๔ พฤษภาคม ๒๕๕๔

ข้อ ๔ ให้ยกเลิกความในข้อ ๘ ของประกาศคณะกรรมการการเลือกตั้ง เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการกำหนดจำนวนเงินค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๕๐ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“ข้อ ๘ พรรคการเมืองต้องใช้จ่ายในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร แบบบัญชีรายชื่อได้ไม่เกินจำนวนเงินตามข้อ ๗ คุณด้วยจำนวนผู้ได้รับการเสนอชื่อในบัญชีรายชื่อของพรรคการเมืองนั้น

ในกรณีและผู้สมัครแบบบัญชีรายชื่อของพรรคการเมืองใด ได้ใช้จ่ายไปเพื่อการเลือกตั้งเป็นจำนวนเท่าใด ให้นำรวมเป็นค่าใช้จ่ายของพรรคการเมืองด้วย ซึ่งรวมแล้วต้องไม่เกินจำนวนเงินตามวรรคหนึ่ง”

ข้อ ๕ ให้ยกเลิกความในข้อ ๑๓ ของประกาศคณะกรรมการการเลือกตั้ง เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการกำหนดจำนวนเงินค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๕๐ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“ข้อ ๑๓ กรณีคณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศให้มีการเลือกตั้งใหม่ ในเขตเลือกตั้งใดตามมาตรา ๘๘ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๔ โดยรับสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

แบบแบ่งเขตเลือกตั้งใหม่ ผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งใหม่ ใช้จ่ายในการเลือกตั้งได้จำนวนเงินไม่เกินหนึ่งในสองของค่าใช้จ่ายตามข้อ ๗”

ข้อ ๖ ให้ยกเลิกความในข้อ ๑๔ ของประกาศคณะกรรมการการเลือกตั้ง เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการกำหนดจำนวนเงินค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๕๐ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

หน้า ๑๒

เล่ม ๑๒๘ ตอนที่ ๔๑ ก

ราชกิจจานุเบกษา

๒๔ พฤษภาคม ๒๕๕๔

“ข้อ ๑๔ กรณีคณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศให้มีการเลือกตั้งใหม่ ในเขตเลือกตั้งใดตามมาตรา ๘๘ วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๔ โดยรับสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งใหม่อีกครั้งหนึ่งผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งใหม่ใช้จ่ายในการเลือกตั้งได้จำนวนเงินไม่เกินหนึ่งในสามของค่าใช้จ่ายตามข้อ ๗”

ข้อ ๗ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นข้อ ๑๕ ของประกาศคณะกรรมการการเลือกตั้ง เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการกำหนดจำนวนเงินค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๕๐

“ข้อ ๑๕ กรณีคณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศให้มีการเลือกตั้งเพิ่มเติม ในเขตเลือกตั้งใดตามมาตรา ๘๘ วรรคห้า แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๔ โดยรับสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งเพิ่มเติม ผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งเพิ่มเติมใช้จ่ายในการเลือกตั้งได้ไม่เกินจำนวนค่าใช้จ่ายตามข้อ ๗

ประกาศ ณ วันที่ ๒๐ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๕๔

อภิชาติ สุจริตานนท์

ประธานกรรมการการเลือกตั้ง

ผนวก ค

ประกาศคณะกรรมการการเลือกตั้ง
เรื่อง กำหนดจำนวนเงินค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. 2554

หน้า ๑๘

เล่ม ๑๒๘ ตอนที่ ๔๑ ก

ราชกิจจานุเบกษา

๒๔ พฤษภาคม ๒๕๕๔

ประกาศคณะกรรมการการเลือกตั้ง
เรื่อง กำหนดจำนวนเงินค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
พ.ศ. ๒๕๕๔

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๒๓๖ (๑) ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๕ และมาตรา ๑๐ (๒) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๔๙ มาตรา ๕๐ มาตรา ๘๘ มาตรา ๑๐๓ และมาตรา ๑๐๙ แห่งพระราชบัญญัติประกอบ

รัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๔ มาตรา ๓๕ และมาตรา ๓๗ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๔ มาตรา ๕๑ และมาตรา ๕๒ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๔ ประกอบกับมติคณะกรรมการการเลือกตั้ง ครั้งที่ ๔๙/๒๕๕๔ เมื่อวันที่ ๑๙ พฤษภาคม ๒๕๕๔ คณะกรรมการการเลือกตั้งจึงออกประกาศกำหนดจำนวนเงินค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ไว้ดังนี้

ข้อ ๑ ประกาศนี้เรียกว่า “ประกาศคณะกรรมการการเลือกตั้ง เรื่อง กำหนดจำนวนเงินค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๕๔”

ข้อ ๒ ประกาศนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ข้อ ๓ กรณีในการเลือกตั้งทั่วไปครั้งแรกภายหลังที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๔ ใช้บังคับให้การใช้จ่ายในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ตั้งแต่วันที่ให้มีประกาศพระราชกฤษฎีกาให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จนถึงวันเลือกตั้ง ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการเลือกตั้งของผู้สมัครและของพรรคการเมืองให้เป็นไปตามประกาศนี้

ข้อ ๔ ผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งแต่ละคน ต้องใช้จ่ายในการเลือกตั้ง จำนวนเงินไม่เกิน ๑,๕๐๐,๐๐๐ บาท (หนึ่งล้านห้าแสนบาทถ้วน)

หน้า ๑๙

เล่ม ๑๒๘ ตอนที่ ๔๑ ก

ราชกิจจานุเบกษา

๒๔ พฤษภาคม ๒๕๕๔

ข้อ ๕ พรรคการเมืองต้องใช้จ่ายในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ ไม่เกินจำนวนเงินซึ่งคำนวณจากจำนวนผู้สมัครในบัญชีรายชื่อของพรรคการเมืองนั้นคูณด้วยจำนวนเงินตามข้อ ๔

ในกรณีที่ผู้สมัครในบัญชีรายชื่อของพรรคการเมือง ได้ใช้จ่ายไปเพื่อการเลือกตั้งเป็นจำนวนเท่าใด ให้นับรวมเป็นค่าใช้จ่ายของพรรคการเมืองด้วย ซึ่งรวมแล้วต้องไม่เกินจำนวนเงินตามวรรคหนึ่ง

ข้อ ๖ ในกรณีที่มีการเลือกตั้งใหม่ในเขตเลือกตั้งใด ก่อนประกาศผลการเลือกตั้งผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งแต่ละคนต้องใช้จ่ายในการเลือกตั้งใหม่จำนวนเงินไม่เกิน ๕๐๐,๐๐๐ บาท (ห้าแสนบาทถ้วน)

ข้อ ๗ กรณีคณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศให้มีการเลือกตั้งใหม่ในเขตเลือกตั้งใดตามมาตรา ๘๘ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา (ฉบับที่ ๒)

พ.ศ. ๒๕๕๔ โดยรับสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งใหม่ ผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งใหม่ต้องใช้จ่ายในการเลือกตั้งจำนวนเงินไม่เกิน ๗๕๐,๐๐๐ บาท (เจ็ดแสนห้าหมื่นบาทถ้วน)

ข้อ ๘ กรณีคณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศให้มีการเลือกตั้งใหม่ในเขตเลือกตั้งใดตามมาตรา ๘๘ วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๔ โดยรับสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งใหม่อีกครั้งหนึ่ง ผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งใหม่ต้องใช้จ่ายในการเลือกตั้งจำนวนเงินไม่เกิน ๕๐๐,๐๐๐ บาท (ห้าแสนบาทถ้วน)

ข้อ ๙ กรณีคณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศให้มีการเลือกตั้งเพิ่มเติมในเขตเลือกตั้งใดตามมาตรา ๘๘ วรรคห้า แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา (ฉบับที่ ๒)

หน้า ๒๐

เล่ม ๑๒๘ ตอนที่ ๔๑ ก

ราชกิจจานุเบกษา

๒๔ พฤษภาคม ๒๕๕๔

พ.ศ. ๒๕๕๔ โดยรับสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งเพิ่มเติม ผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งเพิ่มเติมต้องใช้จ่ายในการเลือกตั้งไม่เกินจำนวนค่าใช้จ่ายตามข้อ ๔

ข้อ ๑๐ ในกรณีที่มีการประกาศผลการเลือกตั้งแล้ว และมีเหตุให้ต้องมีการเลือกตั้งแทนตำแหน่งที่ว่าง ผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งแต่ละคนต้องใช้จ่ายในการเลือกตั้ง จำนวนเงินไม่เกิน ๑,๕๐๐,๐๐๐ บาท (หนึ่งล้านห้าแสนบาทถ้วน)

ประกาศ ณ วันที่ ๒๐ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๕๔

อภิชาติ สุจริตานนท์

ประธานกรรมการการเลือกตั้ง

ประวัติผู้จัดทำเอกสารการศึกษาส่วนบุคคล

ชื่อ ชื่อสกุล	นายสาธิต อุไรเวโรจนากร
วัน เดือน ปีเกิด	2 มิถุนายน 2505
สถานที่เกิด	กรุงเทพมหานคร
วุฒิการศึกษา	สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีบัณฑิต คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ พ.ศ. 2526 สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโทบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ พ.ศ. 2551
ตำแหน่งหน้าที่ปัจจุบัน	ประธานบริหารกลุ่มสาขาวิชาบริหารธุรกิจและการบัญชี มหาวิทยาลัยรัตนบัณฑิต